

Groninger bijbelleesrooster: Ruth t/m Job

Ruth 1

Dit boek speelt zich af in de tijd van de richters. 'In die dagen was er geen koning in Israël; ieder deed wat goed was in zijn ogen' (Richt.17:6; 21:25). In diezelfde tijd was God ermee bezig om een einde te maken aan die wanorde. Het boek Ruth eindigt immers met een geslachtslijst: Boaz (de man van Ruth) - Obed - Isaï - David! Maar de mensen uit die tijd merkten niks van Gods inzet. Integendeel, het boek begint met weinig voorbeeldige gelovigen: Elimelek en Noömi. Ze vluchtten weg van een hongersnood naar het heidense Moab (zie daarover: Deut.23:3-8). Ze lieten hun beide zoons met Moabitische meisjes trouwen (hiertegenover: Deut.7:3). Het einde van deze episode was dat Elimelek en z'n zoons stierven en dat Noömi met de Moabitische Ruth terugkeerde naar Bethlehem: verbitterd om wat GóD haar had aangedaan. Haar reactie was begrijpelijk, want je man en zoons verliezen is verschrikkelijk. Pijnlijk is dat er bij haar geen schuldbesef was over haar falen; ook was er geen oog voor de trouwe liefde van Ruth en voor het einde van de hongersnood. Toch zette God deze beide mensen in bij de uitvoering van zijn plan. Bemoedigend voor ons. Kijkend naar het onbegrijpelijke van ons leven kunnen we ons afvragen: 'Wat komt er terecht van Christus' belofte over de komst van zijn koninkrijk?' Maar God kennende kunnen we zeker zijn: dwars door alles heen is Hij op weg: alles wórdt nieuw!

Ruth 2

Dit hoofdstuk doet aan als een pastorale idylle: een niet-gewaardeerde allochtoonse wordt tijdens het werken in de oogst gastvrij onthaald door een rijke boer. Het is ontroerend hoe zorgzaam Boaz zich met Ruth inlaat (bijv. vs.8-9,14-16) en hoe bescheiden Ruth zich opstelt (vs.10,13). Een levensecht trekje is dat Boaz zijn, vast ruige, knechten flink de pin op de neus heeft gezet om Ruth niet lastig te vallen (vs.9). Prachtig is vooral hoe God in dit hoofdstuk ter sprake komt. Zo maakt Ruth gebruik van een recht dat GóD de armen had gegeven (zie Lev.23:22). Verder kwam Ruth 'bij geval' (vs.3) op Boaz' land terecht, maar wij weten achteraf dat hierin Gods sturende hand actief was: Hij had plannen met Boaz en Ruth. Mooi is ook hoe Boaz Ruths verhuizing naar Bethlehem typeert: ze is komen schuilen onder Gods vleugels (vs.12). Tenslotte is treffend hoe door Boaz' royale behandeling van Ruth de bitterheid van Noömi omgezet wordt in bewondering voor Gods goedheid (vs.20). Zo ziet de goede verstaander meer dan het gewone; daarin ziet hij tegelijk Gods werkelijkheid gaande.

Ruth 3

Omdat Boaz familie van haar is doet Noömi via Ruth een beroep op hem voor hulp. 's Nachts gaat Ruth naar Boaz op de dorsvloer. Een geheime ontmoeting, want Noömi wil Boaz niks afdwingen: hij moet zonder gezichtsverlies kunnen weigeren. In haar verzoek sluit Ruth aan bij een uitspraak van Boaz. Die had gezegd: 'Je bent komen schuilen onder Gods vleugels' (2:12); nu zegt Ruth: 'Spreid uw vleugel uit over uw dienstmaagd' (vs.9), ofwel: 'Maak het waar dat God over mij waakt, en wel door mij als uw vrouw te aanvaarden.' Gods zorg wordt immers vaak tastbaar via mensen. Mooi is dat Boaz geen misbruik maakt van de situatie. Wel garandeert hij dat hij zich voor Noömi en Ruth zal inzetten. Zonder dat deze personen het door hebben stuurt God hen zo dat de komst van David stap voor stap dichterbij komt. Zo is God: Hij wil dat wij onze verantwoordelijkheid nemen, maar onderwijl geeft Hij dat een plek in zijn regie.

Ruth 4

Boeiend is hoe creatief Boaz de wet toepast: hij verbindt (op eigen initiatief of volgens een bestaand gebruik?) de wet inzake de lossen (Lev.25:25) met de wet inzake het zwagerhuwelijk (Deut.25:5-6). Een vondst: Noömi had er niks aan als zij wel haar land terug had, maar als met haar dood haar gezin zou zijn uitgestorven. Beide wetten geven zo aan dat God zijn kinderen een blijvende plek op aarde gunt. Dat is nog altijd een doelstelling van God: Hij gunt ons in deze wereld het goede leven tot in eeuwigheid, zoals ook Christus als de goede herder erop uit is dat wij 'leven hebben en overvloed' (Joh.10:10). Daarom laat God het lukken dat Boaz trouwt met Ruth en dat ze samen Obed als zoon krijgen. Hierdoor heeft Noömi, die eerst zo bitter was, uitzicht gekregen. Maar hierdoor ligt ook de weg naar David open en via hem de weg naar Christus. Het wachten is nu nog op de terugkeer van Christus. Het boek Ruth maakt ons duidelijk dat we gerust kunnen zijn over Gods plannen: Hij zet die onstuitbaar door en gebruikt daarbij onwetende en soms zelfs tegenstribbelende mensen.

1 Samuël 1

Peninna pest Hanna elke keer weer. Hanna's reactie is opmerkelijk: ze scheldt en tergt niet terug. Ze zwijgt. Haar etenslust wordt haar ontnomen en ze huilt. Maar daar blijft het niet bij. Ze brengt haar grote verdriet ook bij God. Het blijkt haar er ook niet om te doen om een trotse moeder van een zoon te zijn. Nee, het gaat haar uiteindelijk om het Koninkrijk van God. Krijgt ze een zoon, dan is hij voor de HERE.

1 Samuël 2:1-11

Vrouwen spelen voor God in zijn heilsgeschiedenis een prominente rol. Samuël zal belangrijk zijn voor de God van Israël. Eeuwen later horen we Maria (let op de overeenkomsten in de lofzangen van beide vrouwen - Lucas 1). In deze lofzang horen we ook al de paasklokken luiden: de HERE doodt en doet herleven, Hij doet naar het dodenrijk neerdalen en daaruit opkomen (vers 6)

1 Samuël 2:12-36

Van Eli lezen we dat hij zat en dat hij at. Wat een tegenstelling met Hanna! Zijn zonen maken van het heiligdom een onheiligdom. Zij maken van de buik hun god. Als zij zelf maar aan hun trekken komen. De mensen van Israël gaan Silo meer en meer mijden. Het heeft niets meer te maken met de dienst aan God. Te midden van die puinhoop neemt de jonge Samuël toe in aanzien en gunst, zowel bij de HERE als bij de mensen (vers 26)

1 Samuël 3

Vanaf dit hoofdstuk wordt Eli niet meer getooid met zijn functie, namelijk die van priester. En in vers 20 spreekt men niet alleen meer van *de jonge Samuël*, maar lezen we ook dat heel Israël tot de erkenning kwam dat hij profeet was. Let ook op het verschil tussen vers 1 (woord des HEREN schaars enz.) en vers 19-4:1. Het woord van God kwam weer op z'n plaats in Israël.

1 Samuël 4

Israël leeft losgeslagen van zijn fundamenten en doet als de andere volken: je god voor je eigen karretje spannen. Dat is hetzelfde als vloeken. Gods Naam (dus Hemzelf) misbruiken. God wordt als een mascotte gebruikt die door mensen wordt gehanteerd. Maar God laat Zich niet misbruiken. Israël lijdt een smadelijke nederlaag. Eli, Hofni en Pinehas komen om en de eer is weg uit Israël.

1 Samuël 5

Humor. Dagan valt voorover neer voor de ark des HEREN. Het is een echte afgod, dus zijn er mensenhanden nodig om hem weer overeind te helpen. De volgende dag hetzelfde verhaal, maar nu lagen de beide handen van het beeld van Dagan afgehouden op de drempel. Dagan onthand. Die van de God van Israël niet. In vers 11 lezen we dat Zijn hand zeer zwaar drukte.

1 Samuël 6:1-7:1

Met de hooggeplaatsten van de steden achter de wagen aan gaat de wagen met de ark over de grens. Dat moet een potsierlijk gezicht geweest zijn. Eind goed, al goed? Vergeet het maar. In vers 19 lezen we dat God een slachting aanricht onder de Israëlieten in Beth-Semes. Zeventig mensen komen om. Ze konden hun nieuwsgierigheid naar de ark niet bedwingen. Opnieuw onheiligheid. Bij Eleazar in Kirjath-Jearim staat de ark veilig.

1 Samuël 7:2-17

Er is nota bene twintig jaar nodig voordat het volk tot bezinning komt. Het hoge woord komt eruit: we hebben tegen de HERE gezondigd (vers 6). Ze gaan vasten en ze doen de afgoden uit hun midden weg. Terwijl Samuël nog bezig is te offeren rukken de Filistijnen op. En God grijpt reddend in. Eben Haëzer (letterlijk: steen van hulp).

1 Samuël 8

Is het fout dat Israël om een koning vraagt? Nee. Lees maar in Deuteronomium 17:14-20. Het mocht dus best. Alleen: hoe vragen ze het? Wat willen ze met die koning? In 1 Samuël 8 blijkt dat ze opnieuw een mascotte willen. Een koning die optreedt, met wie ze zich kunnen vertonen. Ze verwerpen God (vers 7). En wat God ook zegt (door Samuël) er moet en zal een koning komen. En God geeft een koning.

1 Samuël 9

Overdreven uitgebreid wordt de zoektocht van Saul naar de ezalinnen beschreven. O Goddelijke logistiek! Ondertussen is God bezig om Saul naar Samuël te brengen (vers 15 en 16). God gebruikt hele gewone dingen van alledag (ook vandaag voor u en jou) om dwars daar doorheen bezig te zijn met Zijn plan. Let erop en verwonder u!

1 Samuël 10

Het is niet zo, dat God expres Saul heeft uitgekozen om koning te zijn met de bedoeling dat hij zou struikelen en God daarna kon zeggen: zie je wel?! Gelukkig, zo is onze God niet. God kiest Saul omdat hij een goed koning over Israël kan zijn. Als je goed naar Saul kijkt, dan kun je hem bleu en schuchter noemen. Als God hem ongevraagd geen tekenen had gegeven tijdens zijn terugreis, dan hadden ze hem waarschijnlijk niet eens tussen het pakgoed gevonden. Hij zou zijn gevlucht. Kortom, ootmoed genoeg bij Saul.

1 Samuël 11

Een gemeen vijandelijk plan. De mannen van Israël zullen ongeschikt gemaakt worden om ooit nog te kunnen vechten. De Geest van God greep Saul aan (vers 6) en hij mobiliseert het volk (vgl. Richteren 19 en 21 als het gaat om het span runderen in vers 7). Israël overwint, Saul geeft God de eer en er komt geen bijltjesdag om Sauls rechten te herstellen (vers 12 en 13). Hier is het hoogtepunt van het koningschap van Saul. Inderdaad: hij had een goed koning kunnen zijn.

1 Samuël 12

Samuël neemt afscheid van het volk. Als profeet. Want we zullen hem terug zien komen, maar dan als priester. Hier blijkt dat al, doordat hij belooft te zullen blijven bidden voor het volk (vers 23). Indrukwekkend zoals hij (net als andere godsmannen uit de bijbel) bij het afscheid het volk nog een keer heel goed op het hart drukt om God niet te vergeten en Hem alleen te dienen met heel het hart.

1 Samuël 13

Hoofdstuk 10:8 gaf aan wat Saul moest doen: wachten. Maar Saul gaat tellen. Hij telt zeven dagen. Dat tellen zit de mens ingebakken. Kijk maar naar wat Petrus aan Jezus vraagt in Matteüs 18:21. Hoe vaak moet ik mijn broeder vergeven?

Saul wacht niet. Hij trekt zijn eigen plan. Hij rekent niet met God. Nu kan hij geen koning meer zijn.

1 Samuël 14:1-23

"Misschien zal de Here voor ons handelen, want de Here kan evengoed verlossen door weinigen als door velen!" Jonathan weet: bij God tellen geen getallen. Tot die ontdekking was Gideon ook al gekomen. En in Jezus, Gods eniggeboren Zoon, wordt het al helemaal duidelijk: God kan net zo goed door Eén verlossen als door velen! Minder rekenen en meer vertrouwen!

1 Samuël 14:24-52

Saul komt met een ondoordachte eed. Jonathan heeft honing genomen. Formeel is hij een overtreder, maar Saul is dat in geestelijke zin. Saul is teveel met zichzelf bezig. Hij zei daarom ook dat hij zich zo nodig op *zijn* vijanden moest wreken (vers 24). Jonathan horen we tegen zijn wapendrager zeggen: Klim achter mij op, want de HERE heeft hen in de macht van *Israël* gegeven (vers 12). Gelukkig wordt het volk op tijd wakker (vers 45).

1 Samuël 15

De Amen of de Mammon? Saul weet het wel. Hij spaart Agag en alles wat waardevol is. Het gevolg? Geen geluk, maar juist een diep ongeluk. Gelukkig word je alleen wanneer je je houdt aan wat God zegt, met je hele hart. In vers 24 geeft Saul zijn fout toe. Maar niet uit oprecht spijt. Het is anders niet goed voor zijn eigen toekomst. Saul zet een vroom masker op. Meer is het niet.

1 Samuël 16

De nieuwe koning was spuit elf in het gezin van Isaï. Op uitdrukkelijk aandringen van Samuël wordt hij opgehaald. Geen Eliab of een andere krachtpatser zal koning worden. God kiest nederige mensen, die eerder een beetje bang zijn om belangrijk werk te doen dan dat zij er trots op zijn. Dat zien we ook in vers 21; hij voelt zich niets te min om onderaan op de ladder te mogen beginnen.

1 Samuël 17:1-30

"Wie toch is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van de levende God tart?" De kaas- en broodbezorger is ontsteld. Z'n broers ook: die snotjongen, die nieuwsgierige aap die niets van het militaire leven af weet, die zal hun wel even vertellen wat er aan de hand is! De militairen van Israël vluchten en waren doodsbenuwd voor Goliath (vers 24); David weet dat het leger van Israël een naam heeft: de slagorden van de levende God!

1 Samuël 17:31-58

David is zichzelf. Een ander zou het wel stoer gevonden hebben om in de soldatenuitrusting van de koning op de vijand af te gaan. Hij kon goed met de slinger om gaan. En hij ging met zijn God. In vertrouwen op Hem. Belachelijk in de ogen van de mensen en al helemaal in die van de reus Goliath. Maar het lachen zal hen vergaan. De Heer regeert! Ga heen, in deze uw kracht.

1 Samuël 18

Jaloezie kan een mens diep ongelukkig maken. Anderen trouwens ook. David zal het moeten ondervinden. Maar steeds weer merken we bij David dat hij voor zijn God leeft. Hij is toegewijd met de dingen bezig tot eer van God. Het gaat hem niet om zijn eigen eer, maar om die van God. Daarin wordt hij gezegend. Daar kunnen we wat van leren.

1 Samuël 19

"Toen sprak Jonathan tot zijn vader Saul goed van David..." (vers 4) Hierbij is hij het tegenbeeld van zijn vader, die moorddadig is. Saul ziet dat zelfs nog wel in, aanvankelijk. Maar later gaat het toch weer mis. Saul wil z'n schoonzoon vermoorden. Wat kan een mens zichzelf verharderen en zich afkeren van God. En wat gaat er dan veel mis.

1 Samuël 20:1-26

Wat een geloof vinden we toch bij Jonathan! Hij wist nota bene dat David koning zou worden. Hij had het vanuit zijn eigen positie kunnen bekijken: zijn vader was koning over Israël en natuurlijk zou hij het recht hebben om op de troon in Jeruzalem te gaan zitten. Omdat hij met zijn God leefde kon hij het van Zijn kant bekijken en nam hij zelfs het risico dat het hem zijn leven zou kosten (vers 14). Hij wist: God zal voor mij zorgen.

1 Samuël 20:27-21:1

De wederzijdse vriendschap tussen David en Jonathan heeft veel betekend voor spannende momenten waarin zij steeds verkeerden. In de naam van de HERE zouden ze hun verbond houden. Later kon David (maar Jonathan was toen al gestorven) nog steeds zijn verbond houden. Hij zorgde ervoor dat Jonathans zoon Mefiboset niet werd gedood en hij zorgde voor hem als voor zijn eigen zoon (2 Samuël 9). Als wij ons aan onze belofte houden, dan zullen anderen dat omgekeerd ook doen.

1 Samuël 21:2-15

David gebruikt een list. Hij maakt de Filistijnen bang door net te doen alsof hij krankzinnig is. Dat vinden ze maar eng. Stel je voor dat er in hem een goddelijke, waarzeggende geest of kracht zit. Ze houden hun handen van hem af. De grote Zoon van David, duizend jaar later, wordt niet ontzien. Ze durven Hem wel aan. Hij is volstrekt ongevaarlijk. Maar Hij heeft wel alle vijandelijke macht en kracht ontroond!

1 Samuël 22

Saul is zo ver heen, dat hij medelijden met zichzelf heeft gekregen en alles komt nu in dat perspectief te staan. Alles wordt vertekend. Zijn zoon en zijn dienaar ziet hij nu als ophitsers en hinderlagenleggers. Hij gebruikt hun eigennamen niet eens meer. Tekenend! Hij doodt Gods schepselen en verscheurt Zijn wet, alleen maar om Hem te ergeren en Hem te dwingen Zich met hem te bemoeien.. Uiteindelijk krijgt God van alles de schuld. Heel triest.

1 Samuël 23

"Daarom noemt men die plaats: *Rots der Ontkoming*" (vers 28). Bijna, bijna was David in de handen van Saul gevallen. "Toevallig" is er op dat moment het bericht dat de vijanden Israël zijn binnengevallen. Niks toevallig. Gods beschermende hand was er. Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.

1 Samuël 24

David wist wat het was om gespaard te blijven. Hij laat zich leiden door Gods Geest. Saul was met zichzelf begaan; David had de God van Israël en Zijn Rijk op het oog. Dat bewaart een mens voor verkeerde dingen en het leert een mens ook om zaken uit handen te geven. "Mij komt de wraak toe en Ik zal het vergelden".

1 Samuël 25:1-22

Het overlijden van de profeet Samuël wordt gemeld. Hij heeft David in het verleden gezalfd en de verwerping van Saul afgekondigd. Kan David zonder de steun van deze profeet? In ieder geval moeten de Israëlieten zelf nu kleur bekennen, wie ze erkennen als de (toekomstige) koning. Een profeet spreekt namens God, maar het Woord vraagt van de toehoorders nog het nodige om in de aangewezen richting te gaan. Ook zelf zul je moeten nadenken en beslissingen nemen.

1 Samuël 25:23-44

Zelf nadenken en beslissingen nemen: Zoals bijvoorbeeld Nabal en Abigaïl. Ze krijgen een concrete vraag om hulp van David en zijn mannen. Nu kan aan het licht komen of ze zich verbonden voelen met de weg die de Here wijst. De scheidslijn die er loopt in dit huwelijk wordt duidelijk in het antwoord. Nabal wil van Gods verlossingsplan van Israël door David niets weten, maar Abigaïl accepteert Gods leiding daarin. Let erop hoe het afloopt! Wat zegt dit over hen die Jezus als de Christus Gods verwerpen?

1 Samuël 26

Generaties kinderen luisterden met rode oortjes naar dit bijbelverhaal. Wat is David moedig! En vooral: wat is hij edelmoedig. Van wraakzucht is geen sprake, hij doet Saul geen kwaad. Toch blijkt wel dat David moe is van het onrecht dat hem is aangedaan. Hij verwijt Saul diens schuld (vs. 19 en 20). Wat hoor jij/hoort u in Sauls reactie? Kent u/ ken jij de kracht van wraakzucht?

1 Samuël 27

De angst grijpt David naar de keel. Dat hij Saul niet vertrouwt is te begrijpen. Maar in die omstandigheden had hij toch naar Gods wil mogen vragen? David vlucht echter naar de Filistijnen. Dit kan niet goed aflopen. Waarom eigenlijk niet?

1 Samuël 28

In dit hoofdstuk staat Saul weer in de schijnwerper. Hij zoekt een antwoord bij de duistere praktijken in Endor. Had hij de Here maar laten spreken in zijn leven! De weg van Psalm 116. Nu vindt Saul een tegenstander in de Here. Zijn leven eindigt zonder hoop op God. Niet het evangelie-woord maar een doem-woord vergezelt hem op zijn laatste tocht. Waar is bij Saul de wissel om gegaan?

1 Samuël 29

Opnieuw David in beeld. Hij heeft zichzelf in een lastige positie gebracht. Zal hij op het slagveld tegenover zijn eigen volksgenoten komen te staan? In dit hoofdstuk zien we hoe de Here uitredding brengt en Davids weg leidt naar het koningschap. Vraag: Handigheid, aanvechtbare beslissingen in het licht van Gods Woord en... genadige uitredding door God, kent u/ ken jij daarvan voorbeelden uit eigen leven?

1 Samuël 30

Ondanks Gods zorg krijgt David te maken met een vervelende nasleep. Terug in Ziklag hebben vijanden deze asielpaats aangevallen. Alles wat waarde heeft voor David is mee geroofd. David kan maar één ding doen: Ontredderd als hij is wendt hij zich tot God. Zo is David echt sterk!

1 Samuël 31

Terug naar het strijdtoneel, waar Saul en zijn zonen zijn. De strijd wordt op een manier verteld, dat je de beelden op het netvlies krijgt. Wordt de dood van Saul zo beeldend beschreven om te laten zien wat het gevolg is van het verlaten van Gods weg?

Er zijn mensen in Sauls omgeving die de schande van de eens door God uitgekozen koning diep peilen. Het gaat om mannen uit Jabes, die nog niet vergeten zijn wat Saul ooit voor hen deed. Ze roven de koninklijke lichamen en verbranden ze. Dat was wel helemaal tegen het gebruik in van Israël. Toch was het een daad van barmhartigheid, want zo wordt een verdere schandelijke vertoning van de koninklijke doden onmogelijk gemaakt.

2Samuël 1:1-16

Saul is dood! Wat zal David opgelucht zijn met dat bericht: eindelijk wordt hij niet meer opgejaagd door zijn tegenstander! Toch lees je hier dat David en zijn mannen een dag lang treuren, huilen en vasten (vrs.12). Waarom doet hij dat? Doet het denken aan het verdriet dat de Here Jezus later toonde over de ongehoorzaamheid van Jeruzalem?

2 Samuël 1:17-2:7

Hoe moet het nu verder. Israël is door de strijd zo ernstig verzwakt, dat David hoopt dat het hun vijanden niet ter ore komt (vs. 20). David vraagt de Here naar Zijn wil. Stap voor stap laat hij zich leiden. Voor hem begint het koningschap in Hebron, waar hij door de leiders van Juda gezalfd wordt.

2 Samuël 2:8-3:1

David is koning, maar het duurt nog lang voordat hij algemeen als koning wordt aanvaard. Wat zijn er veel mensen in de weer na Sauls dood. Abner kroont een zoon van Saul over Israël. De geschiedenis die volgt is er een van krachtmetingen en vechtpartijen. Dit werpt een schaduw over de vreugde van David. Hij tracht het gebruik van geweld te ontmoedigen. Problemen moeten echt anders worden opgelost! Stelling: het Koningschap van Christus gaat niet samen met een machtsstrijd tussen zijn onderdanen.

2 Samuël 3:2-21

We kijken er vreemd van op als we lezen dat David maar liefst zes vrouwen blijkt te hebben. Als ze met name worden genoemd, wordt dit door de bijbelschrijver echter niet in een negatief daglicht geplaatst. Dat komt omdat het hem hier gaat om de uitwerking die het heeft bij vriend en vijand in die tijd: Davids aanzien is groot! Type van de Messiaanse koning!

2 Samuël 3:22-39

Joab treedt op. Een vechtersbaas die er niet voor terugdeinst een moord te plegen. 'Hebt u de zaak niet door? Abner is een spion'. Moordenaars hebben meestal een motief en in dit geval is het een politiek motief. Dat rechtvaardigt zijn daad helemaal niet. David neemt afstand van deze moord en overtuigt het volk ervan dat verootmoediging op zijn plaats is. Is David daarin oprecht geweest? Maar waarom heeft hij Joab dan niet terechtgesteld?

2 Samuël 4

Er zijn belangrijke zetten gedaan op het politieke schaakbord. Na de moord op Abner ziet bijna niemand er nog heil in om Isboseth, uit het huis van Saul, de troon te gunnen. David is onaangenaam verrast als hij het hoofd van deze koning aangeboden krijgt. Opnieuw is verkeerd ingeschat hoe David koning wil worden over het hele volk. Welke verklaring zou hiervoor te geven zijn?

2 Samuël 5

Ruim zeven jaar heeft het huis van Saul zich nog staande gehouden na Sauls dood. Dit hoofdstuk mag gezien worden als de onderwerping van alle stammen van Israël aan David. David gaat wonen in de burcht Sion, een plaats met een gunstige centrale ligging in het rijk. Het is in de stad die bekend wordt als Salem en Jeruzalem. Vraag: Wat betekent het dat de plaats waar God woont (het nieuwe) Jeruzalem wordt genoemd? (vgl. Openbaring 22:3).

2 Samuël 6

Bij het sterven van Uzza lijkt je een duistere kant van God tegen te komen. Toen de runderen uitgleden wilde hij alleen maar voorkomen dat de ark zou gaan schuiven.... David parkeert de ark niet voor niets bij een immigrant. Obed-Edom is een in Juda woonachtige ex-Filistijn uit de stad Gat. Zijn naam betekent "vereerder van (de Egyptische godin) Edom". Men weet geen raad met de ark en is bang voor God. Pas als de zegen van de HERE tastbaar aanwezig is in het huis van Obed-Edom waagt David een nieuwe poging. Dan heeft hij zijn huiswerk beter gedaan. De ark hoort niet op een wagen. Zeker niet op die Filistijnse: 1Sam. 6! Al heb je de ark in "huis" gehad zoals Uzza, om de ark te "hanteren" zul je op God gericht moeten zijn. De HERE is bepaald niet duister en grillig. Hij is wél heilig en laat echt niet met Zich sollen.

2 Samuël 7

Prachtig is die toewijding van David aan de HERE. Hij wil uit eerbied, liefde en dankbaarheid een tempel bouwen voor zijn God. Wellicht liet David zich daarbij ook nog leiden door bepaalde uitspraken van Mozes over de dienst van God in het beloofde land. Geen wonder dat de profeet Nathan enthousiast zegt: "Koning, doe wat uw hart u ingeeft!"

Maar Nathan moet terug naar de koning. God wijst het idee van David af. De HERE zal voor David een huis bouwen! God maakt duidelijk dat Hij uiteindelijk helemaal geen tempel nodig heeft. En Hij is ook niet afhankelijk van de inzet van David.

Ook wij willen nogal eens iets voor God doen. Vaak moeten ook wij leren om alleen maar te ontvangen. Dan komt er de juiste ruimte om ons steentje bij te dragen en wat mee te werken!

2 Samuël 8-9

David was een briljant strateeg maar ook een keihard militair. Meedogenloos voor het volk dat het waagde zich tegen hem te verzetten. Voor ons zijn het schokkende berichten. En dan lees je ook nog dat God achter David stond. Het is en blijft moeilijk. Toch dienen we wel te bedenken dat David in een compleet andere tijd en situatie leefde dan wij. Zijn optreden was in vergelijking met andere oud-oosterse vorsten echt niet buitensporig. David is gestempeld door de cultuur van zijn tijd. En het is zeer de vraag of hij in staat was geweest op een andere wijze zijn doelen te bereiken. Wat hem vooral kenmerkte was recht en gerechtigheid, in buitenlandse en binnenlandse aangelegenheden. Zo zien we ook dat David zijn beloften aan Jonathan houdt, ondanks zijn persoonlijke moeite met het gehandicapte leven (2 Samuël 5: 8).

2 Samuël 10

Dit hoofdstuk laat de menselijke kracht van David zien. Hij onderhoudt vriendschappelijke relaties met andere vorsten. Een troonopvolging was in die tijd een spannend gebeuren. Dan komen er allerlei ondergrondse en bovengrondse krachten los. David zorgt dat hij Chanun zijn deelneming betoond vanwege het sterven van diens vader. Er is echter een beweging onder de Ammoriëten, die niets voor die vriendschappelijke relatie voelt. Er ontstaat een conflict, waarbij Chanun zich wapent door zich te verzekeren van uitgebreide militaire steun van de Arameërs. Zo ontstaat er een gevaarlijke coalitie. Dan grijpt David meteen en radicaal in. De generaals Joab en Abisai gaan de strijd in met een stuk overgave aan Israël's God: "De HERE doe wat goed is in zijn ogen". Biddend en strijdend wordt de overwinning behaald.

2 Samuël 11

Wat is de Bijbel ontvullend eerlijk! Want hier gaat die vrome held wel vreselijk onderuit. Overspel, intriges en leugens om te proberen alles te verbergen, een "perfecte" moord en een overdosis schijnheiligheid. Wat steekt de eenvoudige trouw en toewijding van die niet-joodse beroepsmilitair daar schril tegen af. Uria is met het belang van het land bezig. David is aan het feesten. Vers 1 kon wel eens meer zeggen dan op het eerste gezicht lijkt. David krijgt trekken van collega-despoten. Dit hoofdstuk stelt ons de vraag: waar houd jij je mee bezig? Zijn wij bezig met het Koninkrijk van God? Of draait alles om de "leuke" dingen van het leven?

2 Samuël 12

David doet echt zijn best om overal in zijn land recht en gerechtigheid te bevorderen. Dat betekent dat hij zich ook nu oprecht druk maakt om die arme man in dat beeldverhaal van Nathan. Ondertussen heeft hij zelf op een vreselijke manier het recht verbogen. Door zijn overspel had David de doodstraf verdiend, maar hij had de onschuldige Uria gedood. Zo vreselijk dubbel kan een mens in elkaar zitten. David is daarin bepaald niet de enige. Herkent u het bij uzelf? We zeggen zo gemakkelijk "dat had ik van hem nooit verwacht!" De Bijbel leert ons om alleen iets goeds te verwachten van de heilige Geest. Laten we leven uit Hem!

2 Samuël 13:1-22

Het komt in de "beste" families voor: incest. Je wilt het niet weten en je houdt het stil, maar het is verwoestend aanwezig. Absalom zegt tegen zijn zus: "trek het je niet te zeer aan". Maar ondertussen woekert bij hem zelf het vuur van de haat tegen Amnon. Het stempelt ook z'n houding ten opzichte van zijn vader, die wel boos is maar "niks" doet. Het kostbare geschenk van de seksualiteit is door de zondeval een groot gevaar geworden. Wie seksuele gevoelens niet laat kanaliseren door Gods heilzame regels en dus ook door het belang van die ander, die richt veel meer verwoesting aan, dan hij/zij zelf in de gaten heeft of wil hebben.....

2 Samuël 13:23-39

Uit berekening had Absalom zich altijd "normaal" gedragen tegenover Amnon. Berekenend rekent hij ook met hem af. Opvallend is de rol van Jonadab, de zoon van Sima, de bedenker van de list waarmee Amnon zijn zus kon grijpen. Uit het gedrag van Absalom had hij afgelezen dat zoiets gebeuren zou. Het verdriet in de koninklijke familie is groot. Er zal vooral veel door David heen zijn gegaan. Want het heeft ook alles met zijn eigen zonde te maken. Het oordeel dat Natan namens God heeft uitgesproken (2 Samuël 12:10-14) voltrekt zich. Niemand zondigt goedkoop. God neemt het hoog op. Vergeving zet geen streep door het recht en maakt straf niet overbodig.....

2 Samuël 14:1-24

Joab ziet zijn neef en vriend de koning lijden vanwege die lege plaats van Absalom. David weet niet goed wat hij er mee aan moet. Amnon had meer straf verdiend dan hij hem gegeven had. Maar Absalom heeft het recht in zijn eigen handen genomen en zijn broer gedood. Dat roept om bloedwraak. Ook heeft hij het gezag van zijn vader ondermijnd. David zit in de knoop maar de liefde tot Absalom is daarbij het meest venijnig. De nuchtere Joab, die zelf net zo gehandeld zou hebben als Absalom, ziet geen enkele reden om zo moeilijk te doen. Maar om David te overtuigen heb je meer nodig. Opnieuw wordt David getraakteerd op een voorbeeld-verhaal. David herkent zich erin en beluistert die roep tot genade en vergeving. Maar hij herkent ook de echo van Joab's stem. Toch roept hij Absalom naar Jeruzalem terug.

2 Samuël 14:25-15:12

Veelzeggend is de naam die Absalom kiest voor zijn dochter. De strijdbijl is nog niet begraven. Zijn vader had Amnon moeten straffen, maar door de dingen op z'n beloop te laten trof hij Tamar én Absalom. Dat gaat zelfs door als hij terug is in Jeruzalem. Absalom neemt het niet en provocerend dwingt hij Joab én David tot handelen. Voor Absalom heeft het gezag van zijn vader afgedaan. Hij voelt dat hij de ruimte heeft zijn eigen positie op te vijzelen ten koste van die van zijn vader. Handig speelt hij erop in. Hij heeft alles mee. Zijn verschijning en charme, maar ook zijn moed en inzicht. Absalom is met recht een zoon van zijn vader. Op één ding na. David erkende Gods gezag en kwam niet in opstand tegen de gezalfde des Heren.....

2 Samuël 15:13-37

Opnieuw is David een vluchteling. In dit gedeelte herken je hem weer als de man naar Gods hart. In vers 26 lees je hoe David het recht op de troon in handen geeft van de Here. David erkent zijn zonden tegenover God en zijn falen als gelovige, vader en koning. Als hij wenend en barrevoets Jeruzalem verlaat dan is dat geen paniecreactie of radeloosheid. Het is een belijdenis van schuld én geloof. David verlaat de stad die zo goed te verdedigen is om mensenlevens te sparen. David adviseert een Filistijns vreemdelingenlegioen om de kant van de nieuwe koning te kiezen, daar ligt een betere toekomst. De ark en de priesters moeten in Jeruzalem blijven. Indrukwekkend! In de meeste conflicten zoeken mensen juist krampachtig steun. David steunt op God. Hij bidt én handelt. Hij vlucht én organiseert het verzet.....

2 Samuël 16

David ontvangt hulp van Siba. Een geweldig geschenk. Alleen er zit een addertje onder het gras. David doorziet niet dat het gedrag van Siba leugenachtig eigen belang is (zie 19:24-30) ten koste van Mefiboseth. Het vervolg plaatst deze vergissing van David in het juiste perspectief. Nog steeds zijn er lieden die het niet kunnen uitstaan dat David koning is geworden ten koste van het huis van Saul. David geeft ook de vervloekingen van Simi in Gods hand. In Jeruzalem neemt Absalom op grove wijze de plaats van zijn vader in. In het raam van die tijd bij revoluties niet ongebruikelijk, maar lijnrecht in strijd met Gods Woord. Naast de scherpzinnige maar goddeloze Achitofel weet Chusai echter zijn plaats te krijgen.

2 Samuël 17

Achitofel weet wat hem te doen staat. De revolutie is bijna compleet. Er is maar één gevaar: de oude koning zelf. Zo lang David in leven is, zal er dreiging blijven. Achitofel wil gebruik maken van de verwarring van het moment. Voordat David zich kan organiseren moet hij toeslaan. Aanvankelijk is ieder dan ook enthousiast over zijn plannen. Maar op listige wijze weet Chusai deze plannen te door kruisen. Hij zaait angst voor David en diens mannen. De overwinning roes maakt plaats voor bedachtzaamheid. Men kent David. En het is waar dat diegenen die met David mee zijn getrokken voor het grootste deel geharde beroepsmilitairen zijn. De keurtroepen van Israël. Het is inderdaad niet te verwachten dat David zich zomaar gewonnen geeft. Angst is een slechte raadgever. Voor Achitofel staat de ondergang nu vast....

2 Samuël 18:1-32

Joab speelt hier een dubieuze rol. Hij is een vertrouweling van David, maar negeert toch Davids harte kreet om zijn zoon Absalom 'met zachtheid te behandelen' (vers 5) en laat Absalom doden (om de schuld af te kunnen wentelen?). Aan de andere kant kun je je ook afvragen, of David zich er wel voldoende van bewust was dat Absalom een gevaar betekende voor Gods plannen met Israël en Davids koningshuis. In ieder geval: Absaloms hoogmoed komt voor de val (NB vers 18!). Verzet tegen God en zijn gezalfde koning is gedoemd om te mislukken (vgl. Ps. 2). En God had beschikt dat Hij Absalom te gronde wilde richten (2Sam. 17:14).

2 Samuël 19:1-24

Natuurlijk leef je mee met deze vader, huilend om het verlies van zijn zoon, die wegdreef, onbereikbaar werd en zich tegen zijn eigen vader keerde. Je blijft toch van die jongen houden! Joab trekt David uit zijn verlies, waarin hij zich dreigde te verliezen. David heeft – zoals ook blijken mag uit vers 22 (GNB: vers 23) – in zijn leven genoeg te stellen gehad met de zonen van Seruja (Abisaï en Joab waren broers). David is een stuk verzoenlijker dan Abisaï is. Eens komt het moment waarop je zeggen moet: en nu houden we op met elkaar het licht in de ogen niet meer te gunnen!

2 Samuël 19:25-44

Vreemde geschiedenis, die van Mefiboset en zijn knecht Siba. Wie spreekt de waarheid (vgl. 2Sam. 16:3)? Tijd voor een onderzoek is er niet. Vertrouwt Davids Mefibosets verhaal toch niet helemaal? Het land van Mefiboset dat hij eerst in z'n geheel aan Siba had gegeven, moet nu tussen de twee gedeeld worden. Een Salomo's oordeel avant la lettre. Verder: in nood leer je je vrienden kennen. Neem nu Barzillai, de Gileadiet. Tenslotte: flinterdun is de eenheid in het Israël onder David. Is die er wel ooit geweest en zal die er wel ooit komen? Hoe weinig is ervoor nodig om broeders van hetzelfde volk tegen elkaar op te zetten! Daarin is nog maar weinig veranderd...

2 Samuël 20

2 Samuël 20 beschrijft de strijd tussen broeders van hetzelfde huis. Er is weinig voor nodig om 'noord' en 'zuid' tegenover elkaar te laten staan. Helaas is dit beeld vaak herhaald in de kerkgeschiedenis: de ene interne strijd is nog maar net over of de volgende dient zich alweer aan.

Tegelijk woedt er een andere strijd. Er is iets kapot gegaan tussen David en Joab sinds de dood van Absalom. David passeert Joab als legeraanvoerder ten gunste van Amasa. Vandaar de laffe moord op Amasa, waar Joab zijn straf niet voor zal ontlopen. Joabs bedwinging van de opstand van Seba heeft wél als resultaat dat hij als legeraanvoerder in het zadel blijft (vers 23).

2 Samuël 21

Staat u er wel eens bij stil, dat onopgeloste schuld uit het verleden (letterlijk) door blijft zielen in het heden? Saul had Jozua's belofte aan de Gibeonieten gebroken in zijn – ontorechte – ijveren voor de Israëlieten. En dan nu, zoveel jaren later, hongersnood. De schuld wordt teniet gedaan. Er is de afschrikwekkende executie van zonen en kleinzonen van Saul. God bezoekt de ongerechtigheid van de vaders aan de kinderen. Er is ook iets van een zorgvuldige afsluiting van Sauls geschiedenis. De lichamen en beenderen van Saul zelf, zijn zoons en kleinkinderen worden in het familiegraf bijgezet. Nu kan het boek 'Saul' echt dicht!

2 Samuël 22:1-30

Het danklied van David in 2 Samuël 22:1-30 is nagenoeg gelijk aan Psalm 18. Er zijn wel degelijk ook verschillen, die misschien er mee te maken hebben dat Psalm 18 voor liturgisch gebruik klaar moest worden gemaakt. De overeenkomst maakt in ieder geval duidelijk, dat de psalmen van het Oude Testament geen liederen waren die boven de werkelijkheid zweefden, maar liederen uit het leven gegrepen. David bezingt op indrukwekkende manier de macht van God die in alles blijkt, en die in Davids leven vooral naar voren is gekomen in de steun die hij van God ontving. Met mijn God spring ik over een muur!

2 Samuël 22:31-23:7

Aan de ene kant is het natuurlijk jammer om dat prachtige lied van 2 Samuël 22 zomaar in tweeën te knippen. Aan de andere kant lezen we het nu samen met 2 Samuël 23:1-7. En dan ontvouwt zich een boeiend panorama: Davids levenslied (2 Samuël 22) en zijn stervenslied (2 Samuël 23:1-7). In zijn levenslied kijkt hij terug in zijn leven en brengt God zijn dank. In zijn stervenslied kijkt hij ver vooruit (als een profeet, vgl. 2 Samuël 23:1-2) naar de toekomst van zijn koningshuis, Israël en de hele wereld. Want voorvader David ziet hier de contouren van zijn latere afstammeling Jezus die echt en helemaal is 'een heerser in de vreze Gods'.

2 Samuël 23:8-39

Een overzicht van Davids helden, mannen die hem 'krachtig terzijde hadden gestaan bij de verwerving van zijn koningschap' (1Kronieken 11:10). God stond aan Davids kant, maar ook deze mannen. De Gezalfde heeft de steun nodig van God én van mensen. Vertrouwelingen die voor hem door het vuur gaan. Neem bijvoorbeeld Abisai en twee anderen die dwars door vijandelijke linies heen breken om water te halen voor David. Nog steeds heeft de Messias vertrouwelingen nodig die Hem terzijde staan en voor Hem door het vuur gaan. Om een held te zijn, hoef je niet pas eigenhandig een leeuw te doden. Een trouw en herkenbaar volgeling van Jezus zijn is genoeg.

2 Samuël 24

David de held valt van zijn voetstuk. Toch nog. Alweer. Hij is niet de Messias op Wie het wachten is. Rust en welvaart hebben zo hun eigen risico's. Omringd door vijanden wist David zich van God afhankelijk. Nu er rust is, slaat de overmoed toe. Toch is het einde van de boeken Samuël echt evangelie. God laat zijn oordeel voelen, maar laat zich ook verbidden. Op die plek mag David vredeoffers brengen. Dan zie je de contouren van Golgota, dé plek van oordeel en barmhartigheid ineen. Op die plek ook zal Salomo de tempel bouwen. Zet daar dan eens het begin van de boeken Samuël naast: de armoedigheid van het heiligdom in Silo. We komen echt verder!

1 Koningen 1:1-31

Het is een ietwat ontluisterend beeld dat hier van David geboden wordt. De oude koning kan alleen nog maar warm worden door de warmte van het jonge lichaam van Abisag. Dat is ook alles wat hem bezig houdt. Leiding geven is er niet meer bij. En zo ontstaat een hele gevaarlijke situatie. Het is duidelijk dat het overzicht en de helderheid David in de steek laten. Een mens moet leren om op tijd in te zien, dat hij/zij een stapje terug moet doen en anderen het roer moet laten overnemen. David doet dat niet. Adonia maakt handig gebruik van het machtsvacuüm en weet ook Joab en Abjatar in te palmen.

1 Koningen 1:32-53

Het had echt maar weinig gescheeld of Adonia was koning geworden. De man was slim en geslepen net als zijn broer Absalom en pakte zijn coup handig aan. Met Joab en Abjatar aan zijn zijde bijvoorbeeld had hij invloedrijke medestanders gehad. Maar zo worden Gods plannen met Israël en met Davids koningshuis doorkruist. Nog één keer toont de koning daadkracht, daartoe in staat gesteld door God. Salomo moet en zal koning worden! Het gebeurt ook. De groep rond Adonia spat uiteen. Salomo's eerste regeringsdaad is het leven sparen van zijn broer.

1 Koningen 2:1-27

David laat zijn testament na. Voor alles aan komt de gehoorzaamheid aan God. Wandel met God! Meer heeft Salomo niet nodig om zegen en bevestiging te verwachten. Dat is nog zo, echt waar! Vervolgens draagt David Salomo op een aantal openstaande rekeningen te vereffenen ten opzichte van Joab (de moord op Abner en Amasa), Barzillai's zonen (vgl. 2 Sam. 17:27-29) en Simi (vgl. 2 Sam. 16:5-13 en 19:16-23).

Adonia weet niet van opgeven. Batseba vindt zijn verzoek kennelijk nog niet zo onredelijk, maar Salomo doorziet hem. Adonia doet weer een slinkse poging om de troon te bemachtigen. En dat betekent zijn dood.

1 Koningen 2:28-46

Salomo voert de opdrachten die David gaf uit. En hij doet dat consequent en zuiver. Dat lijkt misschien niet zo in onze ogen. Er worden immers twee mannen van het leven beroofd. Maar het asielrecht van het altaar gold niet voor moordenaars (Ex.21:14). Salomo betoont zich dus de uitvoerder en verdediger van Gods recht en wet door Joab bij het altaar te laten doden. En wat deed Simi anders dan de grenzen van het 'uitgaansverbod' opzoeken en bewust overschrijden? Hij heeft er vast niet op gerekend dat Salomo zichzelf, zijn eed aan God en dus daarmee meteen zijn trouw aan God zo serieus zou nemen.

1 Koningen 3

De dochter van de farao als vrouw en offeren op de hoogtes; kan dat goed komen? Maar toch is de balans positief: Salomo toonde zijn liefde voor de Heer (vers 3). En wie zou niet hebben gezwicht voor de verleiding om van God een lang leven te vragen, of rijkdom of meer van dat korte-termijn-geluk? Salomo vraagt om wijsheid, om 'een opmerkzaam hart'. Hier zie je toch ook iets van 'zoek eerst Gods koninkrijk en zijn gerechtigheid en de rest zal u bovendien geschonken worden'. God geeft wat Salomo vraagt en veel meer dan dat. Als bewijs van zijn gave om recht te kunnen spreken geldt het beroemde verhaal in vers 16-28.

1 Koningen 4:1-5:14

Salomo's regeringsperiode was Israëls gouden eeuw. De welvaart overtreft die van de wereld. Waar zit het verschil in? In Salomo's rijk stond de wijsheid centraal. Dat is de wijsheid die begint bij respect, eerbied voor de HERE. Welvaart met wijsheid is een zegen. Welvaart zonder wijsheid is....??

1 Koningen 5:15-6:13

Het gouden rijk van Salomo had een 'hart': de relatie met de HERE. Daarom was Salomo er alles aan gelegen om de wens van zijn vader (Ps.132) te verwezenlijken: een huis voor de HERE. Alles lag klaar, ter plekke werd het in eerbiedige stilte opgebouwd. Zo hebben ze eerbiedig de tempel gebouwd : God dienen was het 'hart' van het gouden rijk.

1 Koningen 6:14-7:12

Gods kamer in Zijn nieuwe huis wordt de achterzaal. Daar staat zijn troon. Zijn troondienaren zijn de cherubs. Salomo maakt er grote gouden gestalten van die Gods troon – de ark – overvleugelen. Op de ark zelf zijn kleine figuren van cherubs gemaakt die zich buigen over het verzoendeksel.....door het bloed komt alles goed. Lees en bespreek in dit verband het slot van 1 Petrus 1 vers 12 eens.

1 Koningen 7:13-51

Twee pilaren staan voor de ingang van het huis van God. Het zijn geen pilaren in de tempel om het dak te dragen (denk aan Simsons einde), ze staan los. Ze wilden je aan het nadenken zetten voor je de tempel inging. Hun boodschap was: 'niet wij dragen de tempel, maar God Zelf draagt Zijn huis'. "Jachin" betekent: 'de Here maakt stevig'. En "Boaz" betekent: 'in Hem is sterkte'. Verwacht het niet van dit huis, denk aan God...

1 Koningen 8:1-21

Op de dag van de inwijding van Zijn huis komt God Zelf. Salomo is zielsblij, juist ook omdat de HERE in een wolk komt. God is heilig. Een klein mens gaat daaraan kapot. Een zondig mens wordt erdoor verbrand....als niet de HERE Zelf in Zijn genade het vuur inhoudt. En nu komt Hij in genade, want dit huis is de plek van verzoening tussen God en mens...uw altaren, o HERE der heerscharen. Zing maar eens het begin van psalm 84.

1 Koningen 8:22-43

God neemt Zijn intrek in dit huis, maar zou God Zich in Zijn huis opsluiten? God is veel groter dan dit tempeltje. Vanuit dat besef vraagt Salomo eerbiedig of God uit de hoge hemel – dat is Zijn woning – wil luisteren naar Zijn volk. God komt als een Vader dichtbij, maar blijft in de hoge hemel. Zo eerbiedig leerde de HERE Jezus ons ook God aan te spreken als Vader in de hemel. Wat betekent die grootheid van God voor uw gebed?

1 Koningen 8:44-66

Na het gebed tot de HERE draait Salomo zich om naar het volk...om publiek God groot te maken. God heeft immers waar gemaakt wat Hij beloofd heeft. Zijn trouw staat vast als een eeuwig huis. En Salomo spreekt de wens uit dat God ook het hart van hem en Zijn volk trouw wil maken. Het doorleven van Gods trouw maakt ons verlangend Hem trouw te dienen.... dat gebeurt als we dat ook aan Hem vragen. Hoe kunnen we daarvoor bidden?

1 Koningen 9

God wil wonen tussen Zijn volk als ze Hem trouw zijn, anders.... vertrekt de HERE uit de tempel. De profeet Ezechiël ziet de heerlijkheid van God uit de tempel verdwijnen (11:22-23). Als de tempel leeg is, kan het vuur erin...dat was het dieptepunt van het Oude Testament. Gelukkig komt het Nieuwe Testament vertellen dat God terugkwam - Hij is na het volkomen offer van Golgotha zelfs komen wonen in mensen. Zij worden Zijn tempel... door Gods Geest.

1 Koningen 10

De koningin in het land van de wijsheid hoorde dat in Jeruzalem een koning abnormaal wijs was. Ze kwam om - zoals de Here Jezus later in Lukas 11 zegt - "de wijsheid van Salomo" te horen. Met haar wijsheid testte ze Salomo. De schatkamer van de wijsheid van de wereld was opengegaan, maar de wijsheid van God bleek meer. Van God uit krijg je pas een goede kijk op het leven. Van God uit doorgrond je de diepten van het leven. Bij God word je echt...wijs.

1 Koningen 11:1-22

De bijbel spreekt over een speciaal verbond van God met David: het koningsverbond. Hij beloofde trouw en vroeg dat ook van Davids huis. Salomo was niet trouw, omdat zijn hart niet bij de HERE bleef. Het probleem is niet dat hij zoveel vrouwen had. Dat was in die tijd een teken van zijn macht. Maar het probleem is dat hij zijn hart laat wegstelen van de HERE. En als de wijsheid verdwijnt, verbleekt de goudglans. Dan komt Gods oordeel.

1 Koningen 11:23-43

God voltrekt dit oordeel door middel van de groeiende ontevredenheid onder het volk over Salomo. Het oordeel is dat Salomo de troon kwijt raakt. Maar in het oordeel is God genadig om David en trouw aan Zijn belofte: God zal de zoon slaan, maar de troon laten staan. God blijft trouw aan het koningsverbond.....Eeuwen later is het onverwacht te zien : het rijtje uit de tronk, nieuw leven in de dood (Jesaja 11:1): Jezus Christus.

1 Koningen 12:1-24

Het lijkt "gewoon" een politieke blunder met verstrekkende gevolgen. Salomo had absolute gehoorzaamheid afgedwongen, ook al zuchtte het volk onder de belastingen en de verplichte diensten aan de koning. Rechabeam heeft de illusie dat hij met hetzelfde gezag als zijn vader over Israël kan regeren, maar komt bedrogen uit. De lang opgekropte onvrede en spanningen komen tot een uitbarsting als hij zijn regeringsprogramma bekend maakt.

De HERE maakt duidelijk aan Rechabeam, het volk Israël, én aan ons: Dit is maar niet een menselijke vergissing of dom toeval! God zelf heeft hierin de hand. De hoogmoedige ongehoorzaamheid van Salomo wordt bestraft. Politiek gezien stelt het koningshuis van David nu niet veel meer voor. Maar God blijft trouw aan zijn beloften.

1 Koningen 12:25-13:10

God heeft Jerobeam het koningschap gegeven over het grootste deel van Israël. Wat de profeet Achia namens de HERE tot hem gezegd had (11:29-39) is uitgekomen. Jerobeam is een geboren leider en het volk draagt hem op handen. Hij beseft echter hoe betrekkelijk de volksgunst is. Dat kan zo maar omslaan. Als een tactisch strateeg doorziet hij dat het contact met de volksgenoten uit het zuiden een bedreiging vormt. Hij moet de noordelijke stammen een eigen identiteit geven, los van Juda en Jeruzalem. Jerobeam offert letterlijk alles op aan zijn politieke ambities. Hij plaatst zijn koninkrijk boven het koningschap van God. Hij vertrouwt meer op zijn eigen kunnen, dan op de belofte van God (11:38). Indringend wordt hij door de HERE gewaarschuwd: er is nog een weg terug.....

1 Koningen 13:11-34

Het is een aangrijpende geschiedenis. Die arme profeet werd door leugens ongehoorzaam aan zijn Zender en moest dat met de dood bekopen.

De vraag daarbij is niet waarom God dit toeliet, maar hoe het mogelijk was, dat die oude profeet zo weinig ontzag had voor het woord van de HERE. Het tekent het geestelijk klimaat. De man is slechts nieuwsgierig naar die bijzondere "kracht" van zijn collega. "Hoe krijg je zo iets voor elkaar?" Daar moet ik meer van weten.....!

De profeet uit Juda doorzag niet dat hij heel zijn boodschap aan Jerobeam ontkrachtte door zelf de woorden van de HERE te overtreden. Dan gebruikt God de misstap van zijn knecht voor het omgekeerde: diens boodschap wordt met geweldige kracht onderstreept. Jerobeam *moet* wel beseffen waartoe ongehoorzaamheid aan Gods Woord leidt....

1 Koningen 14:1-20

Hier komen we Jerobeam tegen als ongeruste vader van een ernstig ziek kind. Hij stuurt zijn vrouw naar de profeet Achia. Jerobeam waagt het tot God te naderen zonder enige vorm van verootmoediging. Merkwaardig is die combinatie van vertrouwen in de profeet én het idee, dat Achia niet zou ontdekken met welke vrouw hij te maken kreeg. Benauwend is het dat de profeet slechts benaderd wordt als een soort "waarzegger".

De HERE had Jerobeam zulke mooie beloften gedaan en zo geduldig en indringend gewaarschuwd. Nu is de grens bereikt en klinken woorden van oordeel. Het is veelzeggend, dat wij niets lezen over enige reactie van Jerobeam op deze boodschap.....

De vraag dringt zich op: Hoe gaan wij om met het spreken van de HERE?

1 Koningen 14:21-15:8

Ondanks de splitsing in twee koninkrijken blijft het in de Bijbel gaan om het ene volk van God. Het perspectief wordt telkens van het noorden naar het zuiden gericht en omgekeerd. Zo weten we wat er ongeveer gelijktijdig in het tienstammen- en tweestammenrijk speelde.

Ten tijde van Rechabeam was het met de liefde tot de HERE in Juda al niet veel beter gesteld dan in het noordelijke rijk. Op vele hoge plaatsen verrezen (opnieuw) altaren en heiligdommen. In naam werd daar ook Israëls God gediend, maar vaak overwoekerd door allerlei vormen van heidendom.

Het is slechts ter wille van David, dat de HERE "een lamp in Jeruzalem gaf". De lamp is het symbool van het leven. Bedoeld is de doorgaande lijn van het koningshuis van David tot op de komst van de Messias. Alles hangt enkel af van de trouw van God....

1 Koningen 15:9-32

Bij de beoordeling van de Koningen gaat het telkens om volkomen trouw aan de HERE en daarmee ook om die ene plaats waar Hij gediend wilde worden. De Koningen van Juda worden daarbij telkens vergeleken met David. Bij de Koningen van Israël is er telkens een vergelijking met Jerobeam, "die Israël had doen zondigen". Triest is de voortdurende staat van oorlog tussen beide broedervolken. Men put elkaar uit en andere volken profiteren ervan. Terwijl Juda het voorrecht geniet van een stabiele regering door telgen uit het nageslacht van David is er in Israël de ene coup na de andere. Op de weg van de ongehoorzaamheid aan Israëls God rust geen zegen.

1 Koningen 15:33-16:14

Het koningschap van Baësa wordt getypeerd door zijn "wandelen in de weg van Jerobeam en in de zonde die deze Israël had doen bedrijven". Opvallend is de manier waarop de Bijbelschrijver de profetie van Jehu vervlecht met de beschrijving van de geschiedenis van deze koning en zijn zoon. De profetie trekt zo alle aandacht naar zich toe. Terwijl Baësa én zijn zoon Ela genoeg tijd kregen om zich te bekeeren wordt er geen enkele vorm van reactie op de profetie vermeld. Men trekt zich van het Woord van de HERE volstrekt niets aan....

De militair Zimri pleegt een coup en moordt niet alleen het huis van Baësa uit, maar doodt ook naaste vrienden en verwanten van Ela. Blijkbaar wil hij zijn koningschap met alle middelen veilig stellen. Maar daar rust geen zegen op...

1 Koningen 16:15-34

De legeroverste Omri maakt al na zeven dagen een einde aan het bewind van Zimri. Het kost enige tijd voordat hij de alleenheerschappij over Israël heeft, maar dan brengt hij een redelijke mate van politieke, economische en militaire stabiliteit. Hij bouwt een nieuwe hoofdstad voor zijn rijk als persoonlijk eigendom. Naar menselijke maatstaven was hij een succesvol vorst, maar de Bijbel oordeelt anders. In zijn afwijken van het Woord van de HERE ging hij verder dan al zijn voorgangers.

Zijn zoon Achab maakt het nog bonter. Van hem staat er dat het minst erge was, dat hij wandelde in de zonden van Jerobeam... Achab diende de goden van zijn vrouw Izebel. In hetzelfde kader staat het herbouwen van Jericho tegen het bevel van de HERE in.

1 Koningen 17:1-24

Ineens is hij daar. Zonder nadere aankondiging verschijnt Elia in de Bijbel en aan het hof van Achab. In de geschiedenis van Israël draait het niet om koningen maar om het Woord van de levende God. Als Achab zijn heil verwacht van de vruchtbaarheidsgoden van de Sidoniërs en Israël daarin doet volgen, grijpt de HERE zelf nadrukkelijk in. Hij toont dat Baäl niet in staat is regen en dauw te schenken. De akkers zullen niets opleveren.

Elia blijkt in zijn gehoorzaamheid aan het Woord van de HERE een trouw knecht van God. Op wonderlijke wijze voorzien eerst roofzuchtige raven hem van voedsel. Daarna zorgt God op het "grondgebied van de Baäl" voor zijn levensonderhoud via het wonder in de provisiekast van een arme weduwe. Na het wonder van de opwekking van haar zoon uit de dood klinkt een belijdenis die in schril contrast staat tot het spreken van Achab.

1 Koningen 18:1-19

"Het is jouw schuld!" Wij mensen zijn er vaak heel sterk in om anderen de schuld te geven van dingen, waaraan we op z'n minst medeschuldig zijn. Achab is woest op Elia maar "vergeet" dat hij zelf door zijn ongehoorzaamheid aan de HERE alle ellende veroorzaakt heeft. Wellicht herkent u/je zo iets ook in uw/jouw omgeving. Misschien herken je het wel bij jezelf...

Achab weet dat Elia gelijk heeft. Naar alle waarschijnlijkheid heeft hofmaarschalk Obadja niet helemaal buiten het medeweten van Achab om de 100 profeten van de HERE verborgen en onderhouden. Achab gehoorzaamt dan ook het bevel om het volk én de 450 profeten van de Baäl bijeen te roepen op de Karmel. De 400 profeten van de "vrouwelijke wederhelft" van Baäl zullen wel bij deze 450 inbegrepen zijn.

1 Koningen 18:20-46

"Hoe lang blijft u op twee gedachten hinken?" zeggen wij wel eens. Datzelfde drukt Elia uit, maar dan nog scherper: "Hoe lang zult gij aan beide zijden mank gaan?" Israël combineert de dienst aan de HERE met de dienst aan Baäl. Maar het betekent dat er noch een volkomen toewijding aan de HERE is, noch een volkomen toewijding aan de Baäl. "Kiest dan heden, wie gij dienen zult!" klinkt het in talrijke varianten in de Bijbel. Weet waar je voor staat! Het kan niet half-half. Wie lauw is wordt uitgespuugd....

Na de ontmaskering van Baäl wordt met zijn dienaren afgerekend. In onze beleving schokkend, maar naar toenmalige begrippen heel gewoon (vergelijk Daniël 2:12). Misschien is het nog wel schokkender dat wij de leugen zo gemakkelijk verdragen...

1 Koningen 19

Wat is de Bijbel een geweldig boek! Je komt daarin niet maar zwart-wit verhalen tegen van dappere en sterke gelovigen die bergen kunnen verzetten en halfzachte lauwe gelovigen die het er allemaal maar bij laten zitten.

Dezelfde Elia die de koning trotseerde en geweldige wonderen mocht verrichten komen we nu tegen als een bang en teleurgesteld mens. Hij ziet het werkelijk niet meer zitten. Hij krijgt de mensen niet mee. Het is voor hem een verloren zaak...

Wat gaat de Here God daar op een bijzondere wijze mee om. Hij zorgt er voor dat Elia bij Horeb komt, de berg waar God zich ook in het verleden geopenbaard heeft. Elia krijgt daar alle gelegenheid z'n verhaal te doen (vers 10 en 14). De HERE laat zijn knecht op verhaal komen, maar maakt duidelijk dat Hij het er niet bij laat zitten...

1 Koningen 20:1-22

Benhadad, de agressieve en arrogante koning van de Syriërs, is met een overweldigende overmacht opgetrokken tegen Israël. Bij het beleg van Samaria probeert hij het onderste uit de kan te halen bij onderhandelingen over vredesvoorwaarden. Israël staat onder enorme druk. Met de moed der wanhoop besluit men zich te verzetten tegen een totale overheersing. Dan spreekt de HERE en wijst de te volgen weg. Achab gehoorzaamt en behaalt een geweldige overwinning.

Dit hoofdstuk illustreert dat Elia bepaald niet de enige profeet van de HERE was. Het tekent ook Gods bijzondere bemoeienis met Achab. De HERE doet er alles aan om zich aan Achab bekend te maken. Wat is Hij trouw en goed!

1 Koningen 20:23-43

Zoals de HERE gezegd had krijgt Israël het jaar daarop weer met Benhadad te doen. De Syriërs menen dat Israëls God een berggod is die zijn volk in de vlakten niet kan steunen. De HERE toont de Syriërs én Achab dat zijn macht onbegrensd is. De Syriërs moeten vluchten en Benhadad is nergens. Op zichzelf is het mooi te lezen hoe diens dienaren dan spreken over de reputatie van de koningen van Israël. Daarin horen we een doorwerking van de wetten van de HERE. In deze situatie echter maakt Achab een grote vergissing. Hij laat de tegenstander die God in zijn macht gegeven had veel te gemakkelijk vrijuit gaan. Voor Achab telt de "vriendschap" van zijn machtige buurman zwaarder dan het voltooiën van Gods werk. Hoe hoog God het opneemt blijkt uit het vervolg. De profeet die ongehoorzaam is aan het Woord van God sterft als een onheilspellend teken bij het Woord dat Achab ontvangt.

1 Koningen 21

Van geen enkele koning in Noord-Israël wordt gezegd dat hij "deed wat goed is in de ogen van de HERE". Wat dat betreft spant Achab de kroon. Hij doet niet alleen mee aan de 'zonde van Jerobeam' (beeldendienst Dan / Bethel), maar begint op aandrang van Izebel met zijn eigen zonde: de verering van Baäl. De Israëlieten die niet knielen voor Baäl, worden vervolgd en gedood. Nabot is een van de slachtoffers. Hij wil, gehoorzaam aan de grote Koning, zijn erfgrond niet afstaan. En dus moet hij sterven, op vals getuigenis. De wereld op z'n kop. Zonde! En daarom straf! Dat zullen Achab en Izebel nog gewaarworden. En iedereen die zijn/haar eigen zondige zin doet. God is echt geen lieverdje. Hij is wel recht door zee. Zijn eigen Zoon weet daarvan mee te praten. En wie zich tot Hem bekeert ook! God-dank.

1 Koningen 22:1-28

Koning Achab krijgt bezoek van collega Josafat uit Juda. Samen plannen ze een veldslag tegen Aram. Maar om te slagen heb je allereerst het Woord van de HERE nodig. *Deo volente* toch? (Jak. 4:13-17) De tegenstelling tussen Achab en Josafat is compleet. Wat een vertoning, al die valse profeten die Achab naar de mond praten. Nou zeg, dat maakt indruk: 400 grote monden. Achab krijgt beslist waar voor zijn geld: de klant is koning. Maar dan die haast olijke reactie van Josafat: "Is hier ergens niet ook een (één!) profeet van de HERE?" Achab heeft een leuke act laten opvoeren met veel 'kaBaäl', maar het is nu tijd om serieus te worden. Je ziet het vrolijke gezicht van Achab vertrekken: "Een profeet van de HERE? Jawel: die vervelende Micha. Die vent zegt nou nooit eens iets leuks." Nee, dat zal waar zijn. Maar zijn profetie komt wel altijd uit. Wie wil nu niet graag goede woorden horen? Iedereen toch? Dat kan, als je maar gelooft in God. Dan zijn zelfs harde woorden goed. Al komen ze uit maar één mond: Gods mond. Al is het maar één Woord: het vleesgeworden Woord.

1 Koningen 22:29-54

Het is afgelopen met Achab. De profetie van Micha – en ook die van Elia al eerder – wordt vervuld. Achab kan zich laten voorliegen door 400 man, hij kan incognito optreden in de veldslag tegen Ramot, maar dat geeft nog geen zekerheid. Ondanks de goede boodschap van zijn eigen waarzeggers, neemt hij het zekere voor het onzekere. Typische houding voor een ongelovige! En dan ben je koning: aanvoerder van het leger! Bah. Wat een gemene streek ook tegen Josafat, die er wel in koningstenuë bij loopt. Maar God is er ook nog! Hij is een schild voor Josafat en Hij weet Achab te vinden met een 'toevallige' pijl. De honden likken zijn bloed. Voor Achab is het einde verhaal. Niet voor Josafat. Die dient de HERE. Daarmee breng je er het leven vanaf. Zelfs voor eeuwig, door Jezus Christus.

2 Koningen 1

O, o, wat laat die Ahazia zich in de kaart kijken! Gehoorzame jongen van slechte ouders. En dus loopt het ook met hem verkeerd af: geen lang leven (tegenbeeld van het 5^e gebod). Hij krijgt een ongeluk met dodelijke afloop: een val uit het raam van de bovenverdieping. Dan ga je natuurlijk hulp halen bij de dichtstbijzijnde 'hulppost' op een steenworp van het paleis: de profeet van de HERE. Niet dus! De god van het Filistijnse Ekron, Baäl-Zebub (de vliegengod) staat bekend als een krachtpatser. Wat van ver komt, is toch veel beter? De gedachte alleen al.

En toch trappen we er altijd weer in met onze Jomanda's en zo. Elia, de man van God, laat het Ahazia hardhandig weten: "Is er dan geen God in Israël? Zou je niet beter naar Zijn Woord kunnen luisteren?" Ahazia speelt met hemels vuur. Zijn soldaten worden er de dupe van. En hijzelf sterft in zijn bed. Veel later valt er onder de preek van Paulus een van de hoorders uit een bovenraam, Eutychus. Hij is op slag dood. Maar wanneer Paulus de armen om hem heen slaat, leeft hij (Hand. 20: 7-12). Ja, kinderen van God mogen leven, ook al zijn ze gestorven.

2 Koningen 2

Boven dit hoofdstuk staat in de NV: "Elia ten hemel opgenomen". Ik kies toch liever een ander opschrift: "Elia gaat, het Woord blijft" (Elisa krijgt de Geest van Elia), of: "Door Elisa maakt de HERE met Israël een nieuw begin." Want let eens op de route die Elia en Elisa volgen en op de plek waar Elia wordt opgenomen. Exact het tegenovergestelde van de route die Israël destijds volgde onder leiding van Jozua, na Mozes' dood. Een terugtrekkende beweging: Israël is in al die eeuwen na Mozes' dood en de intocht in Kanaän nog geen stap gevorderd (NB: Jericho is pas herbouwd). Terug dus naar af. Waarom zou anders Elia juist op die plek zijn opgenomen? En waarom zou anders Elisa opnieuw de Jordaan zijn overgestoken en zijn werk begonnen zijn in Jericho? Elia > Mozes, Elisa > Jozua!

Elisa presenteert zich als Gods 'mond': in Jericho verandert vloek in zegen (er worden weer kinderen geboren), in Bethel verandert zegen in vloek (kinderen sterven). God is genadig, Hij is ook rechtvaardig. Laat Noord-Israël dat opnieuw erkennen en eindelijk tot geloof komen! Een duidelijke boodschap voor de kerk nu, na Christus' verzoeningswerk: stilstand in geloofsgroei is 'terug naar af'. Levensheiliging is een doorgaand proces, op basis van het Woord.

2 Koningen 3

Een oorlog met een vreemde afloop. Daarbij roept ook nog es het optreden van Elisa vragen op. Moab heeft zich na de dood van Achab bevrijd van Israëls overheersing. Dat kan niet getolereerd worden. Daarom begint Joram van Israël een oorlog, samen met Josafat van Juda en de koning van Edom. Na een week zitten ze zwaar in de problemen: geen drinkwater voor mens en dier. Wat nu? Gelukkig, Elisa trekt mee op. Josafat erkent hem meteen als profeet: "Bij hem is het woord van de HERE." Dat is de reden dat Elisa God vraagt om redding. En kijk: God biedt hulp op een bijzondere manier, met water dat wel bloed lijkt. En Hij belooft ook de overwinning op Moab. Maar dat laatste gaat niet door. Want – en dat roept die vragen op – Elisa profeteert over wat Israël Moab wel niet zal aandoen. Allemaal oorlogsmisdaden, die de HERE via Mozes streng verboden heeft! Hoe kan Elisa dit nu zeggen? Nu, ik denk, dat Elisa niet zegt wat Israël *moet* doen, maar wat het *zal* doen. Elisa is geen valse profeet. Israël levert een gemene streek tegen beter weten in. Als dan Moabs koning letterlijk zijn oudste zoon (de kroonprins) opoffert, dan is de maat vol. God is woedend op Israël. Laten we het wel zuiver houden! Eerst van God nieuw leven krijgen en dan jezelf uitleven: dat is foute boel.

2 Koningen 4:1-37

Kinderen weghalen, omdat de schulden niet worden afgelost, dat staat God niet toe. Daarom roept de weduwe de hulp in van Gods man, Elisa. Ze schreeuwt het uit. Elisa biedt hulp met – alleen maar – een stel opdrachten. Zo gebeurt er een groot wonder: van straatarm – wat is nu een flesje reukolie? – wordt deze vrouw schatrijk – een huis vol parfum. Ze kan haar schulden afbetalen en van de rest zorgeloos leven, samen met haar beide jongens.

Nog een gebeurtenis waarin een jongen een belangrijke rol speelt. Om een lang verhaal kort te maken: een kinderloos echtpaar in Sunem krijgt van God een zoon, als dank voor hun uitzonderlijke gastvrijheid. Een aparte kamer voor de profeet Elisa: daaruit spreekt liefde voor God. En dat in die tijd van ontrouw! Wat zijn ze blij met Gods gift. Maar helaas, de jongen sterft aan een zonnesteek. God gaf, God neemt. Dat is hard. De moeder geeft het niet op: dit kan gewoon niet. Ze gaat naar Karmel, naar Elisa. Die stuurt Gehazi met zijn staf vooruit. Die legt hij op de jongen als teken: "Afblijven. Dit is van Elisa." Dan komt Elisa zelf. Hij bidt intens tot God. Met zijn eigen lichaam verwarmt hij de jongen. En zie, de jongen leeft. Zijn moeder neemt hem mee. Maar eerst buigt ze zich neer voor God. God maakt doden levend. Dit is er nog maar één. Door Christus komt een ontelbare menigte tot eeuwig leven.

2 Koningen 4:38-44

Wat de jonge profeten in Gilgal overkomt, is bepaald geen aprilgrap. De dood zit echt in de pot. Geen mop van een grappenmaker die hoopt op een dubbele portie, maar dodelijk ernst. Eindelijk is er weer eens volop te eten (meegebracht door Elisa). Heerlijke geuren doen iedereen watertanden. Een van de jongens heeft er spontaan nog een voorraadje wilde komkommers bijgeplukt. Dat wordt smullen. Nee, dat wordt een voedselvergiftiging. Goddank: Elisa is er zelf bij. Een handvol meel – teken van leven – maakt het eten goed.

In diezelfde tijd komt iemand de eerste opbrengst van de gersteoogst brengen: 20 broodjes en een zakje koren. De hongersnood is voorbij. 100 mensen eten van een maaltijd voor vier personen. En ze houden nog over ook. Hoe dat kan? Dat is niet zo moeilijk: "naar het woord van de HERE!" Later gebeuren er door Gods Zoon nog meer van dit soort wonderen. Voor God is niets onmogelijk. Hijzelf is de allerbeste levensverzekering. Hij geeft levend brood.

2 Koningen 5

Om bij de afgoden in het gevele te komen moet je sterke staaltjes uithalen en flink betalen. Misschien willen ze jou dan wel genezen, vooropgesteld dat ze niet je eigen droomhelden zijn. Naäman heeft vast al zijn best gedaan om van zijn 'huidvraat' af te komen. Het heeft hem niet geholpen. Dan toch maar luisteren naar dat vrome slavinnetje uit Israël. Maar zeven keer baden in de Jordaan, die sloot van Israël, dat is wel erg simpel. Nou ja, op aandringen van anderen, doe je 't dan.

Maar 't is werkelijk te gek voor woorden. Vooral ook nog, omdat die halfgare profeet (vgl. 9 :11) zijn boodschap door zijn knechtje liet overbrengen. En dat tegen hem, zijne excellentie, de generaal van Aram. Het toppunt van onfatsoen.

Heeft Naäman na zijn wonderlijke genezing – en meer dan dat! – nu echt in God geloofd? Was hij bekeerd? Maar dan ga je toch niet meer naar de tempel van de afgoden? Ook al kost het je je baan. Waarom ging hij niet lijden om zijn geloof? Stop even! Wees maar niet wijzer dan God zelf. Jezus Christus aarzelt niet de naam van Naäman te noemen als voorbeeld tegen de ongelovigen van Nazaret (Luk. 4:27). Ook voor nu: kijk liever naar Naäman op dan op hem neer. En let op Gods liefde en geduld met zondige mensen. Zijn wij beter dan Naäman?

2 Koningen 6:1-23

Weer zo'n raar opschrift: ging het nu echt om die bijl? Welnee! De 'plaats van samenkomst' (kerk, campus) in Jericho is te klein geworden. Te klein! Dat betekent groei. Is dat niet fijn? Samen gaan ze een nieuw gebouw timmeren. Samen de schouders eronder: gemeenschap der heiligen. En dan kan een van hen niet meer meedoen. Zijn geleende bijl plonst in de rivier. En de gedachte komt boven: is God tegen? Maar nee: via Elisa zorgt God voor voortgang. Hij verandert even een van Zijn natuurwetten. De Schepper zelf leidt de gemeenteopbouw.

Nog zo'n prachtige geschiedenis. Elisa is met zijn profetieën de koning van Aram steeds te glad af. "Nou, dan pakken we die Elisa toch op?" Eitje toch? Dothan wordt omsingeld in de nacht. Dat zal Elisa niet weten. Wat niemand ziet, dat ziet Elisa. En bij zijn knecht gaan ook de ogen open: "Zij die bij ons zijn, zijn talrijker dan zij, die bij hen zijn!" Op de hele berg waar Dothan op ligt wemelt het van de hemelsoldaten. Tussen Elisa en Aram is een muur van vuur. En dan komt de grap: bij de hele Aramese meute gaan de ogen dicht. En ze gaan pas weer open, wanneer ze middenin Samaria staan. En dan: een etentje en "Wel thuis!" Dan sta je toch wel met je ogen te knippen. Die God van Israël is toch een wonderlijk Heer. Als je dat maar doorhebt. Ogen open voor Zijn macht, Zijn genade, Zijn verlossing!

2 Koningen 6:24-7:2

Een ezelskop: dat is nog te doen. Maar duivenpoep: dat is toch niet te pruimen? Elke cent is er één teveel. Maar wat als je vergaat van de honger? Dan wil je wel. Het kan nog veel erger: je eigen kind opeten. Kannibalisme. Dat is het toppunt van nood. Wanneer Koning Joram het hoort, scheurt hij zijn kleren. Hij is net zo radeloos als zijn volk: rouwkleding aan onder zijn vest. Maar nu zal hij zijn woede koelen op de schuldige van al deze ellende. Met eigen handen gaat hij die Elisa vermoorden. Is die niet Gods man? En is het niet God, die deze belegering van Samaria door Aram heeft toegestaan? "Wat zou ik nog op de HERE hopen?", zegt hij. Nee, dat hoeft hij niet te proberen. Behalve als hij zich bekeert, als heel Israël zich bekeert. En toch, die goede God komt met Zijn woord: "Morgen zullen de prijzen weer normaal zijn, van de gewone dagelijkse kost." Dat kan alleen maar, als ... Ja, de redding is nabij! Zeker weten.

2 Koningen 7:3-20

Je kunt natuurlijk schamper reageren op Gods belofte van redding uit de nood – en 't is in zekere zin nog wel te begrijpen ook dat die officier zo reageert – maar je komt wel met de consequenties te zitten: wel kijken maar aankomen niet. Het perspectief verspringt van de ellende in Samaria naar de situatie erbuiten. Vier melaatsen doen de ontdekking van hun leven. Uit de beschutting van de stadsmuur, waar ze evenveel honger lijden als in de stad, gaan ze – tegen de avond – op zoek naar eten. Of ze nu blijven zitten of overlopen naar de vijand, dat maakt niks uit. Ze komen bij het legerkamp en vinden alles verlaten. De Arameeërs zijn gevluht, nadat de HERE ze bang gemaakt had. Er is eten in overvloed. En allerlei mooie spullen. Ze graaien van alles bij elkaar. Maar dan staan ze weer met beide benen op de grond en gaan het melden aan de poortwachter. De koning stuurt verkenners uit en stelt vast dat de kust veilig is. Dan trekt de hele stad uit en doet zich te goed aan wat er in het legerkamp ligt opgestapeld. Het leven wordt weer normaal. Alleen, de adjudant van Joram heeft het nakijken. Die doet niet mee aan het bevrijdingsfeest. Als Israël nu maar leert van deze nood en deze redding. Als ze zich nu maar aan God overgeven. Aan Hem ligt het niet.

2 Koningen 8:1-24

De HERE laat Israël zeven jaar honger lijden. De Sunemitische en haar gezin hoeven dit lijden niet mee te maken. Op advies van Elisa wijken ze tijdelijk uit naar Filistea. Na terugkeer vraagt de vrouw de koning om haar te helpen haar huis en akker terug te krijgen (is haar man overleden?). Gechazi zit juist de koning te vertellen over 'de grote daden van Elisa'. Hij is net bezig met het verhaal over de opwekking van die jongen van de Sunemitische vrouw. Laten ze nu op datzelfde ogenblik levend en wel het paleis binnenkomen! De koning is enthousiast en helpt uitbundig. Ja, wat heet toeval? Hoe vaak ervaren wij niet de leiding van Gods Geest in ons leven? God heeft alle draden van ieders leven en werk in handen. Aan Zijn hand lopen wij veilig en zonder risico.

God straft ook. Maar dat doet Hij om Zijn volk tot inkeer te brengen. Hij schakelt daarbij zelfs vreemde volken en vreemde koningen in. Zo kan het gebeuren dat Elisa naar Damascus gaat om Hazaël tot koning over Aram te zalven. Wat Hazaël doet, kan absoluut niet door de beugel. De moord op Benhadad, de onderdrukking van Israël, het is vreselijk. Toch is hij middel in Gods hand en kan hij niets doen tegen de wil van God. Tegen Gods verlossingsplan kan hij niets beginnen. Hazaël is niet meer dan een stofje aan een weegschaal. Fffft, weg. Gods kinderen hebben toekomst: meeregeren met Christus over de nieuwe aarde.

2 Koningen 8:25-9:15

Zo op het oog had Achab veel goeds gedaan voor het land: rust in het land zelf en rust in de kwetsbare relatie met de zuiderburen Juda. De koningshuizen zijn verwant geraakt en trekken samen ten oorlog (8:25-29). Maar de rust die was gebracht, was oppervlakkig. Achab heeft het volk in godsdienstig opzicht geruïneerd (9: 7-10). De buitenkant zegt dus niet alles. Wees er maar op bedacht. Zo wordt het einde van Achabs koningshuis aangekondigd. Jehu zal het vonnis uitvoeren.

2 Koningen 9:16-37

God vergeet niet waar Achab en zijn familie mee dachten weg te komen: moord op profeten, op Nabot, het volk de Baäls laten dienen. Hier wordt verteld hoe de meest prominente leden van Achabs familie aan hun einde komen. Ook het koningshuis van David heeft zich ingelaten met de wandaden van Achab en ontkomt dus niet aan straf. Izebel is met haar houding nu en eerder model komen te staan voor de grote hoer in Opb. 19:2, het gepersonifieerde kwaad. Oog in oog met de dood buigt ze nog haar knieën niet. Wat kunnen mensen toch verblind zijn!

2 Koningen 10:1-17

Jehu pakt het grondig aan. De dood van meer dan honderd prinsen uit Achabs huis is volgens het mandaat van God. Maar waarom moesten ook Achabs ambtenaren en vertrouwelingen dood (10:11)? Jehu's 'ijver voor de Heer' (10:16) is dus maar gedeeltelijk echt voor de Heer. Jammer genoeg gebeurt het veel te vaak dat mensen wat schuin is goedpraten als zijnde 'ijver voor Gods zaak'. Ook Jehu komt hier niet mee weg, zie Hos. 1:4.

2 Koningen 10:18-35

Je kunt wel merken dat Jehu geen politicus, maar militair is. Hij pakt het strategisch aan. Aan de Baälsdienst komt alleen een einde, als je de voorgangers aanpakt. God 'beloont' Jehu met een (beperkte) dynastie. Maar wat heeft Jehu dan zo goed gedaan in Gods ogen? Genoemd worden alleen: het vonnis over Achabs huis en de beëindiging van de Baälsdienst. Maar jammer genoeg – en zie je dat niet terug in je eigen leven en in de kerk – de vernieuwing gaat niet diep genoeg bij Jehu. De gouden kalveren in Bethel en Dan blijven staan.

2 Koningen 11:1-20

Ondertussen in Jeruzalem... Nu zie je pas goed, welke bedreiging het koningshuis van Achab vormde voor de belangen van God. Atalja, Achabs dochter, moordt alle prinsen uit het huis van David uit. Het voortbestaan van Davids koningshuis staat dus op het spel en hangt aan een zijden draadje en daarmee tegelijk de toekomst van Gods volk. Het zijden draadje heet: Joas. Gered door zijn tante. Op de troon geholpen door zijn oom. Gelukkig is er langs deze ene zoon van David toch nog een toekomst. In Israël en Juda gaan de Baäls eruit. Maar hoe echt en blijvend is die vernieuwing?

2 Koningen 12:1-22

In dit hoofdstuk blijkt hoe klein en kwetsbaar het plantje van de geestelijke vernieuwing vaak is. Joas neemt wel initiatieven, maar is nog wel erg jong. Het duurt jaren voordat de tempel echt gerenoveerd wordt (12:6). De priesters vinden het niet erg dat God zich zolang maar moet behelpen met een bouwval (12:8). En als er geld komt, dan is het zuinigheid troef: geen zilver en goud (12:13). Hoe diep steekt dan de liefde voor God? En het vertrouwen op God? Kijk naar Joas: Hazaël komt en wordt afgevoerd (12:17-18). Is dat geloofsmoed?

2 Koningen 13:1-21

De zonen van Jehu zitten op de troon. En je ziet dat het onder hun (groot)vader ingezette herstel zich inderdaad niet doorzet. Het zat immers ook bij Jehu al niet zo diep. Over Baäl lees je niet, maar als een refrain keert wél terug: 'hij week niet af van de zonden die Jerobeam, de zoon van Nebat, Israël had doen bedrijven' (13:2, 11). De oude profeet Elisa wordt nog één keer, voordat hij sterft, met het gebrek aan vertrouwen en daadkracht bij de koningen van Israël geconfronteerd.

2 Koningen 13:22-14:14

Lezend over Amasja ga je begrijpen waarom de profeet Amos (optredend tijdens de regering van zijn zoon Uzzia/Azarja) het huis van David 'een vervallen hut' noemt. Niet dat deze zoon van David alles verkeerd doet. Amasja doet wat recht is in Gods ogen. Maar: niet zoals zijn vader David (14:3). Hij is gehoorzaam aan bepalingen van Gods wet (14:6), maar het volk mag gewoon doorgaan met het offeren op de hoogten (14:4). En dan die naïeve overmoed tegenover Joas: laten we ons met elkaar meten (14:8). Hoogmoed komt voor de val. Amasja heeft het aan den lijve ondervonden.

2 Koningen 14:15-29

Een groot deel van het gedeelte van vandaag beschrijft de regeringsperiode van Jerobeam II. Onder deze Jerobeam brak voor het tienstammenrijk een periode aan van economische bloei en politieke rust (zie 14:28). Je zou verwachten dat dit breed uitgemeten zou worden. Maar de Bijbel legt andere maatstaven aan en plaatst de dingen van ons leven in een ander perspectief. Uit 14:27 kun je afleiden, dat wat God betreft de periode onder Jerobeam II een laatste, korte opleving is. De maat is vol en binnenkort zal het met het tienstammenrijk gedaan zijn.

2 Koningen 15:1-31

Het klinkt nogal eentonig. Je weet bijna van tevoren, wat er over de volgende koning zal worden gezegd. Maar als God voor een volk kiest, kiest Hij daar echt voor. Dus heeft Hij ook aandacht voor hun gewoonten. Eén van die gewoonten is om precies bij te houden, welke koningen er zijn geweest en wat er tijdens hun regering gebeurde.

Toch kan eentonigheid ook leerzaam zijn. Je ziet dat aan de zonde van Jerobeam, die elke koning van Israël weer opnieuw bedriift. Je ziet daaraan ook, hoe verstrekkende gevolgen een verkeerde beslissing hebben kan. Een goede gewoonte leer je moeilijk aan. Een slechte gewoonte leer je moeilijk af.

2 Koningen 15:32-16:20

Achaz valt uit de toon. Wat een zonden! Je kunt het zo gek niet bedenken, of hij doet het. Creatief in het kwaad. Kennelijk kan het nog erger dan al die anderen. En het wordt breed uitgemeten. Het moet dus blijkbaar goed tot ons doordringen.

Het is natuurlijk ook verschrikkelijk. David moest het eens weten: een nakomeling van hem. Maar zulke dingen gebeuren. Zo geniaal is de duivel en zo slecht kunnen mensen worden. Natuurlijk, God is de sterkste. Maar neem ook maar eens de tijd om echt ontzet te zijn over het kwade.

2 Koningen 17:1- 23

Onvoorstelbaar! Baäl en Astarte verliezen het van Jahwe. De muren van de sterke grensstad Jericho stortten in elkaar. De ene na de andere stad valt. Kanaänitische legers worden vernietigd. En dan woont in het land Kanaän een nieuw volk. Wie had dat ooit gedacht?

De Israëlieten waren best wel bang voor de goden van dat goede land. Maar Jahwe is geweldig! Baäl en Astarte en al die andere goden en godjes stellen echt niets voor.

Maar het duurt niet lang of je ziet Israëlieten knielen voor een opgerichte steen en voor een gewijde paal. Het werd zelfs een hardnekkige zonde. Het is Israëls ondergang geworden. Onvoorstelbaar! Als wij de muren van Jericho in elkaar hadden zien stortten, hadden wij dat nooit gedaan.

Maar wij hebben ook afgoden. Denk eens aan de afgod van de macht. Als iemand duidelijk veel macht heeft, durf je hem niet aan te tasten. Maar zijn we dan echt vergeten, wat God daarvan vindt en wat Hij kan? Vandaag bijna 60 jaar geleden stortte het Derde Rijk in elkaar. Wie deed dat eigenlijk?

2 Koningen 17:24-41

Het Tienstammenrijk werd bezet gebied. Er kwamen mensen te wonen met vreemde talen, een vreemde cultuur, vreemde godsdiensten. Die laatste waren overigens niet zo vreemd. Het land kreeg waar het om vroeg. 'Hopeloos', zo zou je denken. Gedurende de Tweede Wereldoorlog hebben heel veel mensen dit vast en zeker ook gedacht. Maar gelukkig waren er ook anderen!

Als God ergens aan begint, geeft Hij dat niet prijs. Zo blijft het land dat Hij eenmaal veroverd heeft, zijn land. De nieuwe bewoners hebben dat maar te aanvaarden. De Schepper stuurt leeuwen om hen kwaadschiks tot gehoorzaamheid te brengen.

Als Jezus op aarde komt, verkeert Samaria nog steeds in een uitzonderingspositie. Maar als de Geest is uitgestort, komen ook Samaritanen tot geloof (Handelingen 8). En vandaag is Samaria, de streek rond de berg Gerizim, een oord van vrede tussen Palestijnen en Israëli's in.

Ook als alles hopeloos lijkt, is God er nog. Niet dat Israël nog steeds het heilige land zou zijn. Maar het is wel een stukje van Gods wereld. En is het niet een aanklacht, dat juist op dat stukje grond zo hardnekkig gevochten wordt? Maar God geeft nooit *op waar Hij aan begonnen is*.

2 Koningen 18:1-16

"De Here stond Hizkia terzijde en in alles wat hij ondernam, had hij succes." Weet u wel wat dat betekent?

Stel het je maar voor. De Judeeërs slaan een bres in de muren van Gaza. Achter de ontstane opening verschijnen Filistijnse strijders, het zwaard in de vuist. Maar de Israëlieten slaan hun tegenstanders tegen de grond. Daar liggen ze met bebloede wangen en zwaar verminkte armen en benen. Hoe kan God daar nu achter staan?

In de tijd van Hizkia was oorlog voeren gewoon. Wij vinden, dat God dat oorlogvoerende volkje duidelijk had moeten maken dat het op moest houden. Maar waarom?

Misschien kunnen onze achterachterkleinkinderen wel niet begrijpen, dat God ons heeft geduld. Er zijn bij ons vast en zeker gewoonten, die zij heel verkeerd zullen vinden én terecht!

2 Koningen 18:17-37

Macht is een afgod, waar je zomaar voor knielt. Je geeft toe aan iemand met een grote mond. 'Dan is hij tenminste weer een poosje tevreden', zo denk je bij jezelf.

Hizkia – Hizkia nota bene! – verzamelt al het zilver van de tempel en alle zilveren voorwerpen uit de schatkamers van zijn paleis. Ja, hij laat zelfs het gouden en zilveren beslag afhalen van de deuren en deurposten waarop hij dat zelf heeft laten aanbrengen. Het is een armoedig gezicht. Nu geen zilver en goud meer, maar heel gewoon hout.

Maar als Hizkia denkt dat dit helpt, heeft hij het mis. En als Eljakim en Sebna en Joach veronderstellen, dat de Assyrische opperbevelhebber wel in het Aramees wil spreken, dan is dat een naïeve gedachte. Natuurlijk heeft hij er alle belang bij om het volk zo bang te maken, dat het zijn eigen leiders demoraliseren gaat.

Met macht valt niet te onderhandelen. In elk geval niet met demonische macht. Geef de duivel geen voet!

2 Koningen 19:1-13

Als iemand macht heeft, kun je daar soms bang van worden. Toch is iemand die macht bezit, zelf ook maar een schepsel. De koning van het machtige Assyrië ontvangt het bericht, dat koning Tirhaka van Nubië tegen hem oprukt. Hij verifieert het niet, maar gelooft het direct. Zoiets gebeurt vaker. Je ziet daaraan, dat zelfs machtige mensen hun zwakke kanten hebben. Soms voelen ze zich opeens heel erg bedreigd. Wat niet meteen wil zeggen, dat ze dat ook laten blijken. Zo spreekt de koning van Assyrië stoere taal. "U hebt zelf gehoord, dat de koningen van Assur altijd alle landen die zij binnenvielen, hebben verwoest." Stel je voor, dat Hizkia zich laat intimideren. Dan kan hij Jeruzalem nog net even overen, voordat Tirhaka komt. Altijd te proberen! Maar een machthebber blijft een schepsel en hoe stoerder de taal, des te groter is de onzekerheid.

2 Koningen 19:14-37

Heb jij, hebt u wel eens een brief gekregen waar je vreselijk van schrok? Je kon er niet van slapen. Je bedacht allerlei strategieën, mogelijkheden om wat dan ook te doen. Maar je vond al die strategieën riskant. Die brief heeft wel wat teweeg gebracht! Ook Hizkia ontvangt een verschrikkelijke brief. Maar wat doet hij? Hij rolt de brief open en legt deze vóór de Here neer. Waarschijnlijk deed hij dat in de voorhof, vlak vóór de ingang van het tempelgebouw.

Waarom zouden wij dat vandaag ook niet doen? Natuurlijk, de tempel is er niet meer. Maar God is er wel. En Hij kan echt wel zien, wat er in die brief staat die je gekregen hebt. Wat meer is: Hij kan en wil je ook beschermen, je wijsheid geven, een wonder doen desnoods. Hij ziet echt wel hoe je geschrokken bent en Hij doet daar vast iets mee.

2 Koningen 20

Hizkia staart door het venster naar de zonnewijzer. Die zonnewijzer is een dak in de vorm van een trap. Intussen liggen meer dan tien treden daarvan in de schaduw. Straks valt onherroepelijk de nacht. Dan gebeurt het wonder. Opeens is het dak tegenover hem weer bijna helemaal licht.

Kan dit wel? Normaal gesproken niet. Wij kennen een aantal natuurwetten en dit verschijnsel strijdt met een deel daarvan. Natuurwetten zijn best belangrijk en wetenschap is het ook. Maar overschat die wetenschap niet. Als je denkt dat je dankzij de wetenschap weet hoe het in alle tijden en overal is gegaan en zal gaan, dan heb je het mis.

God brengt heel wat in beweging voor dat ene kind van Hem, die doodzieke Hizkia. Dat wil Hij en dat kán Hij. Ook zonder dat er verder in het heelal ook maar één ramp gebeurt.

2 Koningen 21:1-18

(Het is geen vrolijk rooster dit keer en dat geldt dus ook van de aantekeningen erbij, maar God houdt het ook ons voor juist nu er nog tijd van genade is, 2 Petr.3:8,9! Lees die tekst alstublieft als beheersend aperitief aan het begin van elke dag van dit bijbelrooster!!)

Bij Manasse vindt een definitief keerpunt ten kwade plaats, zelfs de vrome Josia die na hem komt krijgt het volk niet meer fundamenteel om. Manasse is de 'Achab' van het tweestammenrijk (Juda) genoemd. De afgoden rukken nu op tot in de tempel van de HERE. Het volk van God wordt verleid tot een vorm van heidendom, waar zelfs de heidenen nog een puntje aan konden zuigen. In het bestek van twee tot drie generaties (-Manasse regeerde 55 jaar!-) vindt deze omwenteling plaats. Je kunt je oren gewoon niet geloven als je dit verslag van de Koningenschrijver hoort. Waarom vermeldt hij trouwens de bekering van Manasse niet, zoals de Kronist (2 Kron.33:10-20) wel doet, het feit dat Manasse zich verootmoedigde op het eind van z'n leven en zelfs de afgoden uit het land en de tempel wegdeed? In ieder geval blijkt een gedurende meerdere generaties verleid volk niet best meer terug te buigen (-het verbond Gods van vader op zoon krijgt een omgekeerde dynamiek als de duivel z'n voet er tussen gezet heeft, wat dat betreft snap je soms, vergun me de opmerking, de argeloos oppervlakkige vorm van 'voorleven' van ouders niet, hun gebrek aan precisie en toewijding in het voorleven van het verbond van de HERE). Zo is ook zoontje Amon definitief de weg kwijt, als hij de troon moet overnemen. Een vader die aan het eind van z'n leven er nog es ernst mee gaat maken moet nergens op rekenen wat z'n nageslacht betreft.

2 Koningen 21:19-22:7

Amon maakt de hervormingen die Manasse nog aan het eind van zijn leven probeerde in te voeren weer ongedaan. Een samenzwering ruimt hem uit de weg. Uit 2 Kron.34 valt af te leiden, dat zijn zoon Josia in zijn achtste regeringsjaar, dus toen hij zelf een joch van zestien was, de HERE gaat zoeken en een paar jaar later een begin met hervormingen maakt. De naam van David valt gelukkig weer in het verslag, de glans van het verbond licht op, zij het dat alles te laat blijkt. Maar toch.

2 Koningen 22:8-20

Bij de restauratie van de tempel komt het verbondsboek (de wet van Mozes zal wel bedoeld zijn) boven water, dat normaliter als het geopenbaarde Woord van de HERE naast de ark in het heilige der heiligen behoorde te liggen, maar nu blijkbaar 'weg' was geraakt. Hoe kan het, hè: het Woord gewoon weg, kwijt, terwijl de tempel (-als een zo goed als leeg omhulsel, vormendienst heet dat-) nog overeind staat. Het Woord weg en Juda evenals zijn vorsten zijn de koers helemaal bijster. Zonder een geopende bijbel loopt het leven in enkele generaties volledig uit de rails, de VVB bleek trouwens nog wel (uit gewoonte? of als 'verzekeringssom'?) overgemaakt in verband met de verbouwing (bouwen bindt soms nog een tijd ook al is het Woord als eigenlijk bindmiddel en ijkpunt daarin verdwenen). Hulda kan de oordeelsaankondiging van God nog wel even als uitgesteld aankondigen, maar niet als afgesteld. De oprecht vrome Josia valt uiteindelijk op het slagveld, maar zal de deportatie van Jeruzalem niet meer hoeven mee te maken. Hij valt in de handen van God.

2 Koningen 23:1-14

De rillingen lopen je over je rug bij de opsomming van de gruwelen die Josia allemaal verwijderen en verbranden moet en laat na de verbondsvernieuwing. Het spoor van ontrouw wordt terug beschreven tot op Salomo. Deze zwarte catalogus laat als in een spiegel zien hoe lang van geduld (lankmoedig) de HERE onder dit alles gebleven was. Als God je eenmaal uit zijn Boek wist, nou dan heb je het er ook echt naar gemaakt. God heeft naar Jezus' gelijkenis van de verloren zoon/dochter steeds maar op de uitkijk gestaan, maar Hij is er moe onder geworden (-dat is geloof ik het enige waarvan ergens in de bijbel gezegd wordt, dat God er vermoeid onder kan raken: van onze zonden, voor het overige is God onuitputtelijk en nooit achter adem, vooral in zijn trouw en liefde, ps.121-), en daarom komt het oordeel toch onafwendbaar.

2 Koningen 23:15-30

Josia trekt zelfs in zijn hervormingsdrang het voormalige (gedeporteerde) tienstammenrijk in en vernietigt de hoogte van Bethel met haar gewijde paal (asjera). Hij laat grafschennis plegen ten aanzien van allen die zich rondom deze hoogte van het gewijde stierkalf hadden laten begraven: het oordeel over de doden wordt zo ook aan deze zijde van de dood alsnog voltrokken, laat staan hoe het aan gene zijde toe zal zijn gegaan: het is niet niks om 'te vallen in de handen van de levende God' als je de weg van het Verbond definitief achter je gelaten hebt om de goden van deze eeuw te aanbidden. Het pascha wordt sinds eeuwen weer stipt gevierd naar de voorschriften van het boek van het Verbond en dus in Jeruzalem, zie voor een imposante beschrijving daarvan 2 Kron.35: 'zulk een Pascha was in Israël niet gevierd sinds de dagen van de profeet Samuël zoals Josia het vierde met de priesters, de Levieten en geheel Juda en Israël dat zich daar bevond en met de inwoners van Jeruzalem' (2 Kron.35:18). Zelfs de paschavieringen onder David en Salomo en later nog Hizkia konden daaraan blijkbaar niet reiken. Over (de noodzaak van) stijl gesproken, over liturgie, over heilige voorbereiding en plechtige viering van de maaltijd van Jahwe, de maaltijd van de Heer Jezus Christus, over diepgang en eerbied: wie durft onder zulke aanwezigheid van de HEER zelf dan zingend en vierend met de hand(en) in de zakken te staan...?

Wat een pracht getuigenis over Josia (vs.25)! Toch blijft de HERE onvermurwbaar, waarbij opnieuw Manasse als het definitieve keerpunt genoemd wordt.

2 Koningen 23:31-24:7

Weer zet het kwaad zich door. Zonde is en blijft een raadsel, ook als je ziet welke waarschuwendende oordelen God stuurt. Joahaz wordt als koning van Juda vazal van Egypte, evenals zijn (oudere) broer Jojakim die in zijn plaats door de Farao op de troon gezet wordt. Het land zucht onder afdracht van de enorme egyptische boeteheffing. Egypte is als een scherp riet, dat je je hand doorboort; zonde loont uiteindelijk nooit. Later komt Nebukadnezar (de toekomstige koning van Babel), die Farao Necho verslaat in de slag bij Karkemis (605 voor Christus) en Jojakim tot vazal maakt, ondanks zijn poging tot verzet. Opnieuw valt de naam Manasse: vanaf zijn duivelse regering is er zoveel gepasseerd dat God tot in Zijn diepste gekrenkt heeft, dat het woord valt: de HERE wilde dat niet vergeven. Daar wordt je koud van, van zo'n zin. Komt daar op O.T.-ische wijze om de hoek kijken, wat Jezus later als onvergeeflijk beschreef: de zonde tegen de H. Geest. Dat is meer dan het 'bedroeven' (Jes.63, Ef.4:30) van God en de Geest. Dat is willens en wetens alle signalen van Gods Verbond en zelfs van zijn Verbondswraak negeren en God onder (nog niet eens boven) op de hoop gooien van het heil des hemels aan afgoden dat je dient. Kan een natie ook onder zo'n oordeel gaan vallen? In ieder geval is met Jojakim het huis van David als koningsmacht zo goed als uitgeregeerd. Meer dan ooit lijkt de komst van de grote Zoon van David achter de horizon verdwenen. Als het verbond van God toch eens van mensen afhing.

2 Koningen 24:8-25:12

De laatste twee afleveringen in de verslaglegging van Koningen krijgen nu hun beslag. Er valt weinig toe te lichten. Jojakim leent het oor opnieuw aan Egypte, Nebukadnezar komt zelf de zaak rechtzetten en ondanks een vorstelijk onthaal (24:12) wordt Jojakim naar Babel afgevoerd evenals alle inwoners van Jeruzalem waar Nebukadnezar wel wat in zag; de arme 'onnutte' rest mag achterblijven. Met een van al zijn verguldsel ontdane erediensdienst op de plek waar Jahwe eens in al zijn heerlijkheid resideerde. Oom Mattanja wordt op de schijntroon neergezet. Pop aan een touwtje. Zodra de pop een eigen beweging (om hulp richting Egypte, Ezech.17:5) maakt, keert Nebukadnezar terug: de 'tweede' en definitieve ballingschap naar Babel. Na een slopend beleg van 18 maanden en ondanks dat de Farao van Egypte nog een vergeefse poging onderneemt (Jer.7:5vv), ondanks een verschrikkelijke uithongering en het uitbreken van besmettelijke ziekten, ja zelfs ondanks kannibalisme (Jer.38:2-9, Klaagliederen 2:20vv), wil Zedekia niet opgeven. Zijn ontvangen straf is gruwelijk. De tempel wordt verwoest; het huis waar ooit de HEER woonde, met de grond gelijk gemaakt.

2 Koningen 25:13-30

De onttakeling van de tempel. Ikabod, de eer van de HEER is weg. Gruwelijk. Ook alle hoge dienaren van de HERE worden afgevoerd. Dieptepunt van ontluistering. Gedalja, een Judeeër, wordt tot stadhouder aangesteld over het volk dat niet weggevoerd wordt: dat lijkt in ieder geval nog gunstig. Maar hij wordt vermoord door een nazaat uit Davids huis, die daartoe opgestookt is door de koning van de Ammonieten die zijn gebied wil vergroten (Jer.40:13vv). De rest vlucht naar Egypte onder wie ook de profeet Jeremia. Zedekia wordt begenadigd, zijn kostje lijkt gekocht tot aan zijn dood, maar of de genade van de HERE er nog in zit? Zo eindigt 2 Koningen als een drooggevallen bedding, met een gekooide van God afgevalen koning, een gedeporteerde en deels gevlucht volk en een verwoeste tempelstad. Toch laat God een rest, verstrooid of niet, en blijven zijn beloftes onberouwelijk (Rom.11:29). Dit is het einde niet.

1 Kronieken 1

Het boek Kronieken lijkt een herhaling van 2 Samuël en Koningen. Toch is er een wezenlijk verschil: in Kronieken komt alleen de geschiedenis aan de orde van het zuidelijke rijk Juda en van het koningshuis van David; het noordelijke rijk van de tien stammen blijft grotendeels buiten beeld. Dat heeft alles te maken met de oorspronkelijke doelgroep van dit boek.

Het boek Kronieken is namelijk geschreven na de ballingschap. In die tijd was een aantal joden teruggekeerd naar Judea. Enerzijds prachtig voor hen: ze woonden weer in Kanaän en konden weer meedoen met de tempeldienst. Anderzijds verdrietig: hun aantal was maar beperkt en ze hadden met allerlei tegenspoed te maken. In die situatie werd deze gelovigen in Kronieken een hart onder de riem gestoken. Vandaar dat 1 Kron. begint met Adam en Abraham: hoe armetierig de gelovigen er toen ook voor stonden, hun geschiedenis had betekenis voor de héle mensheid; en hoe klein hun aantal ook was, aan hen vervulde God zijn oude belofte dat Abrahams nageslacht zijn volk zou zijn en tot zegen zou zijn voor de hele mensheid.

Dat is het bijzondere van de kerk: wat voor negatiefs de omgeving (soms heel terecht) van haar mag zeggen, zij is het begin van Gods nieuwe mensheid en hééft daarom toekomst. Dat kan de Nederlandse christen moed geven in een tijd dat de kerk hier een verdwijnende minderheid is geworden.

1 Kronieken 2

1 Kronieken 1-9 bevat haast uitsluitend lijsten met talloze namen. Daar houden wij niet zo van, want wij ervaren die lijsten als buitengewoon saai: 'Wat moet je met al die, meestal onbekende, namen?' Maar als je die lijsten nauwkeuriger bekijkt en nadenkt over de betekenis ervan, blijken ze toch wel terdege evangelie te bevatten. Neem nou die berooide groepjes joden die toen in Judea leefden. Kijkend naar hun omstandigheden konden zij zich afvragen: 'Wat kunnen we eigenlijk van God verwachten? Wat zijn zijn beloftes eigenlijk waard?' Maar dan lasen ze die vele namen uit bijv. hoofdstuk 2; voor de goede verstaander spraken die een duidelijke taal: 'Weet je nog hoe God zijn belofte aan Abraham waargemaakt heeft? Hij had hem immers beloofd dat hij tot een groot volk zou uitgroeien. En dat is gebeurd: te veel namen om te onthouden! Zou God, die trouw is aan zichzelf, hen dan vergeten?!'

Dat is het mooie van de bijbelse geschiedenis: met dat je die eeuwenoude verhalen leest, krijg je te horen hoe God vandaag nog altijd is. We hebben daarom alle redenen te vertrouwen in Hem te hebben.

1 Kronieken 3-4

Omdat in Kronieken de blik gericht wordt op Judea komen eerst de nakomelingen van Juda en Simeon aan de orde; ook Davids familiegeschiedenis wordt in vogelvlucht beschreven. Een hele toer om al de namen met aandacht te lezen, maar laten we niet vergeten: ze spreken van Gods trouw aan zijn belofte. In dit verband denk ik dan aan wat God de profeet Natan tegen David laten zeggen: 'Je troon zal vast staan' (2 Samuël 7:16). En inderdaad, al die eeuwen was het koningshuis van David in stand gebleven, zo'n 350 jaar lang, terwijl de noordelijke stammen in de 210 jaren van hun bestaan maar liefst 10 verschillende koningshuizen hebben gekend. God maakt waar wat Hij gezegd heeft. Bemoedigend voor alle tijden!

In 4:9-10 staat het beroemd geworden gebed van Jabes. Dit gebed wordt vaak misbruikt als een methode waardoor je van God welvaart en/of welzijn kunt krijgen - net alsof God zich door ons ook maar iets laat afdwingen. Beter is het deze verzen te zien als een illustratie van Gods onverdiende gunst: van z'n moeder had het kind de naam Jabes, 'stuk verdriet' meegekregen; om van die erfenis uit z'n jeugd af te komen, had Jabes God om hulp gevraagd, en in zijn geval gaf God hem waarom hij vroeg: in zijn royaliteit doet God dat soms. Maar zo werkt het lang niet altijd. Vaak blijf je met erfenissen uit het verleden tobben, maar dan nog ben je dank zij Christus voor God geen 'stuk verdriet', maar: 'mijn geliefde kind'.

1 Kronieken 5:1-26

In dit hoofdstuk wordt aandacht gegeven aan de stammen die in de tijd van Jozua ten óosten van de Jordaan waren gaan wonen, in het tegenwoordige Jordanië. Hun geschiedenis bevat in de notendop wat heel Israël was overkomen: zolang zij zich afhankelijk van God opstelden, leefden ze veilig in het land (vs.20); zodra zij zich tegen God keerden, haalden ze de ondergang over zich (vs.25-26).

Dit kunnen we niet meer rechtstreeks op onze situatie toepassen, want in dit opzicht hebben we geen beloftes van God gekregen. Intussen is waar: zolang mensen gericht op God leven, komt hun leven tot bloei - ondanks alle moeiten die altijd weer opduiken.

Even tussen haakjes: nogal wat christenen verdedigen dat de Israeli's, gehoord de bijbelse landbelofte, recht hebben op de Westbank en dus niks moeten afstaan aan de Palestijnen; opmerkelijk is dat die christenen nooit melding maken van het overjordaanse terwijl dit in de landbelofte van Gen.15:18 wel genoemd wordt. Wat mij betreft een illustratie ervan hoe uitzichtloos het is als je uit die landbelofte een politiek programma wilt afleiden.

1 Kronieken 5:27-6:38

In dit en het volgende gedeelte wordt uitgebreid aandacht gegeven aan de stam Levi. Dat heeft er alles mee te maken dat deze stam met de tempel verbonden was: de nakomelingen van Aäron waren priesters (door Mozes namens God benoemd, Ex.28:1); de andere nakomelingen waren helper van de priesters en zij werden vaak kortweg 'levieten' genoemd. Hun werk was uitermate belangrijk want niet het koninklijk paleis maar de tempel was het centrum van Gods volk: daar werden verzoenende offers gebracht, daar vierden de gelovigen hun vrede met God en daar werd de lof op God gezongen door de priesterkoren (die worden hier apart genoemd, want liturgische muziek is een wezenlijk element van de dienst aan God).

Bij alles wat er sindsdien veranderd is, is gelijk gebleven dat in ons leven het moet draaien om de band met God, met Christus, om zijn vergeving, zijn liefde, de lof op Hem. Vanuit die kern komen er krachten vrij die ons leven tot een echt menselijk, christelijk leven maken.

1 Kronieken 6:39-66

Het centrale van het werk van de priesters en 'levieten', hun dienaren, blijkt ook uit de manier waarop zij onder Israël woonden: niet in een eigen stamgebied, maar in 48 steden verspreid onder alle andere stammen. Het is waar, de aanleiding voor deze spreiding was de vloek die Jakob over Levi had uitgesproken over diens wandaad tegen Sichem (zie Gen.34:25-31; 49:5-7). Maar omdat uitgerekend Levi trouw was gebleken tijdens Israëls zonde met het gouden kalf, had Mozes de leden van deze stam benoemd tot dienaren van de tabernakel (Ex.32:25-29; Deut.33:8-11). Door hun spreiding onder Israël konden zij de Israëlieten overal en constant bijstaan in het dienen van God.

Ook dat is onveranderd: waar we ook wonen, overal wordt we opgeroepen ons op God te richten.

1 Kronieken 7

Nu komen de andere stammen kort in beeld. Weer een hele reeks namen. De meeste daarvan zijn ons volslagen onbekend, maar tegelijk spreken ze weer van Gods trouw: zijn belofte aan Abraham is kenmerkbaar waargemaakt. Bovendien kunnen we er gerust op zijn: al die onbekende personen, die nu al vele eeuwen dood zijn, zijn bekend aan God. Vertrouwend als je op een kerkhof grafopchriften van medechristenen leest: al die mensen zijn voor ons voorbij, maar niet voor God!

Ook spreken die vele namen ervan dat God in individuen geïnteresseerd is. Wij vinden onszelf misschien onbelangrijk, in elk geval oninteressant voor anderen en zeker voor God. Maar de Bijbel spreekt anders: elke afzonderlijke man of vrouw heeft Gods persoonlijke aandacht. Verbazingwekkend, want wat een afstand bestaat er niet tussen ons, kleine, schuldige mensjes, en de glorieuze, heilige Gods. En toch laat Hij zich met ieder van ons persoonlijk in. Een extra bewijs hiervoor is de manier waarop Christus met de mensen in zijn omgeving omging. Een aansporing voor ons om dan ook van onze kant aan zijn hand te lopen.

1 Kronieken 8:1-9:13

Apart aandacht wordt geschonken aan de stam Benjamin, want daaruit was Saul, de eerste koning, afkomstig. Door deze reeks namen komt de verdrietige geschiedenis van Sauls mislukking in herinnering. Maar de kroniekschrijver blijft niet in dat verdrietige verleden steken. In de eerste helft van hoofdstuk 9 somt hij de vele namen op van mensen die na de ballingschap in Judea zijn teruggekeerd: een rijtje uit de tronk van Juda - zou je kunnen zeggen. De geschiedenis leek zo vastgelopen, maar God gaf toch een nieuw begin. Zo verrassend treedt God telkens op in de geschiedenis. Het rijtje uit de tronk van Juda's nakomeling Isai, Christus, is daarvan het tastbare bewijs.

1 Kronieken 9:14-44

De opsomming van de teruggekeerde joden wordt voortgezet: al met al een hele reeks. Zelfs mensen uit de noordelijke stammen. Tientallen jaren daarvoor had God het al beloofd via de profeet Jeremia: 'Aan de ballingschap komt een einde. Mensen zullen zich naar God omkeren en dan ook naar het beloofde land terugkeren' (Jer.25:11; 29:10). Voor God bestaan er geen doodlopende routes.

Mooi is te merken wat voor verschillende taken die teruggekeerde gelovigen in de tempel verrichtten: priesters, helpers van de priesters, poortwachters, materiaalbeheerders. Ze worden allemaal bij name genoemd. In de kerk zijn we een lichaam, waarvan alle leden even nodig zijn voor het goed functioneren van het geheel. Wij mogen onszelf soms onbelangrijk vinden in de gemeenschap, God kijkt daar duidelijk anders tegenaan: iedereen mag er zijn in het grote geheel, als je je maar geven wilt.

1 Kronieken 10

Voordat de geschiedenis van David in beeld komt, wordt eerst uitgebreid verteld hoe Saul in een veldslag tegen de Filistijnen aan z'n einde kwam; z'n hoofd werd als een trofee in de tempel van Dagon opgehangen, maar z'n lijk werd met veel rouwbetoon door de Jebusieten begraven. Tragisch, maar het was een gevolg van het feit dat hij God ontrouw was geweest en zich niet had opengesteld voor Gods woord. Een pijnlijke toelichting die de eeuwen door Gods kinderen kan waarschuwen: 'Weet wel wat je doet als je God links laat liggen, want God laat niet met zich sullen.' Zo staat het ook in de berijming van Psalm 32:5 'Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezén.' Natuurlijk is waar dat het vonnis over iets kwalijks van ons niet meteen voltrokken wordt (zie Pred.8:11), maar dat geeft Maarten 't Hart nog niet het recht een boek van hem de spottende titel mee te geven 'Wie God verlaat heeft niets te vrezén'. Iedereen die God maar laat praten, zal eens ondervinden hoe fout die spottende uitspraak is.

1 Kronieken 11:1-25

Eindelijk is het boek Kronieken waar het wezen wil, want nu begint de geschiedenis van koning David. De gelovigen die berooid uit hun ballingschap in Judea zijn teruggekeerd, kunnen zich troosten met de gedachte dat ook hun glorieuze koning David heel schamel begonnen is. Maar stap voor stap kwam hij verder: eerst koning in Hebron, over een klein deel van Israël; pas na enkele jaren koning over heel Israël en toen kwam ook Jeruzalem, de nieuwe hoofdstad, in beeld.

Maar waaraan had hij deze opgaande lijn te danken? In eerste instantie zijn we geneigd te kijken naar die lange lijst met 'helden' van David: 'Wat een mannetjesputters; geen wonder dat hij zo machtig is geworden.' Toch zou dat kortzichtig zijn. De kernzinnen in dit hoofdstuk zijn: 'En de Here was met hem' (vs.9), en: hij verkreeg zijn koningschap 'naar het woord van de Here' (vs.10).

Opvallend is ook hoe na een geweldig macho-optreden van een paar helden in de strijd samenvattend wordt gezegd: 'een grote overwinning schonk de Here' (vs.14). Dus het succes van David met z'n krachtpatsers werd bepaald door Gods belofte en royaliteit voor hem.

Ook wij moeten dat geen moment vergeten: we worden ingeschakeld en moeten ons dan ook inzetten, maar in dat alles zijn we afhankelijk van God. Als Hij niet geeft, ontvangen we niks.

1 Kronieken 11:26-12:23

De lijst met Davids 'helden' wordt voortgezet, waarna in hoofdstuk 12 een opsomming volgt van Davids verdere aanhang uit de begintijd. Om deze opsommingen in het juiste kader te zetten, is het belangrijk te bedenken dat David niet zomaar een (aanstaande) koning was. Hij was de stamvader van Christus, de koning van de wêreld. Davids rijk in Kanaän was dan ook een voorproef van het wereldwijde koninkrijk van God. Zijn 'helden' en verdere aanhang moeten we om deze reden niet alleen politiek beschouwen, maar religieus: door hun keus voor David, die God als koning beloofd had, werd Satans invloedssfeer in de toenmalige wereld aangetast: een beeld van wat Davids Zoon door zijn volgelingen tot stand zou en nog gaat brengen. Maar als God in staat is telkens een voorproef te geven, kunnen we er zeker van zijn dat de rest 'vanzelf' komt.

1 Kronieken 12:24-13:14

Al in Hebron is Davids leger gigantisch uitgegroeid: een stevige start voor zijn koningschap. Geen wonder dat er grote vreugde heerste over Davids aantreden als koning over heel Israël: 20 jaar na Davids zalving door Samuël was Gods belofte aan hem vervuld! Maar David kon het niet hebben dat de ark intussen nog altijd stond waar de Filistijnen die hadden achtergelaten: de eredienst rond de ark hoorde in de hoofdstad van het koninkrijk plaats te vinden. Daarom werd besloten de ark naar Jeruzalem over te brengen. Hoe enthousiast David en zijn onderdanen ook waren over deze processie (vs.8), ze waren er nog niet rijp voor. Het werd volledig genegeerd dat de ark alleen maar, met een doek bedekt, gedragen mocht worden (Num.4:5-6,15). Per slot van rekening hadden ze te doen met 'de ark van God, de Here die op de cherubs troont, de ark waarover de Naam is uitgeroepen' (vs.6) - wordt met sidderende eerbied gezegd. Het ging dan ook vreselijk fout, met een dode als gevolg: wie met onbeschermd ogen in de zon kijkt, wordt onvermijdelijk blind. Wij kunnen God niet naar onze hand zetten, hoe enthousiast we daarbij ook zijn; we moeten ons juist heel eerbiedig en gehoorzaam naar Hem schikken. Leerzaam in een tijd waarin soms gedaan wordt alsof wij door ons bidden God iets kunnen afdwingen. God staat niet ons ter beschikking maar Hij kan in volle vrijheid ons soms wel zijn cadeaus uitdelen.

1 Kronieken 14

Een vorstelijk paleis, goeie internationale contacten, en een harem met veel nageslacht behoorden tot de statiesymbolen. Ook David gaat daarin met zijn tijd mee. Ze blijken later zo ook hun verzoeken met zich mee te brengen. God bevestigt hem weliswaar, ook hierin, toch zal David z'n kracht elders moeten leren zoeken wil hij een ware *messiaanse* koningsallure leren uitstralen. Vergelijk David eens met Christus. Tegen de Filistijnen toont David wel weer een messiaans-vorstelijk gelaat. God gaat voorop, krijgt de eer. De filistijnse afgoden worden publiek verbrand. Davids naam die steeds groter wordt (vs.17) blijft zo verwijzer naar Gods eigen Naam.

1 Kronieken 15

Het *messiaanse* profiel van David versterkt zich: de ark moet als woning van de Heer zijn behuizing hebben en wel in de stad waar ook het paleis staat. Als koning behoort David als eerste een waarlijk *priesterlijke* uitstraling te hebben en dat blijkt hier: nu is het overbrengen van de ark niet alleen maar enthousiast geregeld (denk aan het drama van 1 Kron.13 dat nog vers in het geheugen ligt), maar heeft alles ook de *heilige liturgie* over zich die God zelf in verband met 'de ark van het verbond des HEREN' (vs.29) had voorgescreven. Natuurlijk ziet God het hart aan (in 1 Kron.13 kwam alles juist ook uit het hart van David en het volk), maar dat betekent niet, dat je dan dus maar alles lukraak ('als het maar gemeend is') kunt doen. God hecht, getuige heel het OT, wel degelijk aan liturgische stijl en dus kan (naar vandaag toe) ook maar niet alles binnen (en buiten) een kerkdienst als God er maar enthousiast mee gediend zou zijn. God-fashion betekent ook het gewaad van de heiliging en de eerbied (vs.12). En van instrumentarium bijvoorbeeld en zang die nauwkeurig op elkaar afgestemd zijn. Overigens komt dat geen moment in mindering op de *uitbundigheid* ervan: zo zelfs dat Michal haar man om zijn *priesterlijke* danskunst als haar *koningsgemaal* veracht.

1 Kronieken 16

Let erop, hoe er nu dus twee liturgische plekken ontstaan (blijven bestaan, het was al langere tijd zo) waar de dienst voor de HERE plaats vindt: de ark in een tent in Jeruzalem, de 'rest' van de tabernakel op de hoogte van Gibeon, waar onder andere zich dus ook het brandofferaltaar bevond. De ark staat vooral voor het verbond dat God met Israël heeft, het brandofferaltaar vooral voor de verzoening waarin het verbond ingebed is. Maar ze horen bij elkaar, die twee, en vanaf hoofdstuk 17 gaat die beweging zich inzetten. Overigens: wat een *profetische* allure vertoont deze koning David in dat prachtige loflied dat hij inzet in dit hoofdstuk. De daden van God worden bezongen en moeten de aarde over. Profeet, priester, koning: dat is nog eens een *met de Geest gezalfde* vorst.

1 Kronieken 17

Dat niet David zelf, maar één van zijn zonen (Salomo) een huis voor God zal bouwen is maar een punt van ondergeschikt belang. Het wezenlijke punt is, dat God heel Davids gedachtegang omdraait: niet David zal voor de HERE een huis bouwen, maar *de HERE zal David een huis bouwen* (vs.25).

Dat is nu precies afgoderij: jij bouwt jouw huis voor jouw god waarin hij op jouw manier en naar jouw godsbeschouwing wonen moet/mag. *Ik heb jou achter de schapen weggehaald, David, Ik heb jou op de troon gezet.* Het is een grote denkfout om te menen dat wij mensen hier op aarde God een woning moeten bereiden, dat is de werkelijkheid op z'n kop, dat is tegen de Eigenaar van alles zeggen: zal ik voor u een kamer reserveren voor vannacht? Gelukkig zei Jezus dan ook: Ik ga heen om *jullie* plaats te bereiden. Een kamer gereserveerd voor ons. *Bij God.*

1 Kronieken 18

Zoek op een kaart in een bijbelse atlas maar eens al de gebieden van deze volken op. Dan zie je hoe groot Davids rijk wordt. Er vloeit wel veel bloed, uiteindelijk voor God een reden om pas Salomo met de tempelbouw te belasten. Overigens rust Gods *zegen* er wel op, op Davids overwinningen (vs.13). De omringende volkeren waren voortdurende bedreigingen voor de theocratie (de 'Godsstaat') die Israël onder de gezalfde koning diende te zijn, als zodanig betreft het hier wel degelijk 'heilige' oorlogen. En toch: naast al die zegen die in Davids overwinningen bleek, laat ook de Here God het bloed dat daarbij vergoten werd, blijkbaar bepaald niet onberoerd (1 Kron.22:8).

1 Kronieken 19-20

Hier zie je hoe de Kronist selecteert in z'n materiaal. Terwijl de Ammonieten de genadeslag toegebracht wordt (bij Rabba, hoofdstuk 20:1), pleegt David zijn zonde met Bathseba waarbij Uria juist bij Rabba sneuvelt (2 Sam.11 en 12). Het gaat de Kroniekenschrijver erom om Davids *publieke* leven neer te zetten met de effecten daarvan op *het volk en de eredienst*. Als zodanig moest het ook een bemoedigende spiegel worden voor de mensen die net uit de ballingschap teruggekeerd waren en voor wie de kroniekenboeken allereerst geschreven zijn. Overigens: die wreedheid van David in 20:3 staat sterk ter discussie. Een andere hebreeuwse lezing geeft weer, dat David hen tot dwangarbeiders maakte die moesten werken met zagen, ijzermateriaal en bijlen.

1 Kronieken 21:1-22:1

Bij de volkstelling ging het erom om de *mannen die vechten konden* te tellen (vs.5 'die het zwaard konden voeren'). Inventarisatie van *eigen menselijke slagkracht*. De messiaanse koning valt van zijn troon. Davids naam en kracht moet verwijzen naar Gods naam en kracht. God laat zijn kracht zien doordat Hij Israël begon 'te slaan' (vs.7: natuurrampen of ziektes?) In ieder geval laat God voelen hoe geïnventariseerde menselijke kracht geen partij is, wanneer God zich tegen je keren gaat. Ondanks Davids berouw komt de 'straf' (onzuiver woord) toch en zet zich door: niet omdat God zich in de straf wreken wil, of omdat pas de voltrokken straf hier verzoening aanbrengt, maar omdat Israël als theocratie-onder-de-messiaanse-koning falende is en gezuiverd moet worden. Straf als leermiddel, als tuchting tot behoud, tot heiliging (Hebr.12:4-11!). Wat Gods toorn uiteindelijk doet bedaren is Gods eigen *medelijden en spijt over het onheil zoals het de mensen aan het treffen was*. Het *brandofferaltaar* (geïmproviseerd op Ornans akker) is daarbij het middel: en het offer dat daarop gebracht wordt door David wijst heen naar Christus, naar God zelf dus die de prijs van de verzoening, sterker nog: de straf, op Zich neemt. Ook hier geldt al, dat God *ons met Zichzelf verzoenende was in zijn Zoon*, 2 Kor.5. Overigens zit door heel het handelen van God het handelen van de duivel heen (vergelijk 2 Sam.24:1), je moet dus goed luisteren en kijken om de ware God als Vader van Jezus Christus scherp in het oog te houden in dit verhaal, vertrouwend luisteren en kijken dus (en daar ging het meteen in het paradijs al mis toen de duivel zich door Gods handelen en spreken heendrong). David die als messiaanse koning faalde bij het begin van dit hoofdstuk is daar aan het einde weer bij terug, *priester* op zijn troon.

1 Kronieken 22:2-19

David heeft als messiaanse koning toch te veel bloed aan zijn handen om de tempel van God te mogen bouwen en inwijden. Het wachten is op de vredevorst Salomo. Als de echte vredeVorst gekomen is, Christus, kan de tempel zelfs weg: God breekt zich in Hem baan naar alle volkeren en elke mens 'in Geest en waarheid' wordt nu een tempel van de HERE (Joh.4:23).

1 Kronieken 23

Kijk eens hoe David de (toekomstige) tempeldienst ordent door de Levietendiensten te ordenen. Ook nu wordt er *geteld*, maar heel anders dan in hoofdstuk 21. Er wordt geordend en geteld met het oog op de heilige dienst aan de HERE, die de Kracht van Israël is.

1 Kronieken 24

De zonen van Aäron in hun geslachten verrichten de offerdienst.

1 Kronieken 25

Er worden ook zangers aangesteld, die de muzikale vormgeving in de tempel voor hun verantwoordelijkheid krijgen. Geen organisten dus op vrijwillige basis met alle amateurisme en willekeur van dien soms (ondanks hun vaak eigen goede en gemeente inzet), maar geprofessionaliseerde muzikaliteit in de tempel. Voor God is het beste niet goed genoeg: dat bleek niet alleen uit de bouw van de tempel, maar ook uit het liturgische niveau (let eens op hoofdstuk 25:7 'volleerd'). Ik bedoel maar. Met onze nadruk op de Woorddienst (niks ten kwade daarvan op zich), waarbij alleen geschoolde theologen als regel mogen voorgaan (ook daar niks ten kwade van op zich) heeft zich in navolging van (sommige) reformatoren (Calvijn voorop) een liturgisch-muzikale kaalslag voorgedaan die zich tot op vandaag kan uiten in orgelspel (lees: begeleiding) tijdens onze erediensten die in sommige gevallen niet meer verantwoord mag heten als je het OT serieus neemt.

Daarbij trouwens ook de karige beloning van organisten (haast) 'pro deo' is in de juist verkeerde zin van het woord (maar over de zin daarvan valt wellicht nog van mening te verschillen). De dienst aan de HEER vergt niveau op alle vlak, want God troont ook op het zingen van zijn volk, waar of niet? Maar er zijn bijna geen organisten meer hoor ik sommigen zeggen, en ze hebben gelijk, maar muzikale gaven: die zijn toch van alle tijden want daar zit de Heilige Geest zelf achter, maar ze aanwenden voor de dienst aan de Here en dan ook in een kerkdienst bijvoorbeeld, misschien wringt daar onze schoen, want daar moet je tijd voor vrijmaken, en dus hart, en dus ook geld.

Dit hoofdstuk laat ons kijken in een spiegel. We kunnen meer dan ooit ook op muzikaal vlak in onze cultuur, maar in de kerk lijkt het soms net andersom. Ik bedoel dit niet allemaal kribbig, wel leg ik een vinger op een zere plek en als het pijn doet is dat in ieder geval een goed teken, want het doet pijn als God er bij ons soms te bekaaid af komt.

1 Kronieken 26

Ook de poortwachters en de andere functionarissen uit de stam Levi hebben hun betekenis voor de tempeldienst.

1 Kronieken 27

Aan dit hoofdstuk kleef het bloed van Davids overmoed (vs.23 en 24!), daarom moet men dit hoofdstuk als een gewaarschuwd mens opgenomen zien in het boek van de Kronist. Bouw er je vertrouwen niet op, ook als alles goed geregeld is en als de voorraadschuren vol zijn.

1 Kronieken 28

David maakt de leiders van Israël bekend dat zijn zoon Salomo hem als koning zal opvolgen en de tempel zal bouwen. God had David het bouwplan van de tempel al gegeven. Tot in de kleinste details. Zoals Hij ook eens aan Mozes het ontwerp van de tabernakel getoond had. De tabernakel was een tent. De tempel is een gebouw. Grootser, met eigentijds materiaal. Maar het ontwerp is gelijk.

In je eredienst moet je inspelen op je eigen tijd, maar niet trendgevoelig zijn. Niet smaak of mode belijst, maar het grondpatroon waarvan God zelf zegt dat het Hem recht doet. Dat is belangrijk in de liturgie. En in onze levensstijl. Ook als nieuwe generaties het anders willen.

1 Kronieken 29:1-9

David zelf heeft al veel kostbare materialen gegeven. Als koning geeft hij zijn volk het voorbeeld. Dat geeft hem ook het recht hen aan te moedigen hem na te volgen. Wie anderen opwekt om offers te brengen, maar zelf de hand op de portemonnee houdt, is niet geloofwaardig!

Davids oproep vindt gehoor! De mensen komen met geld voor de tempelbouw. Zij komen niet in de eerste plaats om te ontvangen, maar om te géven. Wij, die alles van de Here ontvangen hebben, zouden wij vandaag niet in de eerste plaats komen in de kerk om te géven? Niet alleen geld, maar ook lof en dank aan God en liefde aan onze broeders en zusters.

Hoe? Met een volkomen toegewijd hart en vrijwillig. Hoe kom je aan zo'n hart? Door erom te bidden. En door te bedenken: wat is er dat ik niet *ontvángen* heb?

1 Kronieken 29:10-30

David bezingt de majesteit van zijn God, de machtige Heerser over alle dingen. Ook als iemand vermogend is en invloedrijk, heeft hij dat aan God te danken. David heeft het ervaren! De HERE gaf hem de overwinning over al zijn vijanden, zodat hem een rijke buit in handen viel. Nu gaven David en zijn volk aan God van wat ze eerst ontvangen hadden. Vrijwillig en royaal. Het geeft David een loflied in de mond. Niets is ons bezit. Alles is het eigendom van God. David bidt voor zijn volk. Hij bidt de HERE om offervaardig hart én harten die op de HERE gericht zijn.

Welke gave van ons aan God heeft meer waarde voor Hem dan ons geld?

2 Kronieken 1:1-17

God verschijnt aan Salomo te Gibeon met de vraag wat hij het liefste zou willen hebben. Salomo vraagt geen macht of rijkdom. Hij vraagt een verstandig hart. Hij wil net zoals zijn vader een goede knecht van God zijn. Daarom geeft de HERE hem wat hij had gevraagd. En alles wat hij níet gevraagd had, krijgt hij óók. Wat had ú geantwoord als de HERE dit aan u gevraagd had?

Salomo's antwoord wordt wel eens gezien als een voorbeeld van bescheidenheid, die God honoreert. Maar het gaat hier om wat anders. 'Geef God en zijn Koninkrijk de hoogste plaats in uw leven. Hij zal dan in alles voor u zorgen' (Matteüs. 6:33).

2 Kronieken 1:18-2:17

"Zie, ik ga een huis bouwen voor de naam van de HERE, mijn God...", zegt Salomo (2:4). Een huis voor de naam... Vreemd! Waarom zou je een huis bouwen voor een naam? Maar dat wordt natuurlijk ook niet bedoeld. Gods naam is veel meer dan alleen een woord waarmee je Hem kunt aanspreken. Gods naam, dat is Hij zelf. God zoals Hij voor ons wil zijn.

Nú is er geen tempel meer. De HERE wil dat wíj, zijn gemeente, zijn tempel zijn, zodat Hij kan wonen in ons hart (1 Corinthiërs 3:16,17; 6:19,20). Ook in zijn eeuwig Koninkrijk zal er geen tempel zijn (Openbaring 21:22), maar zal Hij steeds bij ons zijn en wij bij Hem (Openbaring 21:1-5a).

Waarom is er nu geen stenen tempel meer nodig?

2 Kronieken 3

"Toen begon Salomo met de bouw van de tempel te Jeruzalem op de berg Moria..." (vers 1)

Er is al eerder op deze plek geofferd. Lang geleden al. In Genesis 22 lezen we dat Abraham met zijn zoon Izaäk naar de berg Moria moet om zijn zoon te offeren. Uiteindelijk komt dat nog net goed. De engel van de Here houdt Abrahams hand tegen en zorgt voor een plaatsvervangend offerlam. Dat gebeurde op deze zelfde berg. In de toekomst zal er veel geofferd worden op deze zelfde plek. Want hier bouwt Salomo de tempel. Dag in, dag uit zal hier geofferd worden. Om de zonden te verzoenen, om de straf voorbij te laten gaan. Al die offers kijken vooruit naar het ene offer dat straks gebracht zal worden. Het bloed op de berg Moria schreeuwt om Golgota. De toorn van God wordt gestild door het vloeien van het bloed van zijn Zoon. Om stil van te worden!

2 Kronieken 4

Churam maakte een bronzen altaar, een rond bassin dat 135.000 liter water kon bevatten, tien wastels, tien gouden kandelaars, tien tafels, 100 offerschalen. Hij legde een binnenplein aan voor de priesters, en een voorplein. Verder maakte hij twee kunstig versierde zuilen, tien spoelkarren, tien ketels in de karren, potten, scheppen en vleesvorken. Hiermee had de tempelbouw in een tijdsverloop van 20 jaar sinds zijn begin, zijn beslag gekregen. Toen Salomo alle werkzaamheden aan de tempel had voltooid, gaf hij de geschenken die zijn vader David aan de HERE had gewijd, een plaats in de schatkamers van de tempel, samen met het zilver en het goud en de andere voorwerpen (5:1). Er was dus nog heel veel over dat niet gebruikt was.

2 Kronieken 5

"Toen al het werk, dat Salomo aan het huis des HEREN deed, voltooid was..." (vers 1). Feestelijk wordt de tempel ingewijd. Allereerst door de HERE zelf. Zijn wolk van eer vult het huis, net als indertijd de tabernakel toen die werd opgeleverd. Pas hierna kunnen de priesters met hun ambtswerk beginnen.

Ook al staat er geen beeld, onmisbaar onderdeel van een afgodstempel, Salomo's tempel is niet leeg. Dat bewijst de wolk wel.

Nu heeft God een vaste plaats. De plaats van zijn uitverkiezing, zoals dat in meer dan één psalm heet. Plaats van zijn rust onder zijn volk. Dat volk heeft Hij rust gegeven.

2 Kronieken 6:1-21

"Zou God dan waarlijk bij de mensen op aarde wonen? Zie, de hemel, zelfs de hemel der hemelen, kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb!" (6:18).

God is de Onmetelijke. Hierdoor onderscheidt Hij zich van alles wat schepping is. Het geschapene kent afmetingen. God niet.

Wat bedoelt Salomo te zeggen? Dit: ik heb nu de tempel laten bouwen. Kosten noch moeite gespaard. Een huis voor de God van Israël. Maar niet om Hem nu hierin te vangen. Om over Hem te beschikken naar eigen goeddunken. Zou de HERE zich laten insluiten in zo'n kleine ruimte als de tempel is? God is vrij en alomtegenwoordig.

Salomo bouwt in de erkenning van Gods grootheid en eigen kleinheid. Hij heerst niet over God, maar God over hem. In antwoord hierop wil de HERE dan bij zijn volk wonen en vanuit zijn huis hen horen op hun gebed.

Het blijkt steeds opnieuw dat Gods verblijf onder mensen goddelijke gave is. Laten wij Hem steeds tegemoet treden met de juiste belijdenis van Hem en met de juiste kijk op onszelf!

2 Kronieken 6:22-42

"Nu dan, sta op, HERE God, naar uw rustplaats, Gij en de ark uwer sterkte. Laten uw priesters, HERE God, zich bekleden met heil, en uw gunstgenoten zich in het goede verheugen" (6:41).

Salomo heeft gevraagd om verhooring van gebeden, opgezonden vanuit of in de richting van de tempel. Hiermee vroeg hij om doorgaand verbondsverkeer op grond van de dienst van de verzoening. Op grond van Gods eigen plaats bij zijn volk, naar Gods eigen belofte.

David heeft Gods oorlogen zegevierend gevoerd. De tempel is onbedreigd. Daar is Gods rustplaats onder zijn volk. De ark heeft zijn kracht bewezen. Tijdens de uittocht, op het slagveld en in vijandelijk gebied. Het was de kracht van de Heilige.

De plaats van Gods rust is de bron van Gods lust in zijn volk. Dat maakt zijn rustplaats heerlijk. Daar is Gods volk goed terecht. Dat maakt van het leven een feest!

2 Kronieken 7

Salomo heeft de bouw van Gods tempel voltooid. De feestelijke inwijding heeft plaatsgevonden. Een lang en indringend gebed is opgestegen naar boven. Nu komt Gods antwoord. Salomo had gebeden: "Here, laten uw ogen dag en nacht geopend zijn over dit huis" (6:20). God zegt nu: "Mijn ogen zullen er zijn. Alle dagen!" (7:16).

Elke keer als een Israëliet de tempel binnenkomt, zal de Here hem zien. Hij ziet hoe die man of die vrouw daar komt. Hij kijkt immers in het hart van de mensen. Hij ziet het wanneer die tempelgang alleen maar uiterlijk vertoon is. Maar Hij ziet ook wanneer de tempelganger gebukt gaat onder schuldbesef. En wanneer hij verlangt naar zijn genade. Hij ziet de moeiten waar mensen mee worstelen.

Diezelfde God woont vandaag onder ons. In de gemeente die zijn tempel is. Zijn liefde is in Christus naar ons toegekomen. Wie vol verwachting naar Hem opziet, kijkt in vriendelijke ogen. Ogen die vertellen dat Hij ons een warm hart toedraagt.

2 Kronieken 8:1-9:12

Nadat koning Salomo grootse dingen voor God had mogen doen, zoals de bouw en de inwijding van de tempel, breekt er een periode van betrekkelijke rust aan. Intussen heeft de roep over zijn wijsheid zich verbreid in alle omliggende landen, zelfs tot ver in het zuiden van Arabië, in Seba (of Saba), het tegenwoordige Jemen aan de Rode Zee. De koningin van Seba onderneemt een reis naar Jeruzalem om Salomo te bezoeken. De schatten die zij meebrengt en aanbiedt, zijn indrukwekkend. Van grote waarde zijn vooral de gesprekken, de uitwisseling van gedachten en het oplossen van allerlei vraagstukken. Vooral de eer die deze vrouw aan de HERE, de God van Israël, brengt en de erkenning van zijn geweldige macht en majesteit maken dit bezoek tot een hoogtepunt.

Van van-God-gekregen-wijsheid gaat een getuigenis uit. Salomo is een voorbeeld van Jezus, de Vrededorst, die in Gods naam een beleid van overvloed en gerechtigheid ten toon zal spreiden.

Wij mogen uitzien naar de totale vervulling van die belofte in Jezus' komende Vrederijk.

2 Kronieken 9:13-31

Met al z'n rijkdom, wijsheid en vredesregiem is Salomo toch niet dé koning. De enige Vredebrenger is Hij die van Zichzelf kan zeggen: '... meer dan Salomo is hier' (Matt. 12:42). Aan Jezus is geen wijsheid verleend, Hij is Gods wijsheid in eigen persoon.

Ook hebben Salomo's rijkdom en wijsheid niet kunnen verhinderen dat hij net als zijn vader David 'de weg der gehele aarde' moet gaan (2 Kon. 2:2). De overwinning op de dood blijft voorbehouden aan de grote Zoon van David!

2 Kronieken 10:1-11:17

Hier begint het laatste hoofddeel van Kronieken, dat loopt tot aan hoofdstuk 36. Opvallend is dat Juda alle aandacht krijgt, terwijl het noorden genegeerd lijkt te worden. Kronieken volgt de lijn van de beloften van de HERE aan David. Dwars door alles heen zal eenmaal de Messias komen. Achter de schermen van de geschiedenis zit het geheim van de verkiezende God. Tegelijkertijd is juist in Kronieken zichtbaar gemaakt hoezeer ons handelen en onze menselijke keuzes door de Here serieus genomen worden. Rechabeam kijkt uit de hoogte neer op "dit" volk. Het niet "verstaan" van het volk heeft grote gevolgen. De HERE heeft het ingeweven in zijn handelen met Israël. De straf op de zonde van Salomo wordt zo voltrokken.

2 Kronieken 11:18-12:16

In 12:14 klinkt een sleutelbegrip uit het boek Kronieken: "de Here zoeken". Van Rechabeam als koning zijn best positieve dingen te zeggen. Maar zijn hart was niet op God gericht. In de eerste jaren van zijn koningschap maakte hij dankbaar gebruik van de steun van hen die naar Juda waren geëmigreerd vanwege de afgodische praktijken onder Jerobeam. Maar toen hij zijn macht eenmaal gevestigd had bleek zijn trouw aan de wet van God een politieke zet. Zo kiest hij ook eieren voor z'n geld als de profeet Semaja uit de doeken doet hoe het zit met de inval van Sisak, de koning van Egypte. Maar van echte overgave aan de Here is geen sprake. Erg is dat: mensen die "geloven" in God, maar toch hun eigen gang gaan. Dat geldt toch niet voor u? Of.....?!

2 Kronieken 13

In het licht van 1 Koningen 15:1-8 is dit een merkwaardig hoofdstuk. Van Abia valt bepaald niet te zeggen dat hij deed wat goed en recht was in de ogen van de HERE (14:2-5). Het lijkt erop dat Abia een vechtersbaas was, politiek en militair in een fel conflict met Jerobeam verwickeld. Abia gebuikt in die strijd theologische argumenten. Daarmee steekt hij z'n eigen mensen een hart onder de riem en brengt hij gelovige broeders uit het noorden in verwarring. Wat hij zegt is formeel theologisch waar en krijgt in de dagen van het schrijven van Kronieken een nieuwe spits richting de Samaritanen. God schenkt de overwinning maar dat staat vooral in het kader van het oordeel over Jerobeam. Gods geopenbaarde wil (11:4) wordt immers met voeten getreden. Er is een grote slachting onder *broeders*.

2 Kronieken 14

Asa wordt beschreven als een vrome koning. Hij is de HERE met hart en ziel toegewijd. Niet alleen worden heidense zaken opgeruimd, het volk wordt ook opgeroepen de HERE te "zoeken" (vers 4). Men maakt ernst met het Woord van God. De vrede die er mag zijn wordt getekend als zegen van God. Het land bloeit op.

Dan volgt een geweldige bedreiging. De Kusieten zijn hier waarschijnlijk bedoeïenen. Hun aantal wordt symbolisch aangeduid als "duizendmaal duizend man": een onoverwinnelijk leger. De 300 wagens geven een realistischer beeld. Bij de aantallen soldaten van Juda en Benjamin is het woord "1000" waarschijnlijk op te vatten als "militaire eenheid".

Als Asa zijn kracht zoekt bij de HERE blijkt hoe machtig hij op die manier is!

2 Kronieken 15

Als Asa is teruggekeerd in Jeruzalem richt de HERE via Azarja het woord tot hem. Het is een oproep aan de koning om Gods wetten serieus te nemen. Het antwoord van Asa is een cultische reiniging van het land. Alles wat te maken heeft met de afgoden wordt weggedaan. In dat kader moeten we ook vers 13 lezen. Het gaat daar niet om gedwongen bekeringen maar om Gods straf op de afgodendienst (vergelijk Deuteronomium 17:2-7).

Asa ontziet bij de reiniging van het land niemand, zelfs niet zijn oma Maäka, die als "gebiedster" heel wat in de melk te brokkelen had.

In positieve zin erkent hij de HERE door in allerlei situaties offers te brengen. Ondanks zijn ijver lukt het hem echter niet definitief af te rekenen met de offerhoogten.

2 Kronieken 16

De Bijbel is een eerlijk boek. We lezen in de laatste regeringsjaren ook negatieve dingen van Asa. Zijn vertrouwen op de HERE is bij het klimmen van de jaren niet sterker geworden. Heeft de voorspoed tot hoogmoed geleid?

Basa, de koning van Israël, daagt Asa uit via militair-strategische speldenprikken. Asa reageert door steun te zoeken bij zijn politieke bondgenoten. Hij verwacht het van tactische tegenzetten. Als de HERE hem daarover terecht wijst wordt Asa boos. De boodschapper van Gods Woord komt achter de tralies en ook anderen krijgen het er van langs. Als Asa daarop ziek wordt zoekt hij "zelfs in zijn ziekte" geen hulp bij de HERE, doch uitsluitend bij doktoren.... Hoe is dat bij ons? Zijn wij wél op Hem gericht?

2 Kronieken 17

Josafat, de zoon van Asa, "zocht" de God van zijn vader en "wandelde" in overeenstemming met de geboden van de HERE. De HERE zegende hem geestelijk, politiek, militair en economisch. Er is vrede en voorspoed.

Opvallend is dat Josafat zorg draagt voor een stuk geestelijk onderwijs van zijn volk. Daarbij nemen de levieten een bijzondere plaats in. De boeken Kronieken, Ezra en Nehemia laten vaker uitkomen dat juist de levieten zich bezig hielden met onderricht in Gods Woord.

Als wij deze dingen lezen kunnen we onszelf de vraag stellen welk belang wij hechten aan het onderwijs in en vanuit het Woord van de HERE. Hoe kunnen wij dit onderwijs steunen en stimuleren?

2 Kronieken 18:1-19:3

Het zijn sterke schouders, die de weelde van de voorspoed kunnen dragen.... Evenals zijn vader Asa raakt Josafat gevangen in menselijke strategieën. Josafat kiest er uit politieke overwegingen voor om zijn zoon te laten trouwen met een dochter van koning Achab. Daarmee haalt Josafat zich heel wat op de hals. Hij raakt betrokken in een militaire expeditie waarbij Achab het leven laat. De HERE had Achab gewaarschuwd, maar hij wilde niet luisteren. In de strijd roept Josafat de HERE te hulp en hij wordt gered. Na de strijd richt God via de ziener Jehu het woord tot Josafat om hem te waarschuwen voor vriendschap met wie de HERE haten. Het "zoeken" van God heeft ook gevolgen voor de keuze van je vrienden. Wat zou dit vandaag kunnen betekenen voor jou?

2 Kronieken 19:4-20:12

Na het onderwijs regelt Josafat ook de rechtspraak. Wij kunnen ons nauwelijks voorstellen hoe belangrijk dit is. Prachtig hoe de rechters gewezen worden op de HERE die op hun spreken van recht toeziet als de hoogste Rechter. Trouwens bij elk beroep en elke handeling kunnen we ons dit aantrekken: doet alles ter ere van God!

Dan wordt Josafat ineens met heel andere problemen geconfronteerd. Een groot leger trekt tegen hem op. Ook hier wordt de HERE bewust bij betrokken. In vasten en bidden verootmoedigt het volk zich. Men richt zich in de tempel tot God om hulp. Een grote plaats is ingeruimd voor de belijdenis van het geloof. Opvallend is hoe men vanuit het Woord van God de Here vrijmoedig tegemoet treedt met diens eigen woorden en daden!

2 Kronieken 20:13-37

Heel het volk is nauw betrokken bij het smeken van God om hulp. De HERE geeft antwoord via de profeet Jachaziël. Men hoeft niet bang te zijn, want de HERE zal voor hen strijden.

Dit woord wordt in geloof ontvangen. Vanuit het geloof klinkt de lofzang al voordat er gestreden wordt. Wat normaal gesproken een reactie op een overwinning is, gaat hier aan de strijd vooraf....

Op het moment dat Juda de HERE prijst, gebeurt er iets wonderlijks. Het leger van de vijand wordt vanuit hinderlagen overvallen. We weten niet of dit bedoeïenen, Judeeërs, engelen of delen van het vijandelijke leger waren. Maar het vijandelijke leger keert zich vervolgens tegen zichzelf en Juda kan zo maar de buit op halen.....

2 Kronieken 21

De toenadering tot het tienstammenrijk Israël heeft Josafat enkel narigheid opgeleverd. Josafat zelf bleef de HERE trouw. Maar onder diens zoon Joram ging het helemaal fout. Gehuwd met een dochter van Achab, liet Joram zich inspireren door de praktijken van Achab. Mensenlevens, zelfs van broers, waren daarbij niet in tel. Uit angst de macht te verliezen werd er een slachting onder familieleden aangicht.

Ook op godsdienstig vlak werd de mode uit het noorden gevolgd. Joram ging voorop in het dienen van andere goden.

De schrijver van het boek Kronieken laat in zijn weergave van de geschiedenis uitkomen dat er op zo iets geen zegen kan rusten.

2 Kronieken 22

We komen hier nog een zwarte bladzijde tegen uit de geschiedenis van Juda. We lezen van moord en doodslag, van ongehoorzaamheid aan God op allerlei terreinen van het leven. Dit alles heeft te maken met de totaal verkeerde koers van de koningen van Juda. Ze oriënteren zich op de politiek van het huis van Achab. Daarmee wordt zelfs de toekomst van het huis van David op het spel gezet.

Maar de HERE blijft trouw aan zijn Woord (zie ook 2 Kronieken 21:7) en zorgt ervoor dat één van de prinses aan het bloedbad ontkomt. De brandende lamp was het symbool van het bewoonde huis. Zo bleef het huis van David "bewoond" en ging de geschiedenis door naar de komst van die grote zoon van David: onze Heiland Jezus Christus!

2 Kronieken 23

Wonder boven wonder blijft de kleine Joas gespaard. Zijn oom, de priester Jojada, is niet alleen getrouwd met een prinses, maar blijkt zelf ook politiek-militair inzicht te hebben. De zorgvuldig geplande staatsgreep wordt -onder Gods zegen- perfect uitgevoerd.

Jojada maakt gebruik van het moment om Juda erop te wijzen dat men Gods eigen volk is. Er wordt een verbond gesloten waarin koning, priester en volk zich opnieuw toewijden aan de HERE. Door de dingen vast te leggen wordt afgerekend met vrijblijvendheid. Er wordt een keuze gemaakt waaraan men elkaar kan houden.

Hierna rekent Jojada af met de macht van de Baäl-cultus in Jeruzalem. Hij heeft nu ook de vrije hand om de dingen rondom de dienst aan God passend te regelen.

2 Kronieken 24

De regeringstijd van Joas valt in twee delen uiteen. Zolang Jojada leeft is Joas gericht op God en zijn dienst. Joas weet geld en enthousiasme los te maken voor de restauratie van de tempel.

Na de dood van Jojada laat Joas zijn oren hangen naar de adel van Juda. Er komt weer ruimte voor de afgodendienst. De HERE stuurt profeten om koning en volk te waarschuwen, maar men weigert te luisteren. Joas laat zich zelfs betrekken in een samenzwering om Zekarja, de zoon van Jojada, uit de weg te ruimen. Een valse aanklacht leidt tot het vonnis: dood door steniging. Het wordt nota bene op het tempelplein voltrokken....

De HERE neemt het niet. Een klein vijandelijk leger krijgt Juda op de knieën. De koning raakt gewond en wordt terwijl hij ziek te bed ligt via een samenzwering gedood....

2 Kronieken 25

Het hart van koning Amasja is verdeeld (2). Dat blijkt in zijn leven. Aan de ene kant respecteert hij de wet die Mozes aan Gods volk mocht geven. De kinderen hoeven niet te sterven als gevolg van de zonden van hun vaders (Deut. 24:16). Hij vertrouwt op Gods hulp in de strijd (Israëls huurleger heeft hij niet nodig). Bij hem is helaas ook een andere kant. De goden van het verslagen heidenvolk -de HERE helpt dus!- worden door hem op een voetstuk gezet. Zelfs gaat hij er voor op de knieën (14).

Gods toorn kan dan ook niet uitblijven. Amasja verliest de strijd tegen Israël en zelfs wordt tempelgerei als buit geroofd. Het levenseinde van deze koning is diep triest. Ook hij komt door een samenzwering om het leven.

Dienen wij de HERE met een toegewijd hart?

2 Kronieken 26

Wat lijkt het prachtig te gaan met koning Uzzia. Hij leeft naar de goede leer. Zoekt echt God en ontvangt royaal loon. God maakt zijn regering voorspoedig. Wijd en zijd wordt dit erkend. Wie op God vertrouwt, wordt 'wonderbaar' (15) gebouwd.

Maar dan stijgt de roem hem naar het hoofd. Behalve koning wil hij zich ook als priester laten gelden. Moedig treden de priesters hem tegemoet. Ze waarschuwen de koning met klem. Die laat zich door niemand meer gezeggen. Dan moet God wel gaan spreken. Zichtbaar vertoont zich bij Uzzia de melaatsheid. Het gevolg is dat hij ook als vorst terzijde komt te staan. Tot aan zijn dood moet hij als een afgezonderde leven. Zelfs zijn graf komt apart te staan. 'Hij was melaats' (23)..

Hoogmoed doet een mens diep vallen.

2 Kronieken 27

Eindelijk komt er een koning bij wie woord en daad ineen vloeien. Jotam weet zijn plaats als vorst. Dus gaat hij zich niet als een priester gedragen. Deze koning wil God dienen zoals het hoort. Alleen dit bekoort het volk niet. In *2 Koningen 15:35* lezen we dat het volk nog steeds offert op de hoogten. Een mens is hardleers. Toch volhardt Jotam. Hij blijft standvastig in het geloof. Wij lezen van geen strijd in zijn levenstijd.

Deze rust in Juda en Jeruzalem kon wel eens te maken hebben met 's konings standvastige geloofswandel. Leven naar Gods geboden loont. Pak de *Heidelbergse Catechismus* er maar eens bij (24 en Antwoord 86)

2 Kronieken 28

Wie dit hoofdstuk leest, schrikt. Huivert. Kan zo iets in Juda/ Jeruzalem gebeuren? Kan de kerk zo diep verwereldlijken? Wát kan een mens zijn Schepper krenken (25). Achaz wil niets meer met God te maken hebben. De tempel laat hij dicht spijkeren. Hij verklaart de God van zijn vader David (2) voor dood. Ziet deze koning dan niet hoe dan alles moet vastlopen? Dat vanaf nu van alle kant de vijanden zullen toeslaan? Ze worden van Hogerhand gezonden (19). De HERE laat niet met zich spotten. Nooit.

2 Kronieken 29:1-19

Wát een verrassing is de zoon van Achaz! Meteen -'in het eerste jaar zijner regering, in de eerste maand' (3)- gaat Hizkia over tot reformatie. De door zijn vader ontwijde tempel wordt gereinigd. De Levieten krijgen van de nieuwe vorst duidelijke bevelen. Haal al (!) het onreine weg uit Gods heiligdom. Dat is de enige weg om aan Gods toorn te ontkomen (8). Hizkia ziet verband tussen Gods oordelen en Israëls ontrouw. Zijn begeerte is het om het verbond met de HERE te vernieuwen (10). Hij vindt medewerkers. Levieten en ook priesters (16) laten zich inschakelen. Na 16 dagen is de tempel schoon. Er is geen spoor meer te zien van de vreselijke ontwijding van Achaz.

Reformatie bestaat uit daden. Zonder omwegen en meteen. Wát is de HERE goed dat Hij mensen aanspoort om helemaal te gaan voor zijn dienst. De daad van 1 (Hizkia) zet velen aan het werk. Waarom zou dat vandaag niet kunnen?

2 Kronieken 29:20-36

Er blijven verrassingen komen. Tot in het laatste vers: 'want onverwacht was deze zaak geschied' (36) klinkt dit door. Wie had dit een maand geleden kunnen vermoeden? Een eerbiedige en feestvierende menigte bij een totaal gereinigde tempel... Niet te geloven, maar het is toch echt waar. Ook in de kerk gebeuren wonderen!

Hizkia staat er vroeg voor op. Hij kan niet langer wachten. De oversten van de stad gaan mee. Ja, velen uit het volk zijn present. Eerst het zondoffer (21), want wat we allen diep gezondigd. Alleen via bloed van offerdieren is verzoening mogelijk (Leviticus 17:11). Maar als dit gedaan is, kan de muziek klinken. Een lied vol vreugde wordt aangeheven. Velen vieren met een blij hart dat het weer goed is tussen de HERE en zijn volk.

Dit is voor een mens op aarde de grootste vreugde.

2 Kronieken 30:1-15a

Hizkia heeft een droom. O, als Juda en Israël eens weer samen de HERE gaan dienen. Dat zou toch geweldig zijn. Als koning heeft hij de macht om aan de verwezenlijking van deze droom te werken. Velen van zijn volk weet hij enthousiast te maken. Er groeit verlangen om samen het Pascha te vieren. Pascha: het feest van de bevrijding uit het slavenhuis Egypte. De HERE greep toen immers in met krachtige hand. En Hij blijft dezelfde. 'Want genadig en barmhartig is de HERE, uw God: Hij zal het aangezicht niet van u afwenden, indien gij tot Hem wederkeert' (9b). Jeruzalem geraakt vol! Velen geven de HERE hun hand (8). Het is Gods hand, die bewerkte dat zij één van zin werden.

Dat kan dus. Gelovigen die elkaar vinden in het samen dienen van hun God. Zich één voelen in het dienen van HERE en daar ook samen vorm aan geven. Wat we lezen in *2 Kronieken 30* roept verlangen op. Wie droomt niet eens van de ware zichtbare eenheid van al Gods kinderen?

Bemoedigend is te weten dat Gods hand wonderen kan bewerken. Hij kan trouw maken. Geven wij de HERE de hand (8)? Als we dat echt doen, dan kan dat voor de zichtbaarheid van Christus' gemeente op aarde wel eens prachtige gevolgen hebben. Daar bad ook de Heer van de kerk vol verlangen om (*Joh. 17:20-23*).

2 Kronieken 30:15b-27

Vreugde golft door Jeruzalem (21,23,25,26). Zoiets geweldigs was sinds koning Salomo niet meer voor gekomen in de tempelstad. Zeven dagen feest vinden ze te kort. Ze kunnen nog niet van elkaar scheiden. Graag willen ze samen hun dank aan de goede God nog langer vreugdevol gestalten geven.

Koning Hizkia –wàt kijken we hem hier in het hart- verschaft royaal de middelen. Duizenden offerdieren stelt hij beschikbaar. Het is nu de tijd om God uitbundig te danken.

Nog een ding kan de lezer hier opvallen. De koning is allereerst een voorbidder voor zijn volk (18 en 19). Van de priesters wordt met nadruk gezegd dat hun biddende stem doordrong tot in de hemel (27). De gebedshouding siert ons mensen. Daarmee eren we de HERE het meest.

2 Kronieken 31

Onder de regering van Koning Hizkia vindt er in Juda een reformatie plaats. Israël keert terug naar God. De tempel in Jeruzalem wordt gerestaureerd en gereinigd. De erediensten en de feesten worden in ere hersteld. De Israëlieten bekeren zich metterdaad tot de HERE, de God van het verbond. Voor de Israëlieten na de ballingschap – ik ga ervan uit dat Ezra het boek Kronieken heeft geschreven om Israël te bemoedigen – moet het een geweldige troost en stimulans zijn, dat er continuïteit is: God gaat verder met hen. De eredienst toen en nu, de tempel toen en nu, ze wijzen naar dezelfde God die trouw is aan Zijn Woord! In dit kader staan ook de bijdragen, heffingen, regelingen en registers in verband met de tempeldienst: "met getrouwheid wijdden zij zich aan het heilige." Hizkia zocht God en was voorspoedig. Zo gaat het iedereen die met volle toewijding trouw is aan de HERE.

2 Kronieken 32:1-23

Hizkia blijft trouw aan de HERE, ook in moeilijke tijden. Wanneer Sanherib van Assur de steden van Juda belegerd, neemt Hizkia wel allerlei maatregelen om Juda te verdedigen. Maar voor alles roept hij hen op om niet bang te zijn, want – zegt hij – "met ons is meer dan met hem. Met hem is een vleselijke arm, maar met ons is de HERE, onze God (dat zei Elisa vroeger ook al, 2 Kon. 6:16-17). Ook al probeert Sanherib dat met zijn brallende woorden te ontkennen (climax in vs 15), Juda gaat niet om voor zijn angstoffensief. Zij doorzien de dwaze fout van Sanherib: hij beschouwt de levende God als 'maaksel van mensenhanden'. Hij zal er wel achterkomen. Het loopt slecht met hem af. Maar Hizkia is bij alle volken hoog geëerd. God geeft ieder die Hem dient een hoge titel en veel roem (vgl. Fil. 2:9-11).

2 Kronieken 32:24-33

Toch blijkt ook die trouwe Hizkia een 'gewoon mens', zelfs nadat God hem op wonderlijke wijze van een dodelijke ziekte heeft genezen. Ook al weet Hizkia dat hij zijn leven aan God te danken heeft, al dat aanzien van de volken stijgt hem naar het hoofd. Hij wordt hoogmoedig. Maar Goddank, Hizkia heeft berouw en bekeert zich tot de HERE. Hizkia doorstaat de geloofsbeproeving. God weet wat in Hizkia's hart is en zegent hem daarom met grote rijkdom en luister. Zo is Hizkia een zoon van David: een gelovig man, getypeerd door zijn vrome daden. In Christus, de ware Zoon van David, is het leven van Hizkia en van iedere christen (gezalfde!) gegarandeerd.

2 Kronieken 33

Dan wordt Hizkia's zoon Manasse koning over Juda. Wat een vreselijke schok: hij is het tegenbeeld van zijn vader. Hij doet precies het tegenovergestelde. Wat Hizkia zorgvuldig heeft opgebouwd, breekt Manasse tot de grond toe af; wat Hizkia weloverwogen heeft vernietigd, bouwt hij weer op.

Het is in één woord schandalig. Hij krenkt de naam van de HERE waar hij maar kan. De duivel is in Manasse en in Juda gevaren. Ze doen meer kwaad dan de volken om hen heen. De wereld op zijn kop. God kan dit niet aanzien en komt met zijn straf: Manasse wordt door de generaals van Assur aan haken en kettingen weggevoerd. Weg uit Gods ogen. Dan erkent Manasse dat de HERE God is. God opent zijn ogen, Manasse bekeert zich en mag van God weer koning zijn. God is goed, barmhartig, liefdevol voor Manasse, voor iedere zondaar die tot bekering komt. Hij sluit elke verloren zoon die terugkomt, in Zijn armen (Luk. 15). Opnieuw is er reformatie. Juda komt terug bij de HERE. En dan is het ook weer: God met ons. Jammer dat Manasse's zoon Amon dat niet heeft ingezien. Hij moet zijn slechte daden met de dood bekopen.

2 Kronieken 34:1-21

Opnieuw komt in Juda een wending, maar nu ten goede. Koning Josia, die van huis uit geen echte geloofsopvoeding had meegekregen, begint als hij 16 jaar is 'de God van zijn vader David te zoeken' (3). Hij ziet dan helder zijn taak voor zich. Wèg moeten de Baäls en heel die afgodendienst. Hij gaat grondig te werk (5) en kijkt heel breed (6v.). Ook buiten Juda en Jeruzalem valt er veel te reformeren. Deze koning is daadkrachtig! Vanzelfsprekend verlangt hij het huis des HEREN te herstellen. Er wordt royaal geld beschikbaar gesteld en ook dat werk wordt krachtig ter hand genomen (12v).

Dan des verrassing. De priester Hilkia vindt 'het boek van de wet des HEREN' (15). Een gedeelte van Deuteronomium? Als de koning hoort wat voor altijd staat geschreven, gaat hij de diepte van de zonde van het volk beseffen. Gods toorn is terecht. Hij maakt zich klein voor God. Alleen zo is er uitkomst voor een mens. En toekomst.

2 Kronieken 34:22-33

De profetes Chulda mag vorst en volk op de hoogte brengen van Gods plannen. Inderdaad zal Gods toorn over de vreselijke zonde van afgoderij komen. Wat staat geschreven in o.a. *Deut. 28:15-68* zal werkelijkheid worden. Alleen komt de straf nog niet direct. De HERE heeft de verootmoediging van koning Josia gezien. Daarom zal het onheil niet meteen komen.

De koning beseft wat hem te doen staat. 'Het gehele volk van groot tot klein' op de hoogte brengen. Ieder moet horen wat staat geschreven in het boek van het verbond. Laat er toch verbondstrouw mogen groeien bij het volk.

De reformatie zit Josia hoog. Hoe diep heeft het door gewerkt? En vooral: maken wij ernst met Gods verbond?

2 Kronieken 35:1-19

De bijbel levert de lezer steeds verrassingen op. Kijk maar naar vers 3. Moet de ark in de tempel gezet? Maar daar stond ze toch al (1 Kon. 8:6)? Daar mocht ze toch niet worden weggehaald?

De beste verklaring lijkt me dat koning Josia constateert dat de levieten de heilige ark niet meer behoeven te dragen, dat die rustig in de tempel kan blijven staan en dat de Levieten dus andere taken moeten verrichten. Vers 3 is beter te lezen als: *gij hebt geplaatst*.

Nu die andere taak krijgen ze! Het Pascha moet binnenkort gevierd en daarvoor dient heel wat geregeld. Dat moet secuur gebeuren. Precies zo als is voorgeschreven (4,6).

Het wordt een groots feest. Zoiets is in eeuwen niet gebeurd (18). Ieder mag meedoen. *Gods volk hoort ook bijeen*. Wát is mooier dan *samen* het feest van Gods bevrijdende daden te vieren? Toch prachtig om elkaar in de kerk te ontmoeten en om samen het Avondmaal te vieren?

2 Kronieken 35:20-36:10

Als lezer blijf je je verbazen. Heeft Necho, de vorst van Egypte, echt een boodschap van God ontvangen (21)? Komen de woorden van die Farao 'uit de mond Gods' (21)? Nog een vraag: waarom laat de vrome koning Josia zich niet waarschuwen? Moet deze goede reformatie zò eindigen?

Wij mensen kunnen Gods beleid niet doorgronden. Er valt op aarde veel te klagen (24,25). Temeer als je leest hoe het volstrekt mis gaat met de elkaar snel opvolgende vorsten Joahaz, Jojakim en Jojachin. Ze doen alle drie wat kwaad is in Gods ogen. Dat levert wegvoering op naar Egypte (Jachaz) of naar Babel (Jojakim en Jojachin). Zelfs het meest heilige en kostbare tempelgerei wordt afgevoerd. Kan het erger?

Wie God verlaat heeft smart op smart te vreten. En sleept velen mee in de afgrond.

2 Kronieken 36:11-23

Gods ontferming ontroert.

Al tijdens de goddeloze regering van Zedekia zendt Hij Jeremia (lees Jer. 37 en 38). Hoon is profetenloon (16). De Chaldeeën voeren Gods oordeel over volgehouden afval uit. Het huis Gods, de paleizen, ja alles gaat eraan. Wordt dit het einde?

Nee. God wil verder met zijn plan. Eens zal de ware Davids vorst komen. Daarom is er toch een weg terug uit Babel. Precies op de beloofde tijd. Na 70 jaar herbergt het beloofde land weer Gods volk (vgl. *Jer. 25:11* en *29:10* en ook *Dan. 9:2*).

Deze Machtige laat niet varen wat zijn hand begon. Er is dus hoop voor wie Gods belofte aanvaardt als betrouwbaar.

Ezra 1:1-2:35

Als de HERE iets belooft, doet Hij dat ook. God houdt zich aan zijn belofte dat Hij zijn volk na zeventig jaar naar hun eigen land terug zal brengen (Jer. 29:10). In Ezra 1 lezen we dat de terugkeer naar Jeruzalem begint. Zelfs de tempel mag herbouwd worden. De tempeldienst kan weer beginnen!

En dat op bevel van de heidense koning Kores. Het is echter de HERE die hem gebruikt. Kores is in zijn tijd een groot wereldheerser. Hij heeft zo zijn eigen slimme politiek. Hij wil de joden naar hun land terug laten gaan om daarmee een buffer te vormen tegen de macht van Egypte. Maar wat zijn hart hem ingeeft, wordt door de HERE geleid.

Kores noemt hier de naam van de HERE. Hij wil de goden van allerlei volken tot vriend houden. Maar dit neemt niet weg dat de HERE zijn hand in dit alles heeft. Deze heidense heerser wordt zelfs ingeschakeld om de tempel te Jeruzalem te laten herbouwen.

Wij weten dat het bij de terugkeer van de joden naar Jeruzalem ging om de komst van Christus, om wiens lijden en sterven heel de tempeldienst riep! Hij heeft vandaag de teugels van de wereldregering in handen. Aan Hem is alle macht gegeven, in de hemel en op aarde. Hij regeert namens God.

Is er toekomst voor de kerk? Soms zou je denken van niet. Je maakt je zorgen over (jonge) mensen die de kerk de rug toekeren. Wat zal de toekomst brengen? Vergeet dan de Here niet. Christus regeert. Hij laat zijn kerk niet los. Als wij Hem, ons Hoofd, ook maar niet uit het oog verliezen.

Ezra 2:36-70

Slechts een 'rest' keert uit Babel terug. Alleen mensen uit Juda en Benjamin. De naam 'joden' - ontleend aan Juda - herinnert er vandaag nog aan.

De meesten zijn in Babel achtergebleven. De 'Israëlieten', zo wordt deze kleine groep joden genoemd. In hen wordt Gods kerk bewaard.

Er waren niet veel rijken en edelen bij hen die terugkeerden. Dat blijkt uit het grote aantal ezels: zesduizend zeventienvijftig (Ezra 2: 67), het rijdier van de minder gegoeden van die tijd. Wie een kerk zoekt waarmee veel eer te behalen valt, vergist zich (Lees 1 Kor. 1:26 maar). Niet het aantal is beslissend, maar het willen bouwen aan het huis van God. Dat geldt ook voor vandaag.

De wil om te bouwen is duidelijk aanwezig bij deze teruggekeerde kinderen van God. Dat blijkt wel uit hun vrijwillige bijdragen voor het huis van God. Pas als ze die geschonken hebben, gaan ze wonen in de steden waar ze oorspronkelijk vandaan kwamen.

Ezra 3:1-4:5

De Israëlieten verzamelen zich als één man in Jeruzalem. Hun omgeving is hen vijandiggezind. Zij vluchten naar God en bouwen een altaar voor Hem. De verzoening met God gaat hen voor alles. Dat is de meest effectieve bescherming tegen de vijanden. Want als God voor hen is, wie kan dan tegen hen zijn?

Aansluitend vieren ze het loofhuttenfeest. Voor de ogen van de vijanden gaan ze feest vieren! Onbekommerd, terwijl er nog geen muur rondom Jeruzalem staat. Een feest dat herinnert aan de goede zorg van God, eenmaal in de woestijn, waar vijanden en schorpioenen dreigden. Ook een feest van de oogst, van de voedselvoorziening door God. Zij roemen God, die hun blijdschap geeft.

En nu willen ze ook meteen beginnen aan de herbouw van de tempel, de woning van God. Dat is een heel karwei. Het hout moet helemaal van Libanon komen.

Als het fundament voor de tempel wordt gelegd, stellen de priesters zich op en blazen de trompet. De Levieten slaan op hun cimbalen. De zangers treden aan: het hele volk. En ze zingen zich als het ware de longen uit het lijf: looft en prijst de HERE, want Hij is goed en zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid over Israël. En het volk juicht met groot gejuich!

Maar de ouderen, die het eerste huis van God nog hebben gezien, huilen luid. Ze moeten denken aan hun zonden die hen in ballingschap hebben gebracht. Nu God een nieuw begin gaat maken, zijn ze verdrietig over hun zonden. Nooit beseft een mens sterker zijn schuld dan wanneer hij komt te staan tegenover de goedheid van God. De kerk lacht en huilt tegelijk! Vanwege de grote genade van God in Jezus Christus.

Ezra 4:6-23

Het geloof en de motivatie van de joden worden zwaar op de proef gesteld. De hulp van de (latere) Samaritanen wijzen ze af genoemd. Bij hun afwijzing kunnen de joodse leiders zich ook beroepen op het bevel van koning Kores, waarin alléén aan de Israëlieten de opdracht gegeven was om de tempel te herbouwen (zie 1:1- 4). Het is dus een wijs beleid, ingegeven door vol vertrouwen op God. Ze houden zich aan het 'in het isolement ligt onze kracht' (Niet zo in Psalm 106:35 en 36: "maar zij lieten zich in met de heidenen en leerden hun werken, zij dienden hun Afgoden, die hun tot een valstrik werden.")

De verzen 6 t/m 23 gaan over een latere tijd. Ahasveros en Artachsasta zijn dan koning. Dan ondervinden de Israëlieten bij de herbouw van de muren van Jeruzalem eenzelfde tegenstand. Hun tegenstanders doen een listig beroep op het eigenbelang en de eer van Artachsasta. Voor dit argument blijkt hij heel gevoelig. Hij beveelt het werk te staken (vs. 23).

De duivel is er altijd op uit Gods werk te dwarsbomen. Daarin kan hij nog weleens slagen. Wat is het dan belangrijk dat we bij zulke aanvallen de gelederen sluiten en pal staan voor de zuivere dienst aan God!

Wat kunnen we doen tegen mensen die onder schone schijn de gemeente binnendringen? Bidden (zie verzen 2 - 4). Als ons geweld en list bestrijden, houdt God over ons de wacht.

Ezra 4:24-5:17

De tegenstand maakt de joden zó mismoedig dat de herbouw van de tempel 15 jaar wordt stilgelegd (4:24). Hoewel er geen enkel koninklijk verbod komt, verlamt deze tegenstand de handen van de joden. Ze laten zich door 'de omstandigheden' uit het veld slaan.

In Perzië is intussen een andere koning gaan regeren, Darius. Juda staat dan onder de stadhouder Tattenai. In deze kritieke tijd laat de HERE twee profeten onder hen optreden, Haggai en Zacharia, die beiden ons een bijbelboek nagelaten hebben.

Haggai moet tegen het volk zeggen: "Dit volk zegt: de tijd is nog niet gekomen, de tijd, dat des HEREN huis herbouwd worde" (Haggai 1:2). En hij voegt er een scherp verwijt aan toe: "Is het voor u de tijd om in uw weldoortimmerde huizen te wonen, terwijl dit huis verwoest ligt?" (Haggai 1:4). Het ligt dus niet alleen aan de tegenwerking. Ook bij de joden zelf ontbreekt de echte liefde en inzet. Eerst zeiden de joden terecht: geen vreemden mogen ons helpen. Maar toen ze zelf moesten gaan bouwen, onttrokken ze zich eraan met een beroep op 'de omstandigheden'. Ze hebben meer belang bij hun 'eigen huis' dan bij Gods huis.

En dat heeft ons vandaag veel te zeggen. Wij draven ook voor eigen huis en inkomen. Onze huizen zijn prachtig ingericht, met de nieuwste technische snufjes. We zijn keurige mensen en willen goed voor de dag komen. Maar wat doen we voor de kerk, het huis van de levende God in deze tijd? Hoeveel klachten zijn er niet, dat kerkmensen verstek laten gaan als het gaat om de opbouw van de gemeente en de inzet daarvoor?

Het gaat ook vandaag om het huis van God – de kerk met bloed gekocht. En wij mogen daar levende stenen van zijn.

Ezra 6:1–12

God staat boven de geschiedenis en tegelijkertijd bepaalt Hij de geschiedenis. De groten der aarde zijn werktuigen in zijn hand om zijn plannen uit te voeren. Een machtige zekerheid! De HERE schenkt uitkomst door zowel koning Kores als koning Darius als instrumenten te gebruiken (vs. 1 – 5; 6 – 12). Zo zorgt God Zelf voor de eer van zijn naam. Want het gaat hier om het huis waar Hij wonen wil en waar zijn volk de gelegenheid heeft Hem te aanbidden (vgl. 1 Kon. 6:11 – 13).

Koning Darius draagt de stadhouder van Juda, Tattenai, op de herbouw van de tempel niet slechts toe te laten, maar zelfs te bevorderen. De kosten ervan en van de offerdienst moeten van staatswege ter beschikking worden gesteld. Hier zit ook wel een beetje eigenbelang bij: hij verwacht van de voorbede van de joden bescherming voor zichzelf en de koninklijke familie en een zegen voor zijn hele rijk (vs. 9 en 10).

Zo bekrachtigt Darius de bouwvergunning van Kores.

Ezra 6:13–22

Eindelijk zijn de Israëlieten weer met de herbouw van de tempel begonnen. Ze hebben daarbij wel de woorden van de profeten Haggai en Zacharia nodig. Zonder prediking van Gods Woord gaat het niet.

Dan, na twintig jaar, is de tempel klaar. Met vreugde wordt hij ingewijd. De teruggekeerden offeren 'naar het getal der stammen Israëls'. Ze weten dat ze in ootmoed en blijdschap kerk van God mogen zijn. En ze zijn daarin niet bekrompen. Wanneer ze het paaslam slachten, mogen daarvan ook mee eten 'ieder die zich van de onreinheid van de heidenen des lands afgescheiden en zich bij hen gevoegd had, om de HERE, de God van Israël, te zoeken' (vers 21). Ze sluiten zich niet muurdicht af. Ieder die met de eigenwillige godsdienst van de bevolking van het land breekt, wordt welkom geheten. Er staat heel typerend: die zich afscheidden. Afscheiding is nodig en een zich voegen bij de kerk. Dat is tot op de dag van vandaag de plicht van elke gelovige.

Dan komt als grote vreugde het Paasfeest. Het feest van de bevrijding uit de macht van Egypte, door het bloed aan de deurposten. Dat bloed van die paaslammeren wijst heen naar Jezus Christus, het Paaslam dat voor ons is geslacht. Daarom vieren wij feest (1 Kor. 5: 8). Kerk zijn is een voortdurend feest. Bouwen aan Gods huis is een juichend bouwen. Laten we dat bij allerlei kerkelijke misère niet vergeten.

Ezra 7

Er gebeuren wonderen. Stelt u zich voor: vanuit Den Haag komt de opdracht én de financiële ondersteuning om een royaal kerkgebouw neer te zetten. Eindelijk uit de rode cijfers. Het is nog sterker. Ze sturen een gelovige en deskundige onderwijzer mee. Meteen is de predikantsvacature vervuld. Zoiets staat beschreven in Ezra 7.

Door koning Arthasata, ook wel genoemd Artaxerxes, wordt priester-schriftgeleerde Ezra rond 460 v. Chr. naar Jeruzalem gestuurd. Deze bekwame man moet daar orde op zaken stellen (25). Gods wet moet weer gekend en bemind worden (10) Hij wordt bepaald niet met lege handen gezonden (15vv.). Hij krijgt de vrije hand om het goud en zilver een passende bestemming te geven (20vv.) De tempeldienst moet volgens Gods regels kunnen verlopen. De God van de hemel (23) moet geëerd.

Ezra is vol dankbare verwondering over Gods goede hand, die zo duidelijk zichtbaar is.

Dat de erediensten in Nederland nog geregeld kunnen doorgaan, hoort ons ook tot het prijzen van God te brengen.

Ezra 8:1-20

Ezra gaat niet alleen terug. Uit allerlei families gaan mannen mee (1-20). Alleen bij inspectie - Ezra is een secure man - blijkt dat er geen Leviëten onder de reizigers zijn. Dat kan niet, want 'voor de tempel van onze God' zijn Leviëten onmisbaar.

We zien hier wat voor Ezra het meest wezenlijke is. Het gaat hem niet slechts om weer een bestaan te veroveren in het land van de vaders, maar om daar vooral samen de God van de vaders te dienen in zijn tempel. Nodig is daarvoor het door God gekozen dienstpersoneel uit de stam van Levi.

Door Gods goede hand (18) worden de juiste mensen gevonden.

Ezra 8:21-36

Ezra heeft een groot vertrouwen in God. De risicovolle reis naar Jeruzalem behoeft geen militaire escorte. Wel is volledige afhankelijkheid ten opzichte van God vereist. Daarom eerst vasten en gebed voor Gods bescherming onderweg.

Deze houding past christenen nog steeds. *Joh. 15:5!*

Ze gaan met schatten beladen (24-30) naar Jeruzalem. Bewakers hiervan worden aangesteld. De reis kan nu beginnen en omgeven door Gods beschermende hand komen ze allemaal heelhuids aan op de plaats van bestemming.

Na drie dagen rust gaan ze aan de slag. Het goud en zilver vinden een plek in de tempel. Offers worden gebracht. Dat is temeer nodig omdat ze uit een onrein land komen.

De bevelschriften van koning Artaxerxes maken indruk (36). De plaatselijke autoriteiten geven hun volle medewerking. Wàt zal dit Ezra c.a. bemoedigd hebben!

Ezra 9:1-10:6

Ezra krijgt een vreselijke mededeling te horen. Van hoog tot laag is het volk Israëel ontrouw geweest. Ze hebben meisjes uit Kanaän tot vrouw genomen. Dit was absoluut tegen Gods wil (Deut. 7:3,4). Totale afval bedreigt nu het hele volk. De kerk glijdt op deze wijze af naar de wereld.

Ezra is verbijsterd. Hij schaamt zich diep voor deze volkszonde. Hij durft amper tot God te spreken. Wàt hebben we - hij plaatst er zichzelf niet buiten - erg gezondigd. Er was wonderlijke genade bij God. Toch mochten nog velen terug uit ballingschap komen en nu onder die teruggekeerden deze zware misdaad. Komt dit ooit weer goed?

Zijn bittere klacht maakt bij velen indruk. Een zekere Sechanja erkent namens het volk dat ze vreselijk de fout zijn ingegaan. Hij ziet maar één uitweg: die vrouwen met al hun kinderen wegzenden. Ezra, neemt u s.v.p. het initiatief. Deze geschokte man heeft nog tijd van inkeer en bezinning nodig (6). Eerst moet bij heel het volk de ernst van hun zonde helder voor de aandacht komen.

Ezra 10:7-44

Het volk komt zelf in actie! Midden in de tijd van de winterregens staan ze rillend en trillend op het tempelplein. Ze voelen tot in hun botten dat het ernst is.

Ezra is ook volstrekt duidelijk. Er is trouwbreuk gepleegd. Die vrouwen van Kanaän mochten ze niet huwen. Dat was door de HERE verboden. Daarom moeten die weggezonden.

Het volk beaamt dat ze op grote schaal fouten hebben begaan (13). Precies moet uitgezocht wie zich hebben misgaan. Veel komt aan het licht. Tot binnen de hogepriesterlijke familie is op dit punt gezondigd.

Noem vandaag die Ezra geen fanatiekeling. Trouwen met een ongelovige blijft verkeerd in Gods ogen (2 Kor.6:14). Gods kinderen leven wel in de wereld, maar mogen zich niet verbinden met de wereld.

Nehemia 1:1-2:10: Nehemia op reis voor het welzijn van Israëel

Notitie vooraf: Wat het boek Nehemia verhaalt, vindt plaats na de geschiedenissen van Ester en Ezra en de profetieën van Haggai en Zacharia. De herbouw van de tempel is al ruim 70 jaar geleden voltooid. De gebeurtenissen in het boek Ester zijn 30 jaar achter de rug. En het is intussen 12 jaar geleden dat Ezra naar Jeruzalem vertrok.

AD 445 vC - Nehemia is als schenker in dienst van Koning Artaxerxes (= Artasasta; 465-424 vC; nu zijn 20^e regeringsjaar), in de burcht van Susa. Het verhaal van zijn broer Chanani over de penibele toestand in Jeruzalem - de Joden zijn het mikpunt van spot, de muur van Jeruzalem is afgebroken, de poorten zijn verbrand (krijgt Haman postuum toch nog zijn zin?) - brengt hem van de wijs. Hij barst in huilen uit, rouwt en vast dagenlang, en brengt de dagen biddend door. Hij pleit op Gods trouw, belijdt de zonden van zichzelf en alle Israëlieten: "Wij hebben u veel kwaad gedaan; wij hebben ons niet gehouden aan de geboden, voorschriften en rechtsregels die u aan Mozes, uw dienaar, hebt gegeven." Hij herinnert God aan zijn beloften: "Zij zijn (toch) uw volk." En hij vraagt Hem om zijn plannen te zegenen (Deo volente).

Intussen doet Nehemia gewoon zijn werk in het paleis. De koning merkt Nehemia's somberheid, en vraagt hem: "Wat mankeert eraan, Nehemia?" Nehemia vertelt wat hem dwarszit. Artaxerxes vraagt wat Nehemia wil. Nu, daarover heeft hij al veel nagedacht. Hij wil naar Jeruzalem gaan om de stad te herbouwen. De koning - met zijn lievelingsvrouw - reageert positief. Met allerlei officiële brieven van de koning op zak, vertrekt Nehemia en arriveert in Juda. Sanballat en Tobia zijn daarover zeer ontstemd. Zij moeten niets hebben van weldoeners voor Israëel. Hun motto is: 'Weg met Israëel!' Maar God beschermt Nehemia in de uitvoering zijn missie. Wat God wil, gebeurt altijd (inderdaad: Deo volente).

Nehemia 2:11-3:14: Inspectie, voorstel, actie!

Helemaal niemand weet al van de plannen die God Nehemia heeft ingegeven voor Jeruzalem. Zelfs de stadsbestuurders niet. In het geheim ('s nachts) maakt hij een inspectieronde langs de neergehaalde muren en verbrande poorten, om eerst zichzelf te overtuigen van de deplorabele situatie. Pas dan geeft hij opening van zaken en komt hij met zijn voorstel: "Laten we de stadsmuur weer opbouwen, zodat we niet langer het mikpunt van spot zijn." Deze aansporing hebben ze nu net nodig om zich niet langer door de tegenstanders te laten intimideren: meteen pakken ze het werk voortvarend aan. En Sanballat, Tobia en Gesem mogen opkrassen: er is in Jeruzalem niets dat aan hen herinnert.

Het werk wordt verdeeld: allerlei Israëlieten nemen een stuk van de muur of een van de poorten voor hun rekening. Een indrukwekkende lijst namen laat zien dat vele handen het werk licht maken. Samen gaan ze ervoor. En ze weten zich gesterkt door landvoogd Nehemia en - vooral - door de nabijheid van God. Nehemia heeft het gezegd: "Het is de God van de hemel die ons doet slagen."

Nehemia 3:15-38: *Fase 1: klaar (ondanks tegenwerking)*

Ze weten niet van ophouden, al die met name genoemde mensen. Vol ijver werkt iedereen verder aan het herstel van 'zijn' stuk muur of poort. Het mooie is (en duidelijk zichtbaar voor de buitenstaanders): zo werken ze samen in een gesloten kring rond Jeruzalem. En rond de tempel van hun God. Ze vormen als het ware een levende muur, een muur van levende stenen (vgl 1 Ptr. 2:5). Nog altijd kennen wij hun namen, een prachtige herinnering. Stones of remembrance.

Maar o wee, Sanballat, Tobia en hun trawanten laten het er niet bij zitten. Ze proberen een bres te slaan in de hechte samenwerking. Ze gaan schelden, sarren, kleineren: "Wat zielig, die gammele muurtjes!" Maar God zelf beschermt zijn volk, op hun aanhoudend gebed. In een mum van tijd is de hele muur klaar tot op halve hoogte.

Nehemia 4: *Verder met de troffel in de ene, de speer in de andere hand*

Sanballat en Tobia ronselen een grote groep handlangers – Arabieren, Ammonieten en Asdodieten (Filibistijnen) > het zijn evenals eerder en later altijd de omliggende volken die het bestaan van Israël niet willen accepteren – om met geweld verwarring te stichten. Ze voeren charges uit, met het gevolg dat een aantal Joden inderdaad bang wordt en wil afhaken. Maar Nehemia roept ze op om niet bang te zijn: "Wees niet bang voor hen, denk aan de grote en geduchte Heer."

De vijanden worden verdreven en het opbouwwerk gaat door. De ene helft is aan het bouwen, de andere helft houdt gewapend de wacht. In de ene hand houden ze de troffel, in de andere hand de speer. Het werk is beslist zwaar: "Geen ogenblik waren we uit de kleren," schrijft Nehemia. Ze zijn voortdurend op hun hoede, en laten zich niet bang maken.

Een dergelijke situatie heb ik meegemaakt in Jakarta waar ik drie jaar lang als docent de Theologische Hogeschool SETIA heb mogen dienen. Tijdens de bouw van een nieuw internaat, werd door de lokale moslims 's nachts afgebroken wat overdag was opgebouwd. Ze wilden die christenen niet bij hen op de stoep. Onder bewaking van de politie is de bouw toen voltooid.

Nehemia 5: *Werk pro Deo!*

Wat nu? Gemopper en geklaag! Meteen denk je terug aan Israël in de woestijn: nog maar net bevrijd uit Egypte sloegen ze aan het muiten. Ze kwamen met hun eisen, of anders ... Maar nee, dat is hier absoluut niet het geval. De klachten waarmee ze bij Nehemia komen zijn terecht. Door corruptie en uitbuiting van de kant van hun eigen volksgenoten heeft de Joodse bevolking in Juda en Jeruzalem echt geen leven. Meteen treedt Nehemia op: "Wat u doet is niet goed." Hun reactie: ze zwijgen. En ze beloven onder ede niets meer te vorderen, maar alles terug te geven. Dat doen ze. En ze loven daarbij de HEER!

Laat Nehemia hen (en ons) allemaal tot voorbeeld zijn. Niet om geprezen te worden, maar om te laten zien hoe Gods kinderen zich gedragen als 'dienaar': beter te geven dan te ontvangen (vergelijk Paulus en andere 'voorgangers'). Nooit heeft Nehemia een vergoeding verlangd voor zijn werk als gouverneur. Hij zette de schouders eronder zonder winstbejag. Nog sterker: hij betaalde uit eigen portemonnee het levensonderhoud van een grote groep medewerkers. Nehemia's werk was Pro Deo!

Nehemia 6: *De muur is klaar!*

Sanballat en de zijnen gooien het nu over een andere boeg. Tot vier keer toe proberen ze Nehemia over te halen voor het plegen van overleg elders (denk weer aan Paulus). Ze willen hem afzonderen en dan te grazen nemen. Maar opnieuw mislukt hun opzet. Nehemia heeft belangrijk werk te doen en gaat niet op hun verzoeken in. Dan komen ze met een volgend, toch wel gevaarlijk dreigement (met opzet in een niet-verzegelde, dat is open brief die door iedereen te lezen is): ze zullen de koning wel es even vertellen dat Nehemia verraad pleegt en zelf koning wil worden. En zo gaat het maar door. Maar Nehemia laat zich niet uit het veld slaan, ook niet door een paar ingehuurde valse profeten. Hij weet dat God met hem is.

Maar dan komt het bericht: De muur is klaar! Binnen twee maanden is de hele klus geklaard. Ondanks alle verzet en bangmakerij. En nu gebeurt het omgekeerde: de vijanden worden bang en voelen zich klein. Dat is maar goed ook. Tegen God begin je niets. Als Hij erachter staat, eindigt alle werk met succes. Zijn plannen komen uit, wat men er ook tegen begint. Dat zal iedere rebel moeten erkennen, tot eigen schade. Iedere gelovige zal het blij belijden en Gods naam grootmaken.

Nehemia 7:1-38

Jeruzalem kan niet zonder poorten. Ongure figuren moet de toegang worden ontzegd. Deze stad dient secuur verdedigd. Betrouwbare en godvrezende manschappen zijn hier voor nodig. Jeruzalem is niet zo maar een stad!

Zo past ook toezicht binnen de kerk. De wereld mag er niet domineren. Geweerd dient een ongelovige levenswandel. Gehoord en bewaard behoort het Woord. Dat gaat niet zonder ouderlingen.

Wel muren om een forse ruimte. Bouwgrond is er te over, alleen bewoners zijn er maar mondjesmaat. Dat mag niet zo blijven. Juist deze stad heeft inwoners nodig.

God geeft Nehemia verstand om dit te gaan regelen. Het geloof is van belang voor de alledaagse dingen. Ze vinden een register met namen van hen die enige tijd geleden uit Babel zijn teruggekeerd. Een lange rij namen volgt.

Nehemia 7:39-72

De rij gaat maar door. Samen zo'n 42.360 personen. Met hen kan Jeruzalem worden opgebouwd. Hier lezen we een namenlijst van overlevenden. Vaak hebben we op aarde te maken met een lijst van overledenen, een dodenlijst (bijvoorbeeld bij een aardbeving of als gevolg van een vliegtuigongeluk). Maar deze mensen zijn teruggekeerd. Ze wonen weer levend en wel in het beloofde land.

Er zijn ook priesters en levieten bij. De tempel kan dus weer functioneren! Er zijn 148 tempelzangers onder deze grote groep, dus het lied kan klinken! Er is voldoende kundig personeel en niet te vergeten een royale schat (69vv.).

Gods werk gaat door. De dienst van de verzoening komt echt weer op gang. Wàt is God goed voor mensen. Voor Hem telt ieder. Daarom zijn namenlijsten in de bijbel minder saai dan wij vaak denken. En eens... gaat het nog veel breder worden. Psalm 87 tekent dat ook voor ons uit.

Nehemia 7:72b-8:18

De voorlezing van de wet -urenlang!- maakt veel los bij het volk. Zij ontdekken waar bij hen de fout zit. Ze hebben er diep verdriet over. O, wat hebben wij de HEER bedroefd.

Maar nu mag er feest worden gevierd. Uitbundig. Het is tijd om te genieten van Gods bescherming (zie Psalm 27:5). Die bewaring was er immers in de woestijn en die zal er blijven voor ieder die begeert te schuilen bij de Almachtige.

Ze horen lezen over het Loofhuttenfeest. Het is er precies de tijd voor. Dus maken ze loofhutten. Er is alle reden voor het vieren van het feest van Gods bescherming en van zijn gulle hand, die hen royaal heeft voorzien van alles wat ze nodig hadden. Lees Leviticus 23:39-43 en Deuteronomium 16:13-15 hier eens bij. De vervulling van het Loofhuttenfeest ligt in Christus (Openbaring 7:9-17).

Denk eens door over Johannes 7:37-39. De Heilige Geest wil ons vervullen van Jezus. Dat is het mooiste wat een mens kan overkomen.

Nehemia 9:1-21

Een mens moet tijd nemen voor inkeer en boete. Ieder heeft reden tot schuldbelijdenis. Daar kom je wel achter als de woorden van de wet gelezen worden! Israël in elk geval wel. Juist dit brengt tot lofprijzing. Het is immers een groot wonder dat de HEER blijft omzien naar een schuldig en zondig volk.

Heel de historie vanaf Abraham komt in dit bijbelgedeelte tot leven. God sloot met die man een verbond en ieder moet weten dat de HEER zijn beloften gestand doet. Ze kwamen op wonderlijke wijze vrij uit Egypte en werden met krachtige hand geleid door de woestijn. Licht in de nacht en bescherming overdag. En dat ondanks eigen weerbarstigheid. Eens maakten ze immers een gouden kalf. (Ex. 32). Toch liet God hen niet vallen. Waar vindt een mens zo'n genadige Beschermmer?

Nehemia 9:22-37

Dit gebed ontroert. Het is zo eerlijk over de geschiedenis. Afval wordt niet verzwegen. Deze bidder erkent ontrouw. Dat is heel wat voor een mens. Hoe eerlijk zijn wij? Zijn wij bereid onze ontrouw met ronde woorden te belijden?

Deze bidder noemt en roemt Gods genadig ingrijpen. Als een mens uit zijn ellende roept tot God, dan is de hemel niet van koper. Dan daagt hulp. De zwarte nacht gaat over in een lichte dag.

Dat is ook de hoop van deze eerlijke bidder nu het volk in grote ellende (37) leeft. Komen we er ooit weer boven uit? Maar... onze God is groot, sterk en geducht (32). Hij blijft barmhartig. Jezus tekent God als een Vader die op de uitkijk staat (Lucas 15:20). Vanuit de verte ziet Hij het verloren kind, dat schuld wil belijden, aankomen. Dan zijn er open armen. Nog altijd.

Nehemia 10

Geloof stelt de daad. Dat komt hier zonneklaar aan het licht. Het is de begeerte van het volk dat de tempeldienst blijft. 'Nooit zullen wij de tempel van onze God verwaarlozen' (40).

Deze verklaring wordt zwart op wit gesteld. De eerst die ondertekent is Nehemia. Oversten, priesters, levieten volgen. Ja, het hele volk stelt zich er achter (28vv.). De wet, die Mozes van God ontving, wordt regel. Zo wil men leven.

Dus: een nee tegen gemengde huwelijke (30), eerbiediging van de sabbat (31) en er zal worden gezorgd voor het onderhoud van de priesters en de levieten.

Hoe menens is het bij ons? Kan bij ons het kerkelijke leven goede doorgang vinden? Tonen we met de daad dat we ontzag voor God hebben?

Nehemia 11

Jeruzalem is de heilige stad (1,18). 'Holy City', zo klinkt het vandaag nog in vele liederen. Waarom? Omdat het er zo ideaal wonen is? Dat kon je zeker vroeger niet zeggen. Liever woonden ze op het plateland. Daar was immers hun eigen grond. Daar kon je zitten onder eigen wijnstok en vijgenboom. Jeruzalem was vol huizen en had weinig akkergrond. De woestijn reikte tot aan de poort.

Toch raakte de stad vol. Toch verlangden velen om juist daar te wonen. Waarom?

Het was de plek die God had uitgekozen. Hij begeerde Sion tot zijn woning (Psalm 132:18). Op de berg Sion, het hoogste punt van Jeruzalem verrees de tempel. Daar kwam de verzoening tot stand. Je kunt toch nergens beter wonen? Je bent nergens op aarde zo dicht bij de HEER van de hemelse machten (Psalm 84).

Verlangen wij ook om dicht bij God te leven? Dat kan nu overal in de wereld (lees maar Johannes 4:21vv. waar Jezus dat zelf zegt). God zoekt bidders vanuit de dagelijkse werkplek en graag hoort Hij hun lied.

Nehemia 12:1-43

Een hoofdstuk vol namen. Het valt voor ons snelle Westerlingen niet mee om de aandacht erbij te houden. Wat hebben wij nu aan zo'n bijbelgedeelte? Het zijn toch allemaal onbekenden voor ons?

Toch is het minder saai dan wij denken. Overal koren en muziek. De mensen zijn zò blij als de muur van Jeruzalem er eindelijk staat. Tot ver buiten de muren is de feestvreugde te horen. (43).

Het wil ook de eeuwen doorklinken. De koren en de mensen komen immers in het huis Gods. God wil wonen bij de mensen! Geweldig! Immanuël = God met ons.

Heilige Abend zeggen onze Oosterburen. Morgen is het Kerstfeest. God komt ons verlossend nabij.

Nehemia 12:44-13:14

Eén zinnetje kan je treffen: 'Juda schepte namelijk vreugde in de priesters en de levieten die dienst deden' (44b). Wanneer wij blij zijn over de voortgang van de kerk, komt het met de bijdragen voor de kerk wel in orde. Wie Jezus als zijn Heer en Heiland erkent, is zorgzaam voor de werkers in Jezus' naam.

Maar het kan met ons mensen snel weer mis gaan. Kerkmensen verkleinen soms de afstand tot de wereld (1-3) of gaan zichzelf op een voetstuk zetten (4,5). Als Nehemia dat ontdekt, handelt hij resoluut. De tempel is Gods heilig huis! Dat moet ook in de gemeente van Christus bedacht. Wij leven in de kerk op heilige grond.

Wat goed dat wij zondige mensen weer terecht kunnen komen door de komst van Gods Zoon in het vlees. Lees vandaag op de eerste Kerstdag eens artikel 20 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Nehemia 13:15-31

Nehemia heeft een scherpe blik. Hij ziet dat zijn volksgenoten op de sabbat druk aan het werk zijn. De handel tiert welig. De Tyriërs slaan hun slag op Israëls rustdag. Dit moet stoppen. Daarom doet Nehemia de poort naar de wereld dicht.

Er is nog meer mis. Van hoog tot laag zijn vrouwen van buiten gehuwd. Het gevolg is dat de kinderen weg groeien van het geloof. Zo gaat dat. Ook dat moet stoppen. 'Jullie weten toch wel hoe het zelfs met koning Salomo is mis gegaan?' zegt Nehemia.

Gods volk staat wel in de wereld, maar is niet van de wereld. Juist Jezus bad daarom zijn Vader: 'Bewaar hen in mijn naam' (Johannes 17:11vv.). Daarom kunnen wij heilig leven op aarde.

Ester 1

Het boek bijbelboek Ester is meer dan een spannend verhaal. Houd *Genesis 3:15* bij het lezen steeds voor de aandacht. Gods volk van toen werd aangevallen door de duivel en zijn handlangers. Maar God houdt zijn belofte!

Koning Ahasveros richt een feestmaal aan voor zijn hoge functionarissen. Als de wijn royaal heeft gevloeid, moet koningin Wasti maar eens laten zien hoe mooi ze is. Begrijpelijk dat ze dit weigert. De koning voelt zich genomen. Zo'n koningin geeft een slecht voorbeeld aan de andere vrouwen. Dus moet ze vernederd. De man zal haar heer en meester blijven (22).

Maar gaat het dan wel goed?

Ester 2 :1-11

Koning Ahasveros ontwaakt uit zijn roes en ontdekt dat hij Wasti onherroepelijk kwijt is als koningin. Hier moet wat aan gedaan. Mooie meisjes worden geronseld. Zo ging dat toen in Perzië... Onder hen is Hadassa, de pleegdochter van de Jood Mordechai.

God heeft dat meisje gezegend met uiterlijke schoonheid. Die gaat ergens toe dienen. Het volk Israël is een bijzonder volk. Via deze natie gaan Gods heilsbeloften schitteren. Lees maar door.

Mordechai is in staat de stand van zaken rond het koninklijke hof te volgen. Wat gaat er met zijn mooie 'mirt' (betekenis van de naam Hadassa) gebeuren? Hoe gaat de God van Israël hier handelen?

Ester 2:12-23

Hadassa of te wel Ester (=ster) - die naam zal ze aan het hof gekregen hebben - maakt indruk op de koning. Ze straalt van nature (zie het slot van vers 15). Zij ontvangt de kroon en mag de plaats van Wasti innemen. Zo leidt God haar levensweg. De betekenis daarvan komt later aan het licht.

Mordechai ontdekt een samenzwering. Vorsten hadden toen veel vijanden. Rijkdom en macht wekken altijd afgunst. Hij slaagt erin om dat verraderlijke plan door te geven aan Ester. Zo komt de koning het te weten. De twee samenzweerders - Bigtan en Teres, behorend tot de paleiswacht - worden ter dood veroordeeld. De kronieken leggen het vast voor later.

Ester 3

Hamans ster aan het koninklijke hof stijgt. De koning zet hem boven alle anderen. Voor hem moet ieder knielen. Mordechai weigert. Waarom? Dat niet knielen valt natuurlijk op en komt ook Haman ter ore. De man kan dat niet hebben en zint op wraak. Buigt die Jood Mordechai niet voor mij, nu dan zal ik heel dat vreemde volk (8) treffen.

Hier komt de duivel naar voren sluipen. Dat aparte volk moet weg van de aardbodem. De Redder uit die natie mag er niet komen (*Gen. 3:15!*).

De plannen worden gesmeed. Na heel wat geharrewar - Haman moet bijna een vol jaar zijn woede inhouden - wordt bepaald dat het eindvonnis over heel het joodse volk op de 13 de van de 12 de maand zal uitgevoerd worden. Er dreigt groot onheil. Geen wonder dat de stad Susan waar veel Joden wonen in rep in roer raakt.

Ester 4

De spanning stijgt. Mordechai ziet de ernst van de tijd. Ester moet met spoed op de hoogte gebracht. Het vreselijke plan van Haman raakt ook haar! Ze komt secuur alles aan de weet (5vv.). Mordechai draagt haar op om de koning om genade te smeken. Ester beseft daarvan het risico. Geen mens mag ongeroepen bij de koning komen. Alleen als de vorst bij zo'n plotselinge ontmoeting je de gouden scepter toe steekt, overleef je dat. O, wat spannend.

Dan zegt Mordechai: 'Wie weet ben je juist koningin geworden met het oog op een tijd als deze' (14). Dit geeft Ester –en ons!- te denken. Alleen... het gaat langs het scherp van de schede. Vasten past zeker hier. Omkeer tot God is echt nodig.

Ester 5: *Een riskant etentje*

Ester raapt alle moed bij elkaar, kleedt zich in koninklijke statie en begeeft zich naar de binnenste voorhof van het koninklijk paleis. Daar wacht ze met bonzend hart tot Koning Ahasveros haar ziet, met in haar gedachten de woorden van Oom Mordechai: "Wie weet ben je juist koningin geworden met het oog op een tijd als deze" (4:14). Ze weet dat alle Joden in Susa met haar meelevens. Ze is bereid om voor haar volk te sterven, als het moet (4:16-17). Het gaat om de redding van haar volk uit de handen van Haman, de Amalekiet. En: de HERE zelf is met haar! Ook al wordt zijn Naam in het hele boek niet genoemd, Hij is voortdurend aanwezig. Dat geeft haar moed.

De koning is in een goede bui (uit de algemene geschiedenis weten we dat deze man heel nukkig kon zijn en er niet voor terugschrok om wie ook maar hem in de weg stond zonder vorm van proces te laten ombrengen). Hij is blij Ester te zien en wil haar alles wel geven. Op haar uitnodiging om bij haar te komen eten, samen met Haman, gaat hij meteen positief in. Hij heeft natuurlijk wel door dat Ester ergens heel erg mee zit. Maar, als zij er nog niet aan toe is om hem dat te vertellen, neemt hij ook de tweede uitnodiging aan. Morgen zal Ahasveros het horen. Afgesproken. En Haman, jodelend van plezier gaat hij naar huis en blaast zichzelf nog wat extra op. Alleen, die vervelende Mordechai vergalt hem zijn vreugde. Hangen zal hij. Ester slaakt een zucht van verlichting: tot zover is alles goed gegaan.

Ester 6: *Koninklijke eer voor ... Mordechai*

Zou Ahasveros zich ongerust maken over zijn vrouw Ester? Hoe dan ook, hij kan niet slapen en laat zich voorlezen uit de koninklijke annalen. Hoe komt het zo uit: de koning hoort hoe Mordechai eens zijn leven heeft gered en hij wil hem daarvoor alsnog onderscheiden. En dat terwijl Haman zich juist bij hem aandient om hem toestemming te vragen voor Mordechai's executie. Het kan toch niet anders: God zelf heeft de regie van dit spel in handen. Hij gaat nu definitief afrekenen met Amalek, dat altijd al zijn verbondsvolk met de dood bedreigde.

"Wat moet er gedaan worden als de koning iemand eer wil bewijzen?" Haman – in de waan dat hij natuurlijk de man is die die koninklijke eer gaat krijgen – schildert spontaan de koning – en zichzelf! – een prachtig evenement voor ogen. Hij haalt echt alles uit de kast en ziet zichzelf al rondrijden als de koning zelf, helaas maar voor even. Maar dan komt de vreselijke dreun: "Doe dat met de Jood Mordechai!" Met nadruk zegt de koning: "Laat niets van wat u hebt voorgesteld achterwege." O, wat een ontstellende vernedering voor Haman. Zijn aartsvijand krijgt koninklijke eer. En hij is zijn dienaar. "Je zult het volledig van hem verliezen," voorspellen zijn vrienden hem. Hij hoeft nu natuurlijk niet meer bij de koning aan te komen met zijn moordplan. En voor het feestmaal bij Ester is hij echt niet meer in de stemming.

Ester 7: *De executie van Haman*

Weer eten Ahasveros en Haman bij Koningin Ester. Ahasveros ontspannen en vrolijk, bereid om Ester te plezieren; Haman boos en bitter, tot in het diepst van zijn ziel vernederd; Ester, hypernerveus maar vastberaden. Wanneer de koning opnieuw vraagt wat haar wens is, stort Ester haar hart uit, zonder angst voor de mogelijke gevolgen: "Mijn volk en ik zijn ten dode opgeschreven." Hoe dit voor haarzelf afloopt, het deert haar niet. Als haar volk maar gered wordt.

"Wie is die man?" vraagt de koning. Ester, zonder vrees, geeft antwoord: "Die ellendeling daar, Haman!" De koning loopt de tuin in om na te denken. Zou hij zich echt niet meer herinneren hoe hij Haman vrij spel gegeven had tegen het volk van Ester (3:10-11)? Maar hoe kan hij nu Hamans misdadige plan verijdelen? Als hij bij terugkomst Haman aan Esters voeten ziet liggen, gaat hij door het lint. Het is afgelopen met Haman: hij wordt opgehangen aan de paal die voor Mordechai bestemd was. In een paar uur tijd is een eind gekomen aan een eeuwenlange strijd van Amalek tegen Israël: Gods profetie is vervuld.

Ester 8:1-8: *Onherroepelijke ommekeer*

Ineens zijn de rollen omgekeerd: Ester krijgt van de koning Hamans bezittingen cadeau, Mordechai ontvangt Hamans positie. Met de zegelring van de koning aan zijn vinger heeft hij nu het hele koninkrijk in zijn hand en kan hij zijn volk redden van de ondergang. De koning zelf geeft zijn fiat: "Wat geschreven is in naam van de koning en verzegeld met de zegelring van de koning, kan niet worden herroepen." Dat gold voor de uitroeiingswet van Haman. En dat zal ook gelden voor het tegenbevel van Mordechai. Zo laat God de kansen keren voor zijn volk Israël. Na vroeger de redding uit Egypte, nu de redding van Amalek. Redding uit de klauwen van de duivel (beide landen zijn symbool van de slang).

NB, de positie van Haman als adviseur van de koning moet niet worden onderschat (vgl Achitofel en Husai, adviseurs van David; ook: de wijzen van de farao in Mozes' dagen). Haman kan worden beschouwd als sacraal leider, tovenaars, hogepriester, die het contact met de goden onderhoudt. Het zou me niet verbazen, als hij – immers in Perzië – een expert in de astrologie is geweest. In de plaats van deze 'heiden' komt nu de Jood Mordechai, lid van Gods verbondsvolk. Inderdaad een grote ommekeer, alleen al in sfeer en instelling. Ahasveros was er op zijn minst tevreden mee.

Ester 8:9-17: *Redding voor de Joden en de volken*

Mordechai laat er geen gras over groeien. Meteen na de grote verandering laat hij een beveldschrift schrijven en per expresse toesturen aan alle 127 provincies van het Perzische rijk, in ieders eigen schrift en taal (net als destijds dat van Haman). Het bevel is niet voor misverstand vatbaar en er is niemand die het niet ontvangt.

Ook de Joden, het doelwit van Hamans wet, krijgen het apart bezorgd (zij wonen immers verstrooid tussen de andere volken, behalve dan de Joden die naar Juda en Jeruzalem zijn teruggekeerd en daar de tempel hebben herbouwd). Zo roept Mordechai in naam van Koning Ahasveros de dreigende holo-caust een halt toe. De Joden mogen zich met alle middelen verdedigen. Ze mogen – op 13 Adar – hun vijanden tot de laatste man doden en hun bezittingen buitmaken, uit zelfverdediging. Mordechai krijgt de hoogste eer. De stad Susa is opgetogen. De Joden zijn uitgelaten. Overal wordt feest gevierd. Meer nog: als gevolg van het tegenbevel van Ahasveros sluiten velen uit de andere volken zich bij de Joden aan. Ze zijn bang voor hun hachje. Om de dans te ontspringen worden zij Jood. De redding van de Joden betekent ook hun redding. Laat angst de volken drijven, het is God die dit allemaal bewerkt. Zo bereidt Hij de wereld van die dagen voor op de redding van de wereld die zal komen door zijn *Zoon, de Heiland van de wereld*.

Ester 9:1-19: Rust!

Op 13 Nisan (1^e maand) – NB de dag voor Pesach, het feest van Israëls verlossing! – had Haman zijn dodelijke wet uitgevaardigd. Op 23 Siwan (3^e maand) liet Mordechai het tegenbevel uitgaan. De maand Adar breekt aan (12^e maand). De spanning stijgt ten top. Nog enkele dagen, dan gaat het gebeuren. Het? Wat?

13 Adar, de fatale datum voor Gods volk. Tenminste, dat is de bedoeling. Maar nee, het omgekeerde gebeurt: “het waren juist de Joden die hun belagers in hun macht kregen.” De hele natie is bang, van laag tot hoog. De gouverneurs, de ambtenaren, ze steunen de Joden. Ze zijn allemaal beducht voor de invloed van Mordechai. Alle tegenstanders, onder wie de zonen van Haman, worden gedood. In totaal 75.000 mensen. De dag erna worden in de burcht van Susa nog meer tegenstanders geëxecuteerd, met de instemming van Koning Ahasveros. Hij staat volledig achter Ester en Mordechai en steunt de redding van hun volk, Gods volk.

14 Adar, net als 14 Nisan: een dag van rust, van feestmalen en feestvreugde (voor de Joden in Susa:15 Adar). Het wordt een jaarlijkse gedenkdag. Elk jaar weer vieren de Joden feest en sturen elkaar lekker-nijen toe, omdat op 13 Adar God hun leven redde. Nee, dat was geen dag van brute wraak en grove plundering: alleen de misdadigers die nog steeds achter Haman stonden werden gedood. Hun bezittingen werden met geen vinger aangeraakt. Het ging alleen maar om redding, niet om verovering.

Ester 9:20-10:3: Feest!

Droefheid is veranderd in vreugde, rouw in feest. Op bevel van Mordechai wordt het ‘feest van de rust’ een vast gebruik onder de Joden. Er wordt ook een naam gekozen voor dit bevrijdingsfeest: Poerim, naar het woord poer (lot), omdat de Amalekiet Haman het lot had laten werpen om de Joden uit te roeien. Zo wordt de herinnering aan deze dagen levend gehouden, generatie op generatie. Ester zelf vindt dit zo belangrijk dat ook zij hierover ‘bindende voorschriften’ geeft.

God heeft naar zijn volk omgezien en de dreiging weggenomen (vgl Ex. 2:23-25). De dreiging is veranderd in het tegenovergestelde: de Joden staan in hoog aanzien en worden overal geëerd. Mordechai, in zijn hoge positie pal onder de koning (vgl Jozef in Egypte), staat borg voor het welzijn van zijn volk. Zo wijst hij vooruit naar de Christus, de grote Pleitbezorger, die komen zal om de wereld definitief te redden van de allergrootste booswicht, de duivel zelf. Het boek Ester laat zien dat zijn dagen geteld zijn. Er is eeuwige rust op komst!

PS – Hieronder volgen nog enkele historische gegevens met betrekking tot de in het boek Ester beschreven gebeurtenissen (tip: kijk ook eens op www.bijbelencultuur.nl, onder ‘Ester’):

485 – 465 vC	-Ahasveros (= Sasta I, Xerxes) regeert over Perzië, in de plaats van zijn vader Darius I (die de Joden toestemming gaf om verder te bouwen aan hun tempel, klaar in 516 vC). Ahasveros is een krachtig heerser die in staat is een groot rijk onder controle te houden, en daarnaast ook nog uit te breiden (hij valt Griekenland binnen). Hij is schatrijk, houdt graag grote feesten, is impulsief en bruto. Het voorstel van Haman past bij zijn temperament.
479 vC	-Ester wordt gekozen tot koningin in de plaats van Wasti. Uit alles blijkt dat Ahasveros haar zeer waardeerde, evenals trouwens haar oom, Mordechai (Wasti wordt later als ‘koningin-moeder’ in ere hersteld door Ahasveros’ zoon en opvolger, Artasasta I (= Artaxerxes, 465-424 vC)).
474 vC	-Haman beraamt zijn plan om de Joden uit te roeien. Dit plan wordt verijdeld door Ester en Mordechai. Op 13 Adar krijgen de Joden rust: het hele volk is hun welge-zind, de tegenstanders worden uitgeschakeld. Sinds deze dag wordt jaarlijks op 14 en 15 -Adar het Purimfeest gevierd.
458 vC 445 vC	-Ezra gaat naar Jeruzalem (Ezra 7:6-9). Nehemia, in dienst van Koning Artasasta I, gaat naar Jeruzalem (Nehemia. 1-2).

Job 1

Kent u, ken jij Job? Job was rijk. Ongelooflijk rijk. Ook had hij tien kinderen. Allemaal volwassen intussen. Met elk van hen had hij een goede band. Job was een gelukkig man.

Maar op een dag keert het tij. Alles raakt hij kwijt. Ook zijn kinderen. Ze zijn er niet meer.

En Job: Job vloekt niet, Job klaagt niet. Begrijpt u dat en jij?

Job 2

Kent u de vrouw van Job? In elk geval begrijpt die vrouw niets van haar man. Waarom vloekt hij niet? Kunt u het zich voorstellen? Je houdt van je man. En dan overkomt hem iets verschrikkelijks. Wat doet jou dat zeer. Maar je man: hij klaagt zelfs niet. Woedend word je. Maar Job gaat tegen zijn vrouw in. Begrijpt u dat?

Job 3

Misschien begrijpen we Job nu wat beter. Hij wilde, dat hij er nooit was geweest. Alhoewel: wie verlangt er nu naar de dood? Vandaag is het dodenherdenking. Veel mensen hadden voor de vrijheid van Nederland hun eigen leven over. Maar het was wel een offer! Toch gebeurt het ook, dat iemand niet verder leven wil. Job gaat verder. Was hij er maar nooit

Job 4:1-5:7

Natuurlijk had Job ook relaties. Vrienden. De meesten blijven weg, maar drie bezoeken Job. Tegelijk. Het zijn echte Oosterlingen. Het is tot en met te zien, dat de ellende van hun vriend iets met hen doet. Eerst zeggen ze geen enkel woord. Vervolgens zijn ze niet meer te stuiten. Maar helpen kunnen ze niet. Of willen ze het niet? Voor Job geen bevrijdingsdag!

Job 5:8-27

Elifaz komt op voor God. Dat komt ons niet onbekend voor. Als iemand lijdt, vraag jij je al gauw af of de schuld daarvan bij hem ligt of bij God. Meestal pleit je God dan vrij. 'Hij zal er wel een bedoeling mee hebben', zeggen we dan. Maar nu kijken we in de spiegel. 'Wat Elifaz doet, kan niet', zo vinden wij. Maar dan kan ook niet alles wat wij doen!

Job 6

Tegen een vriend kun je heel veel zeggen. Elifaz, Bildad en Zofar nemen geen blad voor de mond. Job op zijn beurt ook niet. Toch kent vriendschap ook haar beperkingen. Je kunt niet alles van elkaar dragen. Zelfs niet altijd andermans leed. Maar als getroffene moet je dat niet accepteren. Stel de vraag van Job (vs. 26): "Waarom gaan mijn wanhopige woorden langs jullie heen?"

Job 7

Job durft wel wat tegen God te zeggen! Over het algemeen durven wij dat niet. Dat kan een goed teken zijn. Je kunt ook te vrijmoedig zijn tegenover God. Maar: je kunt ook teveel op een afstand blijven. En als dát de reden is, waarom je nooit boos wordt op God ... Tegen een vriend kun je veel zeggen. De band is immers maar zo niet kapot. Hoe sterk is de band met God?

Job 8

Het verdriet van een vriend is je soms te zwaar. Hoe maak je dat nu draaglijk voor jezelf? Soms helpt het, als je een verklaring vindt. Daar is Bildad ook mee bezig. Als je een papyrusplant ziet staan, dan is er ook water. Als iemand lijdt, moet daar een oorzaak voor zijn. Maar het lijden is een mysterie. De pijn ervan redeneer je nooit weg.

Job 9

Soms kun je jezelf zo machteloos voelen. Je weet, dat je gelijk hebt, maar je krijgt het niet. Als je je nu ook nog bedenkt, dat God erbij was ... Hij weet dat je gelijk hebt, Hij zag dat je het niet kreeg en toch liet Hij het gaan. Als je je dat regelmatig realiseert, voel je je ook tegenover God machteloos. Net zo als Job. Maar laat het Hem in elk geval horen!

Job 10

Hoe kan dat nou? God deed je geboren worden. Hij vormde je in het lichaam van je moeder. En diezelfde God maakt je kapot? Wij zeggen dan: 'Gód maakt je niet kapot. Dat doet de duivel.' Of ook wel: 'dat doen wijzelf.' Maar God gaf de duivel natuurlijk wel toestemming om Job stuk te maken. Als jij een ander toestaat om iets kwaads te doen, Het kwaad is een mysterie. Als je er maar wel mee naar God toegaat!

Job 11

Hoe kun je je vriend zo toespreken als Zofar doet met Job? Toch is dat niet zo vreemd. Over mensen die er ellendig aan toe zijn worden soms harde dingen gezegd. 'Als hij nu eens ...' 'Als zij nu eens niet ...' Of: 'die hebben ook altijd wat.' Mensen met veel ziekte zijn vaak getekend. Ja, dat is het. Wij hangen aan hen een labeltje. Wij willen de werkelijkheid graag beheersen. Dat is beter dan dat we eronder lijden. Maar zou God dat ook vinden?

Job 12

Als iemand zijn verdriet uit, dan moet je daar toch op reageren? Je kunt toch niet alleen maar zwijgen, zoals die vrienden van Job dat zeven dagen deden? Maar als je iets zegt, moet je wel iets zinnigs zeggen. Niet iets wat die ander ook wel had kunnen bedenken. Als je iets zegt, moet je de ander daarmee een dienst bewijzen en niet jezelf. Heb ook op dat moment je naaste lief. Als jezelf!

Job 13

Hoe kun je jezelf nu verdedigen tegenover God? Had Elifaz dan toch niet gelijk? Elifaz zei (4:17) dit: "Zou God een sterveling als rechtvaardig beschouwen, kan een mens zijn schepper in de ogen zien?"

Maar er is ook een andere kant (Ps. 18:27): 'jegens de reine toont God zich rein, maar jegens de verkeerde toont Hij zich een tegenstander.' En ook (Ps. 11: 7): 'de oprechten zullen zijn aangezicht aanschouwen.' Job heeft in elk geval voor een deel gelijk.

Job 14

Job heeft niet in alles gelijk. Hij schiet ook wel eens door. Hij overschrijdt regelmatig de grens tussen zichzelf en God. En we merken ook, dat hij veel dingen nog niet weet.

Toch tast hij al wel naar de waarheid (vs. 15b vv). '... U zou weer verlangen naar mij, U die mij hebt gemaakt. U zou wel mijn gangen nagaan, maar niet mijn zonden tellen; die bergt U weg als geld in een buidel, de sporen van mijn misstappen wist U uit.'

Wat moet dat mooi zijn. Alle schade die wij hebben aangericht is weg!

Job 15

Elifaz is opnieuw aan het woord. Hij heeft zich niet door Job laten overtuigen. Integendeel, Hij herhaalt wat hij al eerder gezegd heeft. Zijn toon is zelfs nog feller. Hij geeft Job, die jonger geweest moet zijn dan de Elifaz, een tik op de neus met de woorden: "Ben jij als eerste van de mensen geboren, ben jij ouder dan de heuvels?" Jij, Job, komt nog maar pas kijken vergeleken met mij! Elifaz zal Job wel eens even zijn gelijk tonen. Hij beroept zich op de wijze voorvaderen. Zij getuigen, net als Elifaz, dat wie God uitdaagt, zijn ondergang tegemoet gaat!

Job 16

Job is niet verder gekomen met zijn vrienden. Het is loos gepraat van armzalige troosters. Zijn klacht richting God is er nog steeds. De toon is zelfs scherper. God heeft Jobs mooie gezin kapot gemaakt, en ook zijn lichaam. Al dat kapotte is volgens de vrienden Jobs schuld. Maar Job geeft God de schuld. Hij voelt zich door God onrecht. 'Tegenstander' noemt Job Hem. Dát houdt Job niet uit. Hij schreeuwt het uit: "O aarde, bedek mijn bloed niet!" Zijn bloed moet blijven spreken. Daar mag geen zand over. Dat God onrechtvaardig bloed vergiet. Groot is de afstand tussen Job en de Here. Heeft satan het nu toch gewonnen?

Nee, want onverwacht gebeurt het wonder: God luistert! Job weet het zeker. Doorbraak, juist nu! 'Zie mijn Getuige is in den hemel, mijn Pleitbezorger in den hoge', roept Job. De Tegenstander God is ook Jobs Getuige. Dat is geloofstaal!

Job 17

Job worstelt niet alleen met zijn vrienden maar ook met God, die hem onrecht aandoet. Hij schreeuwt om hulp bij God tegen God! Om een Borg, een Middelaar (vs. 3). Zijn vrienden laten hem in de steek. Iedereen drijft de spot met hem. Hij is tot een spreekwoord geworden. Het maakt hem moedeloos. Hij verwacht van het leven niets meer. Zijn verwachtingen neemt hij mee het graf in.

Job 18

Waarom neemt Bildad opnieuw het woord? Heeft hij iets nieuws te zeggen? Of heeft hij Job beter begrepen? Niets van dit alles. Het is weer hetzelfde liedje. En hij is nog scherper dan Elifaz. Opnieuw hangt hij hele schilderijen op over de ondergang van de goddelozen. Welverzekerd en onbewogen over het leed besluit hij zijn verhaal: zo loopt het af met wie God niet wil erkennen!

Job 19

Job is machteloos en zal straks sterven als één brok ellende. Maar, zegt Job, ik heb een Losser die het voor mij opneemt. De Goël die het onrecht wreekt. En ik weet, déze Goël leeft. Ik ga sterven, maar ik heb een levende Losser! Hij zal het voor mij opnemen, als ik niet verder kan.

Job grijpt hier uit boven de verwarring en het gesprek, boven die debatten met zijn vrienden en zijn eigen klachten, met dit ene: mijn Losser leeft!

Job 20

Zofar is kwaad. Waarom eigenlijk? Om wat Job zei over de Losser die het voor hem opneemt? Zofar valt fel uit tegen Job. Veel nieuws heeft hij niet te vertellen. Hij geeft wel toe dat de goddeloze een tijdlang voorspoed en vreugde kan beleven. Maar dat gaat snel voorbij. Het is van tijdelijke aard. Uiteindelijk komt hij om!

Job 21

Job reageert op het spreken van Zofar door te zeggen dat de praktijk wel anders leert. Slechte mensen genieten juist wél van het leven. Het onrecht schijnt te zegevieren! De feiten wijzen het uit! Tot na hun dood worden zij geëerd. Kijk maar eens naar hun goed verzorgde grafheuvels. "Jullie troostende woorden betekenen niets, jullie redeneringen zijn een en al bedrog."

Job 22

Voor de 3e keer komt Elifaz aan het woord. Hij geeft zijn theorie niet op: de almachtige God laat zich niet leiden door eigenbelang. Waarom zou Hij je dan onrecht aandoen? De oorzaak van je lijden moet je zoeken bij jezelf. Om je vroomheid bestraft God je niet. Dus moet het om je eigen zonden zijn. Dit lijkt een logische redenering, veel logischer dan die van Job. Maar ijskoud! Dat komt omdat Elifaz de band met God doorsnijdt met zijn: "Kan een mens God een dienst bewijzen?" (vs. 2). Job zoekt juist het contact met God. Hij smacht naar God!

Job 23

Job blijft klagen en zich tegen God verzetten. En hij kan God niet vinden. Hij wil zijn zaak voor God uiteenzetten, want zijn vrienden begrijpen hem niet. Maar God houdt zich verre. Dat is steeds Jobs klacht. Vond hij God maar. Dan zou hij oprecht blijken. Maar God geeft hem niet de gelegenheid zich te verdedigen. God gaat maar door. Wat Hij wil, brengt Hij ten uitvoer. Hij is niet te stoppen. Daarom is Job bang God onder ogen te komen. Dat is zijn moeite. En daarin hebben zijn vrienden hem niet geholpen.

Job 24

Job gaat in op de visie van zijn vrienden. Hun spreken is veel te gemakkelijk. Je kunt niet zomaar aanwijzen dat God zondaars straft. Integendeel, het lijkt alsof het onrecht maar ongehinderd bedreven kan worden. Om dit aan te tonen geeft Job een beschrijving van het dagelijks leven: het is vol verdrukking van de geringen! Maar – en dat past niet in het systeem van de vrienden – God slaat geen acht op hun gebed.

Job 25–26

Bildad neemt voor de 3^e keer het woord. Hij is kort. Hij heeft niet veel nieuws te zeggen. Hij hamert op het oude thema: God is ontzagwekkend en hoe kan de broze mens rechtvaardig zijn tegenover zo'n God?

Sarcastisch bedankt Job zijn vriend: Wat heb je me weer goed geholpen! Job weet ook wel dat God groot is. Hij heeft het al eerder gezegd. Toen met de wrange bijsmaak: Gods bestuur is willekeurig (hfdst. 12). Terwijl zijn vrienden bij hun oude thema blijven, komt Job verder. Zijn toon is nú die van verwondering en aanbidding.

Job 27

Job zweert bij God, dat hij onschuldig is. Hij denkt er niet aan zijn vrienden gelijk te geven. Hij wordt niet om zijn zonden gestraft. In het tweede deel van dit hoofdstuk leert Job zijn vrienden (vs. 11v.), dat God de goddeloze straft. Hadden zijn vrienden dit ook al niet gezegd? Ja, maar als rampen over de goddelozen komen, dan wil dat nog niet zeggen dat ieder die door rampen getroffen wordt een goddeloze is! Zijn vrienden zijn 'door een ijdele waan bevangen'.

Job 28

Job beschrijft het werk van een mijnwerker. Op zoek naar schatten. De mens kan alles vinden en alles uitvinden. Vandaag is de technologie hoog ontwikkeld. Maar waar is de wijsheid en hoe komt de mens daaraan? Jobs vrienden menen de wijsheid in pacht te hebben. Maar wie ziet wijsheid in een geruïneerde Job? Heeft een mens het inzicht dat hij precies weet waarom het zus of zo loopt in zijn leven? De wijsheid is alleen bij God. Hij weet welke middelen Hij moet kiezen om zijn doel te bereiken. Daarom moeten we ons onderwerpen aan zijn leiding. Ons verstand schiet tekort om alles te begrijpen over het hoe en waarom van het leven. Toch is er een wijsheid die voor de mens bereikbaar is: de vreze des Heren. Dat is een leven vol gelovig en liefdevol respect voor God. En wijken van het kwade: het praktisch levensgedrag afstemmen op wat God wil. Dát is inzicht!

Job 29

'Job schept wel heel erg op over zichzelf', zo denken wij misschien. Maar hebben we gelijk? Wij brengen uitersten het liefst dicht bij elkaar. Iemand die veel kan moet zich niets verbeelden. Omgekeerd moet een man of vrouw met veel verdriet niet te lang onze aandacht vragen. Iedereen heeft wel wat. Maar zo egaal is het leven in werkelijkheid niet. En Job viel inderdaad van een grote hoogte.

Job 30

Mag Job dit wel zeggen? Wij willen niet discrimineren. Maar laten we eerlijk zijn: we hebben wel negatieve gevoelens. Er zijn mensen aan wie je niets hebt. Job kende ze van enige tijd geleden ook. Hun zoons zijn nog erger. Daar heb je nog minder aan. Maar nu lachen die jongens hém uit. Ook wij worden wel eens onwaardig behandeld, niet in overeenstemming met onze positie. Mag je daar ook verdriet van hebben?

Job 31:1-23

'Je mag niet begeren.' Dat horen we elke zondagmorgen in de kerk. Dat valt niet mee. Gevoelens kunnen sterk zijn en ze zijn er, voordat je het weet. Job zegt, dat hij niet naar de meisjes keek en dat hij zich niet door zijn buurvrouw heeft laten verleiden. Zou het waar zijn? Vergis je niet. God is sterk. En Hij laat dat niet alleen in de hemel zien. Hoe dichter bij deze machtige God, des te zuiverder is je blik.

Job 31:24-40

Job lijkt wel zonder zonde. Toch is hij zich ook van fouten bewust (vs. 33). Niettemin zegt hij, dat hij alles wat hij gedaan heeft verantwoord kan. In alle openheid durft hij God tegemoet te treden (vs. 37). Is dat niet te sterk gezegd? Maar moet je dan bang zijn voor God, als je sterft of Jezus terugkomt? Dat is toch ook niet de bedoeling?

Het ligt aan de situatie. Als iemand erg voldaan is over zichzelf, moet je tegen hem zeggen dat hij niets verdient. Maar als iemand ten onrechte beschuldigd wordt, kan hij heel goed zeggen dat hij een schoon geweten heeft.

Job 32

Als de drie vrienden Job niet kunnen overtuigen, neemt Elihu het woord. De belangrijkste reden daarvoor is niet, dat hij iets nieuws heeft. Hij stoort zich eraan, dat de drie vrienden Job niet van zijn schuld hebben kunnen overtuigen. Hij vindt dus ook, dat Job schuldig is (vs.3).

Maar je mag volgens hem niet zeggen, dat alleen God dat duidelijk kan maken aan Job (vs. 13). Elihu is jonger. En als je jong bent, leg je je maar zo niet ergens bij neer.

Job 33

Wat Elihu zegt, lijkt op een herhaling van zetten. Hij suggereert, dat Job de wet heeft verdraaid. Hij verwacht, dat Job dat, door de nood gedwongen, uiteindelijk toch op zal biechten (vs. 27). Toch is het net alsof Elihu iets dichter bij de waarheid komt. God staat ver boven de mens (vs. 12).

Job 34

Elihu worstelt met de waarheid en langzaam maar zeker komt hij verder. Als je jezelf confronteert met ernstig leed, als je luistert naar wat anderen daarover zeggen en als je dit doet met liefde voor God, verwacht dan dat de Here je meer inzicht geeft. Dat inzicht geeft God aan Elihu. In elk geval doet Hij geen onrecht. Kan God als wetgever tegen het recht zijn (vs. 17)? Natuurlijk niet! Vandaag is er tijd om na te denken over God, ook over God en het lijden. Eén ding staat dan vast: Hem valt niets te verwijten (vs. 29,30).

Job 35

Elihu komt dichter bij de waarheid. Als je iets goeds voor iemand doet, wordt die ander daar beter van. Logisch is dan, dat hij of zij dat laat merken. Maar God is anders dan een mens. Hij bezit alles. Van wat wij aan goeds doen wordt Hij dus niet echt beter. Elihu zegt het heel duidelijk: 'Als u rechtvaardig bent, denkt u dan God iets te geven? Wat krijgt Hij dan van U (vs. 7)?'

Job 36

Wat Elihu nu zegt heeft iets dubbels. Eerst daalt hij weer neer tot op het niveau van de drie vrienden. 'Job,' zo zegt hij, 'is terecht veroordeeld als een misdadiger. Het recht heeft zijn loop gekregen (vs. 17).' Hij trekt God dus weer in het menselijke vlak. Elihu weet precies hoe het zit tussen God en Job. Maar de waarheid is sterk en wint het weer. Elihu eert God als Schepper.

Job 37

Wij, mensen van de 21^e eeuw, kunnen veel. Als het koud is, zet je de verwarming wat hoger. Als de zon te fel schijnt, trek je de zonnewering omlaag. Dat maakt je echter ook afhankelijk. Als de cv het niet doet, zit je meteen in de problemen. Trouwens, hoe vaak is de natuur ons niet de baas. Tijdens een hevige onweer valt de stroom uit. Je zit in het donker en je kunt je elektrische apparaten even niet gebruiken. Bovendien kunnen die knetterende donderslagen je best benauwd maken. Als mens ben je maar klein en God is groot. 'Geloofd zij God met diep ontzag.'

Job 38:1-21

Stel u voor, dat u kritiek op iemand heeft. U vindt, dat hij grote fouten heeft gemaakt. En u spreekt hem daarop aan. De ander reageert daarop. Hij stelt een aantal tegenvragen. Hij legt dingen uit. En langzamerhand begint u zich te schamen. Die ander weet echt veel en veel meer dan u. U voelt zich even heel klein.

U hebt vast wel eens aan het strand van de zee gestaan. Wat is dat toch een enorme watermassa, die telkens weer aanstormt op de kust. En toch wordt het land niet overspoeld. Wie zorgt daar eigenlijk voor? God. Wat kun je jezelf dan klein voelen!

Job 38:22-41

Elke avond kijken we naar de weersverwachting. Want wij willen graag weten, wat voor weer het morgen is. En het liefst ook nog, wat voor weer het overmorgen is en de dagen daarna. Heel vaak komt dat ook uit. Toch wel gemakkelijk.

Maar de verwachtingen komen ook wel eens niet uit. De meteorologen zijn dus beperkt in hun kennis. Trouwens, zelfs al komen hun verwachtingen wel uit, dan nemen ze alleen nog maar waar. Zij brengen de winden niet in beweging. Hoe gebeurt dat laatste nu? Dat heeft te maken met een verschil tussen hoge en lage luchtdruk. Akkoord. Maar ga dan nog eens verder terug. Dan komt er vast wel een moment, waarop u het niet meer weet. Is dan het toeval de oorzaak? Of zou er misschien ook nog een God zijn? Trouwens, als alles volgens een bepaalde regelmaat toegaat, wil dat nog niet zeggen dat die God er niet is.

Job 39

Als mens wil je graag greep hebben op het leven. Zo kan het heel moeilijk zijn, als je bij het ouder worden de greep op het leven verliest. Als gelovige wil je graag greep hebben op de werkelijkheid. Zo zochten de vrienden van Job een verklaring. Job had vast en zeker verkeerd gedaan. Van de weeromstuit zoekt Job ook een verklaring. Hij heeft niet verkeerd gedaan en dus doet God verkeerd.

Maar kijk nu alleen eens naar een aantal dieren. Weet jij precies wanneer een moederdier haar jongen werpt? En die struisvogel: probeer dat dier maar eens bij te houden. En die gier: laat jij dat dier tot die grote hoogte stijgen?

Als mens ben je koning over de dieren. Jazeker, maar toch maar een heel klein onderkoninkje!

Job 40:1-24

God wijst Job op het nijlpaard. Blijkbaar wordt hier toch een ander dier bedoeld, want een nijlpaard heeft geen staart (vs. 17). Kennelijk gaat het om een monster, dat geen mens in bedwang kan houden. Zo'n beest zegt meer dan 1000 woorden van mensen. Wij denken vaak, dat wij de Here God verdedigen moeten, zoals die drie vrienden van Job en ook Elihu. Maar God laat zelf wel zien, hoe groot Hij is.

Job 40:25- 41:26

Een krokodil kent u uit de dierentuin. Maar niet zo'n krokodil als hier beschreven wordt. Het lijkt wel een draak.

In elk geval kun je maar beter niet met een krokodil in aanraking komen.

Even iets anders: je hebt wel eens een jongentje dat heel veel praatjes heeft. Maar als er opeens een grote hond op hem afkomt, wordt hij stil.

Wij zijn meestal ook niet gauw stil te krijgen, maar soms wel!

Job 42

Job betuigt zijn spijt, nu voor de tweede keer (vgl. 40:4,5). Waarover?

Zijn fout was niet, dat hij zijn onschuld volhield. Die onschuld had God zelf heel duidelijk gezien (vgl. 1: 8; 2:3). God wijst de drie vrienden dan ook terecht.

Maar Job had God niet mogen verwijten, dat Hij hem onrechtvaardig behandelde. Een oordeel over je eigen leven: dat kan nog. Maar een oordeel over God: dat komt geen mens toe!